

Tartu Ülikooli Naistekliinik
University of Tartu
Department of Obstetrics and Gynaecology

Kai Part, Made Laanpere, Kaja Rahu, Kai Haldre,
Mati Rahu, Helle Karro

EESTI NAISTE TERVIS: seksuaal- ja reproduktiivtervis,
tervisekäitumine, hoiakud ja tervishoiuteenuste kasutamine

*ESTONIAN WOMEN'S HEALTH: sexual and reproductive health,
health behavior, attitudes and use of health care services*

Uurimisaruanne
Survey report

Tartu 2007

Autorid/ *Authors*: Kai Part, Made Laanpere, Kaja Rahu, Kai Haldre, Mati Rahu, Helle Karro

Tõlkija/ *Translator*: Ilmar Part

Keeletoimetaja/ *Estonian language editor*: Maaris Kiis

Kaanekujundus/ *Cover design*: Herkki Haldre

Esikaane foto “Piire kombates”/ *Front cover picture “Exploring limits”*: Mati Rahu

Trükk/ *Printed by*: Tartu Ülikooli Kirjastus/ *Tartu University Press*

ISBN 978–9949–11–801–4 (trükis)

ISBN 978–9949–11–832–8 (PDF)

Copyright: Tartu Ülikooli Naistekliinik/ *University of Tartu, Department of Obstetrics and Gynaecology* 2007

SISUKORD

Contents

Tänuavaldus	5
<i>Acknowledgement</i>	<i>11</i>
1 Sissejuhatus	6
<i>Introduction</i>	<i>12</i>
2 Küsimustik	8
<i>Questionnaire</i>	<i>14</i>
3 Valim	8
<i>Sample</i>	<i>14</i>
4 Andmete kogumine ja vastamismäär	9
<i>Data collection and response rate</i>	<i>15</i>
5 Uurimistulemuste esitus	9
<i>Representation of the results</i>	<i>15</i>
6 Tabelite loend	17
<i>List of tables</i>	<i>17</i>
7 Tabelid	23
<i>Tables</i>	<i>23</i>
Lisa 1 Küsimustik eesti keeles	84
<i>Appendix 1 Questionnaire in Estonian</i>	<i>84</i>
Lisa 2 Küsimustik vene keeles	105
<i>Appendix 2 Questionnaire in Russian</i>	<i>105</i>
Lisa 3 Küsimustik inglise keeles	128
<i>Appendix 3 Questionnaire in English</i>	<i>128</i>

TÄNUAVALDUS

Täname kõiki küsimustiku väljatöötamises osalenud REFER rühma¹ liikmeid, eriti selle juhti professor Elina Hemminkit ja küsimustiku koostamist koordineerinud Tuula Väänäneni.

Täname küsimustiku tõlkijaid Ilona Telnovat ja Ilmar Parti.

Täname Maire Alnekit ja Maie Piiraja abi eest küsimustiku postitamisel.

Täname sisestajaid Marin Randoja, Janeli Sarve, Risto Tammet, Teele Tammet ja Eve Timmermanni.

Täname kõiki vastajaid, kes leidsid aega nii mahuka küsimustiku täitmiseks.

Käesoleva uuringu ja uurimisaruaude rahastajad on Eesti Teadusfond (grant 5456), Soome Sotsiaal- ja Tervishoiu Uurimis- ja Arenduskeskus (STAKES) (leping Tartu Ülikooliga 03118), Eesti Haridus- ja Teadusministeerium (SF0182641s04 ja SF0940026s07) ja Baltic Sea Task Force (PHC030).

---

¹ REFER rühm on rahvusvaheline teaduskonsortsium, kes juhib projekti “Reproductive Health and Fertility Patterns: A Comparative Approach”. Selles osalevad järgmised teadusasutused ja isikud: Tartu Ülikool: Mare Ainsaar, Kai Haldre, Helle Karro, Made Laanpere, Kai Part; Eesti Tervise Arengu Instituut: Kaja Rahu, Mati Rahu; STAKES: Mika Gissler, Elina Hemminki, Meri Larivaara, Minna Nikula, Kirsi Viisainen, Tuula Väänänen; Helsingi Ülikool: Elina Haavio-Mannila, Heli Hyvönen, Katja Kesseli, Svetlana Kirichenko, Pekka Martikainen, Kari Pitkänen, Anna Rotkirch, Anna-Maria Rouhonen; Soome Rahvatervishoiu Instituut: Päivikki Koponen; Peterburi Meditsiiniakadeemia: Tatiana Dubikaytis, Olga Kuznetsova, Elena Regushevskaya; Peterburi Euroopa Ülikool: Zhanna Chernova, Nadezhda Nartova, Anna Temkina, Elena Zdravomyslova, Anastasia Zolotova; Peterburi Sõltumatu Sotsiaalteaduste Keskus: Natalia Fedorova, Viktor Voronkov; Peterburi Majanduse ja Matemaatika Instituut: Gaiane Safarova; Peterburi Regionaalse Majanduse Instituut: Natalia Tchistyakova.

http://www.valt.helsinki.fi/staff/rotkirch/RH_&_fertility_patterns.html

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas aruandes tutvustame uuringu “Eesti naiste tervis” peamisi tulemusi. Meie eesmärk oli hinnata Eesti naiste seksuaal- ja reproduktiivtervist (SRT) ning vastavat käitumist. Püstitatud eesmärgi täitmiseks tehti läbilõikeline küsitlusuuring, et saada teada, kuidas Eesti naised kirjeldavad ja hindavad oma seksuaal- ja reproduktiivkäitumist, millised on hoiakud, lastesaamisplaanid ja neid mõjutavad tegurid ning millised on kogemused tervishoiuteenuste kasutamisel.

SRT² on üldise tervise oluline osa, mis ühelt poolt mõjutab reproduktiivsüsteemi, selle talitlust ja toimimist ning inimeste võimelisust saada lapsi ja vabadust otsustada laste saamise üle. Teisalt tähendab see meeste ja naiste võimalust nautida ja väljendada oma seksuaalsust ilma sunni, vägivalda, ärakasutamise ja diskrimineerimiseta.

Kuigi SRT puudutab rohkem naisi seoses raseduse ja sünnitusega, mõjutavad seda olulisel määral ka partnerite teadmised, hoiakud ja käitumine.

SRT hindamiseks kasutatakse mitmeid indikaatoreid: sünnitusabi näitajad, rasestumisvastaste vahendite kasutamine, abortide arv ja seda määravad tegurid, seksuaalsel teel levivate haiguste ja seksuaalvägivalda esinemine, seksuaalhariduse roll, vastavate teenuste olemasolu ja kvaliteet, seksuaalne rahulolu.

Alates taasiseseisvumisest 1991. aastal on Eestis toimunud märkimisväärsed sotsiaalmajanduslikud muutused. Neil on olnud nii positiivne kui negatiivne mõju Eesti rahvastiku SRTle. Sarnaselt muudele tervise valdkondadele mõjutavad tänases Eestis inimeste tervisekäitumist ja SRT taset sotsiaalne kuuluvus ja süvenev ühiskonna polariseerumine. Ilmekaks negatiivseks näiteks on 1990. aastate esimesel poolel toimunud plahvatuslik süüfilishaigestumuse tõus, eriti Kirde-Eestis, kus ilmnes lisaks suurem kriminogeensus, tööpuudus ja tuberkuloosihaigestumus. Samast piirkonnast sai 2000. aastast alguse HIVi epidemiline levik süstivate narkomaanide hulgas.

Positiivseks näiteks ühiskonnas toimunud muutuste mõjust SRTle on enam kui kahekordne abortide arvu vähenemine pärast seda, kui Eestis muutusid kättesaadavaks tänapäevased rasestumisvastased vahendid ja levis teave nende kohta.

Eestis on kogutud andmeid mõnede SRT indikaatorite kohta (haigestumus seksuaalsel teel levivatesse haigustesse; HIVi levik; abortide ja sünnitusabi näitajad; perinataalstatistika). Samas puudub või on ebapiisav teave mitmete teiste oluliste näitajate kohta (kontratseptiooni kasutamine, viljatuse epidemioloogia, seksuaalvägivalda ja -häirete esinemine, rahulolu SRT tervishoiuteenuste kättesaadavuse ja kvaliteediga).

1992 asutati Eesti Meditsiiniline Sünniregister (EMSR) ja 1994 Eesti Abordiregister (EAR)³, mille eesmärk on pidev ja süstemaatiline isikustatud andmete kogumine sündide ja raseduskatkestuste kohta. EMSRi ja EARi loomine oli märkimisväärne rahvusvaheline saavutus: registrid andsid võimaluse usaldusväärsete ja võrreldavate andmete saamiseks. Alates 1998. aastast halvenes poliitilise surve tõttu oluliselt EARi andmete kvaliteet, sest kirjete anonüümseks muutmise ja välistati süvaanalüüs.

---

² SRT defineeriti esmakordselt ÜRO Rahvusvahelisel Rahvastiku ja Arengu Konverentsil Kairos (UN. Report of the International Conference on Population and Development, Cairo, 5–13 September 1994. New York: United Nations 1995. Sales No 95.XII.18).

³ Teave registrite kohta <http://www.tai.ee>

Arenenud riikides 20. sajandi jooksul toimunud esmasseksuaalvahekorra vanuseline noorenemine on täheldatav Eestiski, kuigi põlvkond hiljem kui Põhjamaades. Eestis 2000. aastal läbi viidud "Inim- ja intiimsuhete võrdleva uuringu" (IIVU)⁴ andmetel alustasid 1977–1980 sündinud naised seksuaalelu keskmiselt viis aastat varem kui 1927–1931 sündinud naised. Kui vanematele põlvkondadele on iseloomulik, et mehed alustasid seksuaalelu paar aastat nooremalt kui naised (1927–1931 sündinute põlvkonnas mehed 19,7-aastaselt ja naised 22,3-aastaselt), siis nooremates põlvkondades selline sugudevaheline erinevus kaob. On väidetud, et erinevuse kadumine peegeldab võrdsemate võimaluste olemasolu teisteski eluvaldkondades – hariduses, töös, poliitikas, perekonnas ja vaba aja veetmises.

Riskikäitumise seisukohalt on oluline rasestumisvastaste vahendite kasutamine esmasseksuaalvahekorras. 1996. aasta "Eesti terviseuuringu"⁵ järgi ei kasutanud esmasseksuaalvahekorras rasestumisvastaseid vahendeid 65% 20–24-aastastest vastanutest, neist umbes pooled olid valinud nn traditsioonilised meetodid (kalendermeetod ja katkestatud suguühe). IIVU kohaselt kasutas 18–34-aastaste naiste põlvkonnas esmasseksuaalvahekorras rasestumisvastast vahendit Eestis 22% ja Soomes 79% vastanutest. Tervise Arengu Instituudi 2003. ja 2005. aasta uuringu "HIV/AIDS-i teemaatikaga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noore hulgas"⁶ andmetest võib järeldada, et viimastel aastatel on märkimisväärselt suurenenud esmasseksuaalvahekorras kondoomi kasutanute hulk: kui 2003. aastal uuringus osalenud 16–18-aastastest kasutas kondoomi 59% seksuaalvahekorras olnuist, siis 2005. aastal juba 72% (mis on sarnane Põhjamaadele).

Üheks oluliseks SRT näitajaks on teismeliste raseduste ja sünnituste arv. 1992–2005 on Eestis oluliselt vähenenud nii teismeliste abortide kui ka sünnituste arv, seega peab olema toimunud oluline muutus rasestumisvastaste vahendite kasutamises. On teada, et teismeliste rasedusi vähendavad heatasemeline kooli seksuaalharidus ning rasestumisvastaste vahendite ja nõustamisteenuste kättesaadavus.

Ajaperioodil 1991–2005 vähenes nii abortide üldarv kui abortiivsuskordaja (legaalselt indutseeritud abortide arv 1000 fertiilses eas naise kohta) enam kui kaks korda. Pikka aega ületas abortide arv sünnituste arvu. Murranguline oli 2000. aasta, mil esmakordselt sooviti rasedust katkestada harvem kui sünnitada (97,6 indutseeritud aborti 100 elussünni kohta). Selline trend on sarnane arenenud maadele, ehkki Eesti vastav näitaja on endiselt kõrgem Põhjamaadega võrreldes: 2005. aastal oli abordimäär (legaalselt indutseeritud abortide arv 100 elussünni kohta) Eestis 67,1; Soomes aga püsis see juba 1990. aastatel 15–19 piires. Täna on 1990. aastatel alanud abortide arvu kiire langus aeglustunud. Kordusabortide osakaal on Eestis endiselt kõrge.

Taasiseseisvumise-järgselt on Eestis toimunud positiivsed arengud, mis mõjutavad inimeste seksuaalkäitumist ja -tervist. Koolides on alates 1996. aastast kohustuslik inimeseõpetus, mille raames käsitletakse ka seksuaalhariduse teemasid; hormonaalsed rasestumisvastased vahendid on Eesti Haigekassa soodusravimite nimekirjas; SOS-pille saab alates 2003. aastast apteegist ilma arsti retseptita; riik doteerib osaliselt viljatusravi; paranenud on SRT teenuste kättesaadavus ja valik (loodud on noorte nõustamiskeskuste võrgustik, androloogiakeskus). Mitmete oluliste sammude puhul on toimunud tõhus koostöö riigi ja mitmetulundusühingute vahel. Samas ei ole ka põhjust liigseks optimismiks: Eesti riigi üheks suu-

---

⁴ Haavio-Mannila E, Kontula O. Seksin trendit meillä ja naapureissa. Helsinki: Werneri Söderström OY 2001.

⁵ Leinsalu M, Grintšak M, Noorkõiv R. Eesti terviseuuring: tabelid. Tallinn: Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituut 1999.

⁶ vt. <http://www.tai.ee>

rimaks proovikiviks on HIVi-epideemia; muutused kooli õppekavas on seksuaalhariduse jätnud tagaplaanile; aeg-ajalt esineb ohtlikke arvamusalvusi reproduktiivsete õiguste piiramise kohta; sotsiaalne kuuluvus mõjutab järjest enam võimalusi tervise eest hoolitseda.

Tervishoidu puudutavate otsuste ja tegevuste aruka kavandamise ning elluviimise vältimatu eeltingimus on usaldusväärsete andmete olemasolu. Loodame, et uuring “Eesti naiste tervis” annab panuse otsuste tegemisel SRT vallas.

2. KÜSIMUSTIK

Küsimustik valmis koostöös Eesti, Soome ja Peterburi teadlastega, et tagada uuringutulemuste riigiti võrreldavus. Käesoleva uuringuga samaaegselt viidi läbi uuring Peterburis 18–44-aastaste naiste hulgas, mille andmed on esitatud vastavas uurimisaruandes⁷. Soomes korraldati sarnane uuring 1994. aastal, seksuaaltervise küsimusi on käsitletud hilisemateski uuringutes.

Küsimustik koosneb 109 valikvastustega küsimusest ja on jagatud seitsmeks osaks:

1. Taustandmed.
2. Lähisuhted ja seksuaalsus.
3. Rasedused ja lapsed.
4. Raseduse ja sünnitusega seotud tervishoiuteenuste kasutamine.
5. Rasestumisvastased meetodid.
6. Lastesaamisplaanid.
7. Tervis ja tervishoiuteenuste kasutamine.

Paljude küsimuste puhul lähtuti varasematest Soome uuringutest ja kasutati neis esinenud küsimusi. Osa küsimustest on koostatud algupäraselt käesoleva uuringu tarbeks.

Eestikeelne küsimustik tõlgiti vene keelde. Küsimustikud on toodud käesoleva aruande lisas.

3. VALIM

Käesoleva uuringu valimialus on rahvastikuregister. Naisrahvastikust tehti kihitatud juhuvalim vanuserühmades 16–25, 26–35 ja 36–44 aastat. Valimi suuruse arvutamisel kasutati andmeid seksuaalkogemusega naiste osakaalu kohta vanuserühmiti 1994. aasta “Eesti pere- ja sündimusuuringust”⁸ ja arvestati prognoositava vastamismääraga 41,2% IIVU kogemusel. Eeldati ühesugust vastamismäära kõigis vanuserühmades. Valimi üldsuuruseks kujunes 5190 naist (vanuserühmiti vastavalt 2515, 1240 ja 1435 isikut), mis tagab vastanute hulgas igas vanuserühmas piisava arvu seksuaalkogemusega naisi.

---

⁷ Kesseli K et al. Reproductive Health and Fertility in St. Petersburg: Report on a Survey of 18–44 Year Old Women in 2004. Helsinki: University of Helsinki, Department of Sociology & STAKES 2005. <http://www.stakes.fi>

⁸ Katus K, Puur A, Sakkeus L. Eesti pere- ja sündimusuuring: standardtabelid. Tallinn: Eesti Kõrgkoolidevaheline Demograafiauuringute Keskus 1995.

4. ANDMETE KOGUMINE JA VASTAMISMÄÄR

Postitati 5190 küsimustikku, neist 3472 eesti- ja 1718 venekeelset, võimalik oli vahetada küsimustik teisekeelse vastu. Küsimustikuga koos saadeti kaaskiri, milles selgitati uuringu eesmäärke, sisu ja vajalikkust. Kaaskirjas oli märgitud kontaktisiku nimi, telefon ja e-posti aadress, et vajadusel saaks küsida uuringu kohta lisateavet.

Anonüümsuse tagamiseks lisati küsimustikule margistatud lisaümbrik (koos koodiga), mille küsimustiku täitja saatis tagasi täidetud küsimustikust eraldi. Sel moel sõeluti välja esimese postituse järgselt mittevastanute rühm, kellele saadeti küsimustik teistkordselt. Kuigi 172 isikut ei saanud tagasi koodiga lisaümbrikut, kokkuvõttes selline “sedelisüsteem” õigustas ennast.

Küsimustike postitamine ja tagastamine toimus 2004. aasta teisel poolel ja 2005. aasta alguses. Selgus, et 95 isikut ei elanud Rahvastikuregistris näidatud aadressil, üks oli surnud ja seitse ei vastanud terviselikel põhjustel. 5087 potentsiaalsest vastajast 2438 ei tagastanud küsimustikku ja 13 keeldus vastamast. Tagastatud küsimustikest oli kolm täidetud puudulikult ja ühel juhul vastas ema asemel tütar. Lõplikuks vastamismääraks kujunes 53,8%.

Käesoleva aruande tabelites on kasutatud 2672 küsimustiku andmeid. Välja tuli jätta 12 teadmata vanusega ja 51 üle 44-aastase vastaja andmed.

5. UURIMISTULEMUSTE ESITUS

Uurimisaruanne tutvustab uuringu “Eesti naiste tervis” peamisi tulemusi sagedustabelitena. Põhjalikum analüüs naiste SRT ja seksuaalkäitumise kohta esitatakse uurimisrühma liikmete poolt teadusartiklites.

Selles aruandes esitatud andmeid võib kasutada eri eesmärkidel:

- 1) SRTga seotud valdkondade tegevuste plaanimiseks (tervishoiuteenused, kooli seksuaalharidus, arengu- ja koostööprojektid, sotsiaaltoetused);
- 2) SRTga tegelevatele spetsialistidele (naistearstid, perearstid, sotsiaaltöötajad, inimese-õpetuse õpetajad) tagasiside andmiseks;
- 3) Kõigile huvilistele kaasamõtlemiseks ja abiks edaspidiste uuringute kavandamisel;
- 4) Uuringu rahastajatele tagasiside andmiseks;
- 5) REFER rühma liikmetele taustinfoks teadusartiklite kirjutamisel.

Käesolevas uurimisaruandes esitatud andmete kasutamisel viidake allikale.

Alljärgnevad tabelid on jaotatud teemade kaupa vastavalt küsimustiku ülesehitusele. Tabelid on eesti ja inglise keeles. Vastuste jaotus on esitatud protsentides vanuserühmiti (16–17, 18–24, 25–34, 35–44 aastat). Sümbol “–” tähistab olukorda, kus nähtust ei esine. Tabelites ei kajastu kõik küsimused, oleme valinud välja olulisemad.

Uuringutulemuste esimene osa annab ülevaate vastajate sotsiaalmajandusliku tausta (perekonnaseis, haridus, sissetulek) kohta.

Teine osa, mis puudutab lähisuhteid ja seksuaalsust, sisaldab andmeid esimeste lähisuhete ja seksuaalkogemuste, seksuaalpartnerite, seksuaalse suundumuse ja seksuaalelu probleemide kohta, samuti seksuaalteemade käsitlemise kohta kodus ja koolis.

Kolmandas osas on andmed sünnituste ja abortide ning lastehoiu tavade ja probleemide kohta.

Neljandas osas on andmed raseduste, abortide ja viljatusega seotud tervishoiuteenuste kasutamise ning nende teenustega rahulolu kohta.

Viies osa käsitleb rasestumisvastaste meetodite kasutamist elu jooksul ja viimases seksuaalvahekorras, nende mitte kasutamise võimalikke põhjusi; rasestumisvastast nõustamist ja rahulolu sellega; vastajate hinnanguid partneri rolli kohta naise seksuaal- ja reproduktiivtervist puudutavates küsimustes.

Kuues osa annab ülevaate lastesaamisplaanide kohta, võimalikest põhjustest laste saamisel või sellest loobumisel.

Viimane osa käsitleb üldise tervisega seotud andmeid, hinnangut oma tervisele, muude tervishoiuteenuste kasutamist, andmeid vastajate tervistkahjustavate harjumuste ja vägivalla kohta.

ACKNOWLEDGEMENTS

We thank all the REFER group¹ members who helped compile the questionnaire, especially the head of the group Professor Elina Hemminki, and Tuula Väänänen, who was responsible for coordinating the compilation process.

We thank the questionnaire translators Iлона Telnova and Ilmar Part.

We thank Maire Alnek and Maie Piiraja for their help in posting the questionnaires.

We thank Marin Randoja, Janeli Sarv, Risto Tamme, Teele Tamme and Eve Timmermann for entering the data.

We thank all the respondents who found the time to complete such a large questionnaire.

This survey and the publication of the survey report were financed by the Estonian Science Foundation (grant 5456), Finnish National Research and Development Centre for Welfare and Health (STAKES) (contract 03118 with the University of Tartu), the Estonian Ministry of Education and Science (SF0182641s04 and SF0940026s07) and the Baltic Sea Task Force (PHC030).

---

¹ *REFER group is an international research consortium conducting the project: "Reproductive Health and Fertility Patterns – A Comparative Approach". The following research institutes and persons are involved: University of Tartu: Mare Ainsaar, Kai Haldre, Helle Karro, Made Laanpere, Kai Part; Estonian National Institute for Health Development: Kaja Rahu, Mati Rahu. STAKES: Mika Gissler, Elina Hemminki, Minna Nikula, Kirsi Viisainen, Meri Larivaara, Tuula Väänänen; University of Helsinki, Department of Social Policy and Sociology: Elina Haavio-Mannila, Heli Hyvönen, Katja Kesseli, Svetlana Kirichenko, Pekka Martikainen, Kari Pitkänen, Anna Rotkirch, Anna-Maria Rouhonen; National Public Health Institute, Finland: Päivi Koponen. St.Petersburg Medical Academy for Postgraduate Studies: Tatiana Dubikaytis, Olga Kuznetsova, Elena Regushevskaya; European University at St.Petersburg: Zhanna Chernova, Nadezhda Nartova, Anna Temkina, Elena Zdravomyslova, Anastasia Zolotova; Centre for Independent Social Research in St.Petersburg: Natalia Fedorova, Viktor Voronkov; Institute for Economics and Mathematics at St.Petesburg: Gaiane Safarova; Institute for Problems of Regional Economics: Natalia Tchistyakova.*
http://www.valt.helsinki.fi/staff/rotkirch/RH_&_fertility_patterns.html

1. INTRODUCTION

In this report we introduce the main findings of the survey “Estonian Women’s Health”. Our aim was to assess Estonian women’s sexual and reproductive health (SRH) and behaviour. In order to do this we conducted a questionnaire-based cross-sectional survey to find out how Estonian women describe and assess their sexual and reproductive behaviour, what are their attitudes, what are their plans and factors influencing their plans to have children, and what are their experiences regarding the use of health care services.

SRH² is an essential part of overall health, which on the one hand influences the reproductive system, its functioning and individuals’ capacity to have children and freedom to make choices about having children. On the other hand it is a measure of the opportunity for men and women to enjoy and express their sexuality without compulsion, violence, exploitation and discrimination.

Although SRH concerns women to a greater extent, due to pregnancy and childbirth, it is also significantly affected by their partners’ knowledge, attitudes and behaviour.

Several indicators are used to assess SRH: obstetric data, use of contraceptives, number of abortions and on what it depends, the incidence of sexually transmitted diseases and sexual violence, the role of sexual education, the availability and quality of SRH related services, sexual satisfaction.

Great socio-economic changes have taken place in Estonia after the country regained its independence in 1991. These have had both positive and negative effects on the SRH of the Estonian population. Similarly to other health related fields, people’s health behaviour and the level of SRH in Estonia today, is affected by social status and by society’s increasing polarisation. A good example of a negative development is the explosive growth in the incidence of syphilis in the first half of the 1990s, especially in North-east Estonia where crime rates, unemployment and incidence of tuberculosis were also found to be higher. The epidemic spread of HIV among injecting drug users began in the year 2000 in this same region.

A positive example of the effect of social changes on SRH is the more than twofold decrease in the number of abortions after modern contraceptives and information about them became widely available in Estonia.

Some SRH indicators have been monitored in Estonia (incidence of sexually transmitted diseases; HIV prevalence; abortion and obstetric indicators; perinatal statistics). At the same time information about several other essential indicators (contraception use, the epidemiology of infertility, the prevalence of sexual violence and dysfunctions, satisfaction with access to and the quality of SRH services) is lacking or insufficient.

The Estonian Medical Birth Registry (EMBR) was set up in 1992 and the Estonian Abortion Registry (EAR)³ in 1994. Their aim is to continuously and systematically gather personalised data about births and pregnancy terminations. The creation of the EMBR and EAR was a remarkable international achievement: the registers enabled reliable and comparable data to be sourced. As a result of political pressure the quality of EAR data dropped significantly since 1998 because the decision to make the data anonymous means that in depth analysis is no longer possible.

---

² SRH was defined for the first time at the International Conference on Population and Development in Cairo (UN. Report of the International Conference on Population and Development, Cairo, 5–13 September 1994. New York: United Nations 1995. Sales No 95.XII.18).

³ Information about registers <http://www.tai.ee>

The decrease in the age at first sexual intercourse that has taken place in developed countries during the 20th century is also evident in Estonia, although with a time lag of one generation compared to the Nordic countries. According to the “Comparative Survey of Human and Intimate Relationships” (IIVU)⁴ carried out in 2000, women born between 1977 and 1980 began their sexual life on average five years earlier than women born between 1927 and 1931. If a characteristic of older generations was that men began sexual life a few years earlier than women (in the generation born 1927–1931, men aged 19.7 years and women aged 22.3 years), then in younger generations such a difference between genders is no longer apparent. It has been claimed that this reflects more equal opportunities in other areas – education, employment, politics, the family and recreation.

From a risk behaviour point of view the use of contraceptives during first sexual intercourse is important. According to the 1996 “Estonian Health Survey”⁵, 65% of 20–24-year-old respondents did not use contraceptives during first sexual intercourse; about half of them had chosen so-called traditional methods (calendar method and withdrawal). According to the IIVU, contraceptives were used during first sexual intercourse in the 18–34-year-old women’s generation by 22% of respondents in Estonia and by 79% in Finland.

According to the results of the survey “HIV/AIDS Related Knowledge, Attitudes and Behaviour Among Estonian Youth”⁶ conducted by National Institute for Health Development in 2003 and 2005 it appears that condom use during first sexual intercourse has increased significantly: if in the 2003 survey, 59% of 16–18-year-old respondents had used a condom during their first sexual intercourse, then in 2005 this had risen to 72% (which is similar to the Nordic countries).

One essential SRH indicator is the number of teenage pregnancies and births. Between 1992 and 2005 the number of teenage abortions and births both fell, which means that a significant change in the use of contraceptive methods must have taken place. It is known that teenage pregnancies can be reduced by high quality school sexual education and access to contraceptives and contraceptive counselling.

In the period 1991–2005 both the overall number of abortions as well as the abortion rate (number of legally induced abortions per 1000 women of fertile age) more than halved. For a long time the number of abortions exceeded the number of live births. The year 2000 was the breaking point when for the first time more women wanted to give birth than terminate their pregnancy (97.6 induced abortions per 100 live births). This trend mirrors that in developed countries, although Estonia’s abortion statistics are still higher than those of the Nordic countries: in 2005 the abortion ratio (number of legally induced abortions per 100 live births) in Estonia was 67.1; in Finland it remained between 15 and 19 already in the 1990s. Today the rapid decrease in the number of abortions of the 1990s has slowed. The number of repeat abortions is still high in Estonia.

Following the regaining of independence there have been a number of positive developments in Estonia that have influenced people’s sexual behaviour and health. Since 1996, human studies, which also includes sexual education topics, is a compulsory subject in the school curriculum; hormonal contraceptives are partly subsidised by the Estonian Health Insurance Fund; postcoital pills can be purchased from pharmacies without a prescription since 2003; the government partially subsidises infertility treatment; access to and choice of SRH services has improved (a network of youth-friendly clinics and the andrology centre have been set up). Many essential steps have been taken in close

---

⁴ Haavio-Mannila E, Kontula O. *Seksin trendit meillä ja naapureissa [Sexual trends here and in neighbouring countries]*. Helsinki: Werneri Söderström OY 2001.

⁵ Leinsalu M, Grintšak M, Noorkõiv R. *Eesti terviseuuring: tabelid [Estonian health interview survey: tables]*. Tallinn: Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituut [Institute of Experimental and Clinical Medicine] 1999.

⁶ see <http://www.tai.ee>

cooperation between the state and non-governmental organisations. At the same time there is no reason to be overly optimistic: one of the most serious challenges in Estonia is the HIV epidemic; changes in the school curriculum have partly marginalised sexual education; from time to time dangerous opinions are voiced about restricting reproductive rights; social status is more and more important in determining people's opportunity to take care of their health.

The availability of reliable data is a precondition for making health care related decisions, and planning and implementing activities. We hope that the survey "Estonian Women's Health" will contribute to decisions made regarding SRH.

2. QUESTIONNAIRE

The questionnaire was compiled jointly by Estonian, Finnish and St. Petersburg scientists to ensure the comparability of the data between countries. Contemporaneously with this survey a similar survey was conducted in St. Petersburg among 18–44-year-old women. The data is presented in the respective survey report⁷. In Finland a similar survey was conducted in 1994 and sexual health issues have also been dealt with in subsequent surveys.

The questionnaire consists of 109 multiple choice questions and is divided into seven parts:

1. Background information.
2. Intimate relationships and sexuality.
3. Pregnancies and children.
4. Use of pregnancy and delivery related health care services.
5. Contraceptive methods.
6. Plans for having children.
7. Health and use of health care services.

For many of the questions, earlier Finnish surveys were used as examples and the same questions were used. Some of the questions were unique to this survey.

The Estonian language questionnaire was translated into Russian. The questionnaire is included at the end of this report.

3. SAMPLE

For this survey, the study frame is the national population registry. A stratified random sample of the female population was taken in the age groups 16–25, 26–35 and 36–44 years. Sample sizes were calculated on the basis of data from the "Estonian Family and Fertility Survey" 1994⁸ on the percentages of women with sexual experience in different age groups and assuming a response rate of 41.2%, similar to that of the "Comparative Survey of Human and Intimate Relationships" 2000. The same response rate was assumed for all the age groups. The total sample size was 5190 women (by age group: 2515, 1240 and 1435 women), which ensured a sufficient number of sexually active respondents in each age group.

---

⁷ Kesseli K et al. *Reproductive Health and Fertility in St. Petersburg: Report on a Survey of 18–44 Year Old Women in 2004*. Helsinki: University of Helsinki, Department of Sociology & STAKES 2005. <http://www.stakes.fi>

⁸ Katus K, Puur A, Sakkeus L. *Eesti pere- ja sündimusuuring: standardtabelid [Estonian family and fertility survey: standard tabulations]*. Tallinn: Eesti Kõrgkoolidevaheline Demograafiauuringute Keskus [Estonian Interuniversity Population Research Centre] 1995.

4. DATA COLLECTION AND RESPONSE RATE

5190 questionnaires, 3472 Estonian and 1718 Russian, were posted, with an opportunity to exchange the received questionnaire for one in your preferred language. A letter accompanying the questionnaire explained the aims, content, and necessity of the study. The accompanying letter gave the name, telephone number, and e-mail address of someone to contact in case of any queries.

Anonymity of respondents was ensured by including a receipt with a personal code with the questionnaire, which the respondent sent back separately in the prepaid envelope provided. In this way non-responders to the first letter were identified and they were sent the questionnaire again. 172 persons didn't send back the receipt, but in general the "receipt system" justified itself.

The questionnaires were sent out and received back in the second half of 2004 and the beginning of 2005. 95 of the respondents did not live at the address recorded in the population registry, one was dead and seven did not respond for health related reasons. Of the 5087 potential respondents, 2438 did not return the questionnaire and 13 refused to answer. Of the completed questionnaires, three were completed unsatisfactorily and one was completed by the daughter instead of the mother. Total response rate was 53.5%.

The data from 2672 questionnaires has been used to compile the data tables in this report. 12 respondents of unknown age and 51 respondents over the age of 44 had to be excluded.

5. REPRESENTATION OF THE RESULTS

The survey report presents the main results of the survey "Estonian Women's Health" by cross tabulations. In depth analysis will be presented by the investigation group members in scientific articles.

The data presented in this survey report can be used:

- 1) to plan actions in areas related to SRH (health care services, school-based sexuality education, development and co-operation projects, social support);*
- 2) to give feedback to specialists working in the SRH field (gynaecologists, family doctors, social workers, human studies teachers);*
- 3) to inform all interested parties and individuals and to help plan further surveys;*
- 4) to give feedback to the funding bodies of this survey;*
- 5) to provide REFER group members with background information for scientific articles.*

Please refer to this publication when using the data presented in this survey report.

The following tables are organised by topics according to the structure of the questionnaire. The tables are in Estonian and in English. The data of the respondents is presented in relation to four age groups (16–17, 18–24, 25–34, 35–44 years). The symbol "–" refers to the situation where no answer has been received. Not all questions in the questionnaire are represented in tables; we have selected the most important ones.

The first part of the survey results gives an overview of the respondents' socio-economical background (marital status, education, income).

The second part, which concerns intimate relationships and sexuality contains data about first intimate relationships and sexual experiences, sexual partners, sexual orientation and sexual problems, and also discussions about sex at home and in school.

The third part contains data about deliveries and pregnancy terminations, and issues and problems concerning child day-care.

The fourth part contains data about pregnancy, abortion and infertility related health care services use, and satisfaction with these services.

The fifth part concerns lifetime contraceptive use and contraceptive use during last sexual intercourse, possible reasons for non-use of contraception; contraceptive counselling services and satisfaction with these services; respondents' opinions about their partners' role in questions concerning SRH.

The sixth part gives an overview about respondents reproductive plans, possible reasons for having or not having children.

The last part concerns data about general health, self-perceived health, use of other health care services, data about respondents health damaging behaviour and violence.

TABELITE LOEND

List of tables

TAUSTANDMED

Background information

1.	Küsitletute arv <i>Number of respondents</i>	23
2.	Perekonnaseis <i>Marital status</i>	23
3.	Abielude/vabaabielude arv <i>Number of marriages/cohabitations</i>	24
4.	Kodakondsus <i>Citizenship</i>	24
5.	Emakeel <i>Native language</i>	25
6.	Elukoht <i>Place of residence</i>	25
7.	Õpiaastate arv <i>Total years of education</i>	26
8.	Lõpetatud haridustase <i>Completed level of education</i>	26
9.	Tavategevusala <i>Employment status</i>	27
10.	Praegune/viimane amet <i>Current/most recent occupation</i>	27
11.	Igakuine keskmine sissetulek <i>Monthly average income</i>	28
12.	Igakuine keskmine sissetulek leibkonna liikme kohta <i>Monthly average income per household member</i>	28

LÄHISUHTED JA SEKSUAALSUS

Intimate relationships and sexuality

13.	Tõsise paarisuhte kogemus (“käimine”) <i>Experience of serious couple relationship (“dating”)</i>	29
14.	Vanus esimese tõsise paarisuhte ajal <i>Age at beginning of dating</i>	29
15.	Eneserahuldamise kogemus <i>Experience of masturbation</i>	30
16.	Suudlemise kogemus <i>Experience of kissing</i>	30
17.	Erutavate hellituste kogemus <i>Experience of petting</i>	31
18.	Oraalseksi kogemus <i>Experience of oral sex</i>	31

19.	Anaalseksi kogemus <i>Experience of anal sex</i>	32
20.	Suguühte kogemus (vahekord tupe/pärasoole kaudu) <i>Experience of sexual intercourse (vaginal/anal)</i>	32
21.	Vanus esimese suguühte ajal <i>Age at first sexual intercourse</i>	33
22.	Partneri vanus esimese suguühte ajal <i>Age of partner at first sexual intercourse</i>	33
23.	Suhte iseloom esimese suguühte partneriga <i>Characteristics of the relationship with the first sexual intercourse partner</i>	34
24.	Rasestumisvastaste meetodite kasutamine esimeses suguühtes <i>Contraception use during first sexual intercourse</i>	34
25.	Rasestumisvastane meetod esimeses suguühtes <i>Contraceptive method during first sexual intercourse</i>	35
26.	Seksuaalpartnerite arv elu jooksul <i>Lifetime number of sexual partners</i>	35
27.	Seksuaalpartnerite arv viimase 12 kuu jooksul <i>Number of sexual partners during the last 12 months</i>	36
28.	Suguühte sagedus viimase 30 päeva jooksul <i>Frequency of sexual intercourse during the last 30 days</i>	36
29.	Valu/ebamugavustunde kogemus suguühte ajal/järgselt suguelundites <i>Experience of pain/discomfort of genital organs during/after sexual intercourse</i>	37
30.	Orgasmi kogemus praeguses seksuaalsuhtes <i>Experience of orgasm in current sexual relationship</i>	37
31.	Püsiva seksuaalsuhte olemasolu vastassugupoolega <i>Current steady heterosexual relationship</i>	38
32.	Rahulolu praeguse seksuaalsuhtega <i>Satisfaction with current sexual relationship</i>	38
33.	Seksuaalse iha puudumine viimase 12 kuu jooksul <i>Lack of sexual desire during the last 12 months</i>	39
34.	Hinnang seksuaalelust ja rasestumisvastastest vahenditest rääkimisele praeguse partneriga <i>Characterisation of discussions about sex and contraception with current partner</i>	39
35.	Kooselu (abielu/vabaabielu) olemasolu <i>Being married/cohabiting</i>	40
36.	Paralleelsed seksuaalsuhted praeguse kooselu jooksul <i>Parallel sexual relationships during current marriage/cohabitation</i>	40
37.	Seksuaalne suundumus <i>Sexual orientation</i>	41
38.	Homoseksuaalsed kogemused (suguühe, oraalseks, petting) <i>Homosexual experience (sexual intercourse, oral sex, petting)</i>	41
39.	Ahvatlemine suguühteks raha/muude majanduslike hüvede eest <i>Proposition to have sexual intercourse for money/other economic gain</i>	42
40.	Vanematega seksuaalelu teemadest rääkimine lapsepõlvkodus <i>Discussions of sexuality related topics with parents at home</i>	42
41.	Seksuaalelu teemade käsitlemine koolis <i>Discussions of sexual life related topics at school</i>	43

RASEDUSED JA LAPSED

Pregnancies and children

42.	Küsitluse hetkel rasedus <i>Current pregnancy</i>	43
43.	Rasedused elu jooksul <i>Lifetime pregnancies</i>	44
44.	Sünnitused elu jooksul <i>Lifetime deliveries</i>	44
45.	Raseduse katkestamised elu jooksul <i>Lifetime abortions</i>	45
46.	Raseduse katkemiste arv elu jooksul <i>Number of lifetime miscarriages</i>	45
47.	Emakaväliste raseduste arv elu jooksul <i>Number of lifetime extra-uterine pregnancies</i>	46
48.	Raseduse katkestamiste arv elu jooksul <i>Number of lifetime abortions</i>	46
49.	Sünnituste arv elu jooksul <i>Number of lifetime deliveries</i>	47
50.	Laste arv <i>Number of children</i>	47
51.	Viimase eelkoolialise lapse hoidja ema tööloleku ajal <i>The last child's day-care when the mother was working</i>	48

RASEDUSE JA SÜNNITUSEGA SEOTUD TERVISHOIUTEENUSTE KASUTAMINE

Use of pregnancy and delivery related health care services

52.	Eelistatav tervishoiuasutus pöördumiseks rasedusega sünnituse plaani korral <i>Preferred health care service provider in case of pregnancy and plan to deliver a child</i>	48
53.	Eelistatav tervishoiuasutus pöördumiseks rasedusega raseduse katkestamise plaani korral <i>Preferred health care service provider in case of pregnancy and plan to terminate the pregnancy</i>	49
54.	Viimase/praeguse raseduse ajal külastatud tervishoiuasutused <i>Health care service providers visited during the last/current pregnancy</i>	49
55.	Rasestumisvastase meetodi kasutamine viimase abordiga lõppenud raseduse tekke ajal <i>Use of contraceptive method before the last terminated pregnancy</i>	50
56.	Kasutatud rasestumisvastane meetod viimase abordiga lõppenud raseduse tekke ajal <i>Contraceptive method used before the last terminated pregnancy</i>	50
57.	Maksmine aborti eest <i>Payment for abortion</i>	51
58.	Nõustamine enne/pärast aborti rasestumisvastaste meetodite osas <i>Contraception counselling before/after the abortion</i>	51
59.	Rahulolu kohtlemisega tervishoiuasutuses viimase aborti käigus <i>Satisfaction with medical service during last abortion</i>	52

60.	Rääkimine partneriga abordist enne viimast raseduse katkestamist <i>Discussion with partner before the last abortion</i>	52
61.	Viimase raseduse katkestamise põhjus <i>Reasons for the last last abortion</i>	53
62.	Pöördumine arsti kontrollile ühe kuu jooksul pärast viimast aborti <i>Follow-up visit during one month after the last abortion</i>	54
63.	Koht, kuhu pöörduti arsti kontrollile ühe kuu jooksul pärast viimast aborti <i>Health care service provider for follow-up visit during one month after the last abortion</i>	54
64.	Viljatuse esinemine elu jooksul <i>Infertility during lifetime</i>	55
65.	Viljatuse uuringud/ravi <i>Infertility diagnostics/treatment</i>	55
66.	Kasutatud viljatuse ravi meetodid <i>Infertility treatment methods</i>	56
67.	Rahulolu informatsiooniga viljatuse uuringute/raviprotseduuride kohta <i>Satisfaction with information about tests/treatment of fertility</i>	56
68.	Põhjused, miks pole pöördunud viljatuse uuringuteks/raviks <i>Reasons for rejecting infertility testing/treatment</i>	57
69.	Rahulolu informatsiooniga viljatuse psühholoogilise külje kohta <i>Satisfaction with information about psychological aspects of infertility</i>	58
70.	Rahulolu informatsiooniga viljatuse uuringute/ravi tüsistuste/kõrvaltoimete kohta <i>Satisfaction with information about possible risks/side effects of tests/treatment of infertility</i>	58

RASESTUMISVASTASED MEETODID

Contraceptive methods

71.	Rasestumisvastase meetodi kasutamine viimase suguühte ajal <i>Contraceptive method use during the last sexual intercourse</i>	59
72.	Rasestumisvastane meetod viimase suguühte ajal <i>Contraceptive method used during the last sexual intercourse</i>	59
73.	Viimases suguühtes rasestumisvastase meetodi mittekasutamise põhjus <i>Reasons for not using contraception during the last sexual intercourse</i>	60
74.	Viimases suguühtes rasestumisvastase meetodi kasutamise üle otsustaja <i>Person deciding on contraception use during last sexual intercourse</i>	61
75.	Kondoomi kasutamine praegu/elu jooksul ja kasutamise põhjused <i>Reasons for current/lifetime condom use</i>	61
76.	Pillide kasutamine elu jooksul <i>Lifetime use of contraceptive pills</i>	62
77.	Rasestumisvastase meetodi kasutamine praegu <i>Current use of contraceptive method</i>	62
78.	Rahulolu praegu kasutatava rasestumisvastase meetodiga <i>Satisfaction with current contraceptive method</i>	63
79.	Rahaliste kaalutluste mõju rasestumisvastaste vahendite kasutamisele viimase aasta jooksul <i>Influence of costs on decisions concerning the use of contraception during the last year</i>	63
80.	Tervishoiuasutuse külastamine rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks <i>Use of health care services for contraceptive counselling/prescription</i>	64

81.	Viimati külastatud tervishoiuasutus rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks <i>Health care service provider last visited for contraceptive counselling/prescription</i>	64
82.	Rahulolu personali sõbralikkusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks <i>Satisfaction with friendliness of medical staff during last visit for contraception counselling</i>	65
83.	Rahulolu personali asjatundlikkusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks <i>Satisfaction with competence of medical staff during last visit for contraception counselling</i>	65
84.	Rahulolu personali usaldusväärusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks <i>Satisfaction with reliability of medical staff during last visit for contraception counselling</i>	66
85.	Rahulolu visiidi kestvusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks <i>Satisfaction with length of visit during last visit for contraception counselling</i>	66
86.	Eelistatav arsti eriala rasestumisvastase nõuande/vahendi saamisel <i>Preferred medical specialist for contraception counselling/prescription</i>	67
87.	Eelistatav tervishoiuasutus rasestumisvastase nõuande/vahendi saamisel <i>Preferred type of health care service provider for contraception counselling/prescription</i>	67
88.	Teadlikkus SOS-pillidest <i>Awareness of post-coital contraception</i>	68
89.	SOS-pillide kasutamine <i>Use of postcoital contraception</i>	68
90.	Vastajate jaotus, kelle arvates peaks partneri vastutus olema senisest suurem <i>Distribution of respondents, who think that their partner's responsibility should be higher than now</i>	69
91.	Vastajate jaotus, kes nõustuvad järgmiste põhjustega seksuaalvahekorra keeldumiseks <i>Distribution of respondents who agree with the following reasons for refusing to have sexual intercourse</i>	69

LASTESAAMISPLAANID

Plans for having children

92.	Maksimaalne ideaalne laste arv perekonnas <i>Maximum ideal number of children in the family</i>	70
93.	Ideaalne naise vanus esimese lapse saamisel <i>A woman's ideal age for giving birth to her first child</i>	70
94.	Ideaalne mehe vanus esimese lapse saamisel <i>A man's ideal age for becoming a father</i>	71
95.	Soovitatav maksimaalne laste arv enda perekonnas <i>Ideal maximum number of children in the respondent's own family</i>	71
96.	Põhjused, miks ei ole siiani lapsi muretsenud <i>Reasons for childlessness</i>	72
97.	Põhjused, miks sooviks tulevikus lapsi/last saada <i>Reasons for desiring to have a child/children in the future</i>	73
98.	Põhjused, miks ei sooviks tulevikus lapsi <i>Reasons for reluctance to have a child/children in the future</i>	74
99.	Võimalikud muutused ühiskonnas/eraelus, mis võivad mõjutada otsust tulevikus lapsi saada <i>Possible changes in society/respondent's private life that can affect the decision to have children in the future</i>	76

TERVIS JA TERVISHOIUTEENUSTE KASUTAMINE

Health and use of health care services

100.	Hinnang oma tervisele <i>Perceived health</i>	77
101.	Hinnang oma elukvaliteedile <i>Perceived quality of life</i>	77
102.	Menstruatsioonide algamise vanus <i>Age of menarche</i>	78
103.	Pikkus, kehakaal ja kehamassiindeks (KMI) <i>Weight, height and body mass index (BMI)</i>	78
104.	Naistearsti külastuse kogemus <i>Experience of a gynaecological visit</i>	79
105.	Vanus esimesel külastusel naistearsti juurde <i>Age at first gynaecological visit</i>	79
106.	Rahulolu esimese naistearsti külastusega <i>Satisfaction with the first gynaecological visit</i>	80
107.	Teostatud diagnostilised uuringud viimase 5 aasta jooksul <i>Diagnostic examinations during the last 5 years</i>	80
108.	Suitsetamine (vähemalt üks sigaret, sigar või piibutäis päevas) ühe aasta jooksul <i>Smoking (at least one cigarette, cigar or pipe per day) during one year</i>	81
109.	Alkoholi tarvitamine kuni purjus olekuni <i>Alcohol consumption up to losing self-control</i>	81
110.	Narkootikumide tarvitamine elu jooksul <i>Lifetime drug use 83</i>	82
111.	Eri tüüpi narkootikumide tarvitamine <i>Use of different types of drugs</i>	82
112.	Vägivalla kogemine viimase aasta jooksul <i>Experience of violence during the last year</i>	83
113.	Eri vägivalaliikide kogemine viimase aasta jooksul <i>Different types of violence during the last year</i>	83

TABELID

Tables

TAUSTANDMED

Background information

1. Küsitletute arv (k1)

Number of respondents (q1)

Küsitletute arv	Vanuserühm (aastates)				Kokku Total	<i>Number of respondents</i>
	<i>Age group (in years)</i>					
	16–17	18–24	25–34	35–44		
n	194	1068	721	689	2672	<i>n</i>
%	7,3	40,0	27,0	25,8	100	%

2. Perekonnaseis, % (k2)

Marital status, % (q2)

Perekonnaseis	Vanuserühm (aastates)				Kokku Total	<i>Marital status</i>
	<i>Age group (in years)</i>					
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)	(n=2672)	
abielus	–	7,8	38,4	53,8	27,4	<i>married</i>
vabaabielus	6,7	33,1	37,7	19,2	28,8	<i>cohabiting</i>
lahutatud	–	0,7	4,6	10,2	4,2	<i>divorced</i>
eraldi elav	1,5	4,2	5,1	5,8	4,7	<i>separated</i>
lesk	–	0,1	0,1	2,6	0,7	<i>widow</i>
üksik	85,6	53,0	13,3	7,7	33,0	<i>single</i>
teadmata	6,2	1,1	0,7	0,7	1,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

3. Abielude/vabaabielude arv, % (k3)
Number of marriages/cohabitations, % (q3)

Abielude/ vabaabielude arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of marriages/ cohabitations</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
0	66,0	46,0	11,2	4,6	27,4	0
1	4,6	36,8	62,6	65,2	48,7	1
2	0,5	4,2	17,3	22,4	12,2	2
≥3	–	0,6	4,0	6,0	2,8	≥3
teadmata	28,9	12,5	4,9	1,9	8,9	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

4. Kodakondsus, % (k4)
Citizenship, % (q4)

Kodakondsus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Citizenship</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
eesti	84,5	87,3	85,7	86,8	86,5	<i>Estonian</i>
vene	4,1	3,0	2,8	2,9	3,0	<i>Russian</i>
muu	–	0,2	0,4	1,3	0,5	<i>other</i>
kodakondsuseta	8,8	8,2	10,5	8,1	8,8	<i>none</i>
teadmata	2,6	1,4	0,6	0,9	1,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

5. Emakeel, % (k5)
Native language, % (q5)

Emakeel	Vanuserühm (aastates) Age group (in years)				Kokku Total (n=2672)	Native language
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
eesti	70,6	71,2	70,2	69,8	70,5	Estonian
vene	28,4	28,5	29,3	28,0	28,6	Russian
muu	–	0,3	0,3	1,9	0,7	other
teadmata	1,0	0,1	0,3	0,3	0,3	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total

6. Elukoht, % (k7a)
Place of residence, % (q7a)

Elukoht	Vanuserühm (aastates) Age group (in years)				Kokku Total (n=2672)	Place of residence
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
Tallinn, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve, Narva	46,4	59,5	58,4	46,6	54,9	Tallinn, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve, Narva
väikelinn või alev	30,9	27,8	25,9	31,9	28,6	smaller town or urban settlement
maapiirkond	21,1	12,1	15,0	20,8	15,8	rural area
teadmata	1,5	0,7	0,7	0,7	0,7	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total

7. Õpiaastate arv, % (k8)
Total years of education, % (q8)

Õpiaastate arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Total years of education</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
<10 aastat	32,0	2,6	4,4	1,5	4,9	<10 years
10–12 aastat	66,5	38,3	29,5	41,8	38,9	10–12 years
≥13 aastat	–	58,4	63,7	54,1	54,5	≥13 years
teadmata	1,5	0,7	2,4	2,6	1,7	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total
keskmine	9,8	13,2	14,1	13,5	13,3	mean
mediaan	10	13	14	13	13	median

8. Lõpetatud haridustase, % (k9)
Completed level of education, % (q9)

Lõpetatud haridustase	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Completed level of education</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
põhiharidus/vähem	85,1	19,2	6,1	2,0	16,0	basic/less
keskharidus	11,9	47,5	21,9	21,0	31,2	secondary
keskeriharidus	–	19,9	42,2	50,2	32,3	vocational secondary
rakenduslik kõrgharidus	–	5,8	8,7	6,0	6,2	vocational higher
ülikooliharidus	–	5,6	17,1	19,0	11,8	university
teaduskraad	–	1,4	3,6	1,5	1,9	postgraduate degree
teadmata	3,1	0,6	0,4	0,3	0,6	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total

9. Tavategevusala, % (k10)
Employment status, % (q10)

Tavategevus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Employment status</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
töötaja	2,1	21,4	58,7	79,8	45,1	<i>employed</i>
töötü	1,0	2,9	5,8	5,7	4,3	<i>unemployed</i>
kodune	2,1	12,1	24,0	10,4	14,1	<i>at home</i>
õpilane/üliõpilane	94,3	63,2	10,8	1,2	35,3	<i>pupil/student</i>
mittetöötav pensionär	–	0,1	0,6	2,5	0,8	<i>retired</i>
teadmata	0,5	0,3	0,1	0,4	0,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

10. Praegune/viimane amet, % (k11)*
Current/most recent occupation, % (q11)*

Praegune amet	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Current occupation</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=229)	25–34 (n=423)	35–44 (n=550)		
talupidaja	–	–	0,2	0,5	0,3	<i>farmer</i>
ettevõtja	–	3,1	6,1	5,3	5,1	<i>entrepreneur</i>
haritlane/kõrgametnik	–	13,5	23,6	23,3	21,5	<i>scholar/upper non-manual</i>
madalam ametnik	25,0	22,3	27,2	23,8	24,7	<i>lower non-manual</i>
tööline	50,0	57,2	40,4	45,6	46,0	<i>manual</i>
muu	–	2,2	1,9	0,5	1,3	<i>other</i>
teadmata	25,0	1,7	0,5	0,9	1,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes töötavad (k10). *Respondents who are working (q10).*

11. Igakuine keskmine sissetulek, % (k14)*

Monthly average income, % (q14)*

Sissetulek (Eesti kroonides)**	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Income (in Estonian kroons)**</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
sissetulek puudub	40,2	16,9	5,5	3,3	12,1	<i>no income</i>
<3000	22,7	37,8	25,8	25,1	30,2	<i><3000</i>
3000–5999	1,0	25,1	41,6	45,0	32,9	<i>3000–5999</i>
6000–8999	–	3,3	14,7	13,9	8,9	<i>6000–8999</i>
≥9000	–	1,4	7,6	8,7	4,9	<i>≥9000</i>
teadmata	36,1	15,4	4,7	3,9	11,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine***	466,6	2265,5	4224,1	4612,0	3391,7	<i>mean***</i>
mediaan***	0	2000	3800	4000	3000	<i>median***</i>

* Eestikeelse küsimustiku täitjate sissetulek sisaldab ja venekeelse küsimustiku täitjate sissetulek ei sisalda makstavaid toetusi. *Income data from Estonian language questionnaires includes allowances and income data from Russian language questionnaires does not.*

** 1 euro = 15,6466 Eesti krooni. *1 euro = 15.6466 Estonian kroons.*

*** Kaasa arvatud vastajad, kellel sissetulek puudub. *Including respondents with no income.*

12. Igakuine keskmine sissetulek leibkonna liikme kohta, % (k15a, 15b)*

Monthly average income per household member, % (q15a, 15b)*

Sissetulek (Eesti kroonides)**	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Income (in Estonian kroons)**</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
<3000	27,3	24,7	33,7	52,5	34,5	<i><3000</i>
3000–5999	3,1	15,4	25,0	17,7	17,7	<i>3000–5999</i>
6000–8999	1,5	3,7	8,3	3,9	4,9	<i>6000–8999</i>
≥9000	1,0	1,4	4,3	1,7	2,2	<i>≥9000</i>
teadmata	67,0	54,8	28,7	24,1	40,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine***	2465,4	3239,9	3895,4	2735,8	3254,9	<i>mean***</i>
mediaan***	2000	2500	3000	2167	2500	<i>median***</i>

* Eestikeelse küsimustiku täitjate sissetulek sisaldab ja venekeelse küsimustiku täitjate sissetulek ei sisalda makstavaid toetusi. *Income data from Estonian language questionnaires includes allowances and income data from Russian language questionnaires does not.*

** 1 euro = 15,6466 Eesti krooni. *1 euro = 15.6466 Estonian kroons.*

*** Kaasa arvatud vastajad, kellel sissetulek puudub. *Including respondents with no income.*

LÄHISUHTED JA SEKSUAALSUS

Intimate relationships and sexuality

13. Tõsise paarisuhte kogemus (“käimine”), % (k19) *Experience of serious couple relationship (“dating”), % (q19)*

Tõsise paarisuhte kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of serious couple relationship</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	68,6	88,6	96,5	94,8	90,9	<i>yes</i>
ei	27,3	11,0	2,9	4,2	8,3	<i>no</i>
teadmata	4,1	0,4	0,6	1,0	0,9	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

14. Vanus esimese tõsise paarisuhte ajal, % (k19)* *Age at beginning of dating, % (q19)**

Vanus esimese tõsise paarisuhte ajal (aastates)	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Age at beginning of dating (in years)</i>
	16–17 (n=133)	18–24 (n=946)	25–34 (n=696)	35–44 (n=653)		
<14	26,3	14,2	4,3	2,5	8,9	<i><14</i>
14	25,6	11,4	8,6	4,7	9,6	<i>14</i>
15	24,8	19,5	16,4	11,0	16,6	<i>15</i>
16	21,1	21,6	20,4	17,8	20,2	<i>16</i>
17	2,3	13,7	15,5	17,0	14,5	<i>17</i>
18	–	10,0	14,8	16,7	12,6	<i>18</i>
19	–	5,3	7,0	12,1	7,3	<i>19</i>
≥20	–	4,2	12,9	18,2	10,3	<i>≥20</i>
teadmata	–	0,1	–	–	0,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	14,2	15,8	16,9	17,6	16,5	<i>mean</i>
mediaan	14	16	17	17	16	<i>median</i>

* Vastajad, kellel on olnud tõsisem paarisuhe (k19). *Respondents who have experience of dating (k19).*

15. Eneserahuldamise kogemus, % (k21b)

Experience of masturbation, % (q21b)

Eneserahuldamise kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of masturbation</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	29,9	55,4	64,6	52,5	55,3	<i>yes</i>
ei	60,8	41,3	28,8	37,4	38,4	<i>no</i>
teadmata	9,3	3,3	6,5	10,0	6,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

16. Suudlemise kogemus, % (k21b)

Experience of kissing, % (q21b)

Suudlemise kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of kissing</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	85,6	94,4	96,9	95,4	94,7	<i>yes</i>
ei	10,3	4,1	0,7	0,9	2,8	<i>no</i>
teadmata	4,1	1,5	2,4	3,8	2,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

17. Erutavate hellituste kogemus, % (k21b)

Experience of petting, % (q21b)

Erutavate hellituste kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of petting</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	67,5	87,5	88,3	78,2	83,9	<i>yes</i>
ei	24,7	10,5	7,1	14,2	11,6	<i>no</i>
teadmata	7,7	2,1	4,6	7,5	4,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

18. Oraalseksi kogemus, % (k21b)

Experience of oral sex, % (q21b)

Oraalseksi kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of oral sex</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	25,3	68,3	80,6	62,6	67,0	<i>yes</i>
ei	63,9	29,3	14,8	28,4	27,7	<i>no</i>
teadmata	10,8	2,4	4,6	9,0	5,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

19. Anaalseksi kogemus, % (k21b)
Experience of anal sex, % (q21b)

Anaalseksi kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of anal sex</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	7,2	25,1	32,9	24,7	25,8	<i>yes</i>
ei	82,0	71,2	60,5	65,3	67,6	<i>no</i>
teadmata	10,8	3,7	6,7	10,0	6,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

20. Suguühte kogemus (vahekord tupe/pärasoole kaudu), % (k20)
Experience of sexual intercourse (vaginal/anal), % (q20)

Suguühte kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of sexual intercourse</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	46,4	85,0	98,1	98,7	89,3	<i>yes</i>
ei	52,1	14,7	1,8	1,3	10,5	<i>no</i>
teadmata	1,5	0,3	0,1	–	0,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

21. Vanus esimese suguühte ajal (vahekord tupe/pärasoole kaudu), % (k20)*
Age at first sexual intercourse (vaginal/anal), % (q20)*

Vanus (aastates)	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Age (in years)</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
<15	22,2	8,4	2,3	1,5	5,1	<15
15	32,2	15,0	8,9	2,8	10,4	15
16	36,7	21,3	19,1	6,9	17,1	16
17	7,8	24,6	17,7	16,6	19,6	17
18	–	17,5	19,7	22,6	19,0	18
19	–	6,2	10,9	16,3	10,2	19
≥20	–	6,5	20,8	32,2	17,8	≥20
teadmata	1,1	0,7	0,7	1,0	0,8	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	15,3	16,7	18,0	18,9	17,7	<i>mean</i>
mediaan	15	17	18	18	17	<i>median</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

22. Partneri vanus esimese suguühte ajal (vahekord tupe/pärasoole kaudu), % (k21)*
Age of partner at first sexual intercourse (vaginal/anal), % (q21)*

Partneri vanus (aastates)	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Age of partner (in years)</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
<15	5,6	0,6	0,1	0,4	0,6	<15
15	5,6	2,0	1,3	0,9	1,6	15
16	15,6	5,5	5,4	2,1	4,9	16
17	5,6	10,9	9,6	6,0	8,9	17
18	18,9	14,3	12,0	10,9	12,8	18
19	17,8	13,4	10,9	9,1	11,6	19
≥20	28,9	46,0	52,5	62,6	52,0	≥20
teadmata	2,2	7,3	8,2	7,9	7,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	18,6	20,6	21,4	21,8	21,1	<i>mean</i>
mediaan	18	19	20	21	20	<i>median</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

23. Suhte iseloom esimese suguühte partneriga, % (k21a)*

Characteristics of the relationship with the first sexual intercourse partner, % (q21a)*

Suhte iselooms	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Characteristics of the relationship</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
esmakordne kohtumine	8,9	12,0	13,0	10,4	11,7	<i>casual relationship</i>
varasem tutvus	27,8	34,7	34,1	31,3	33,3	<i>previously acquainted</i>
püsisuhe	61,1	53,2	51,8	56,5	54,0	<i>steady relationship</i>
teadmata	2,2	0,1	1,1	1,8	1,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

24. Rasestumisvastaste meetodite kasutamine esimeses suguühtes, % (k22)*

Contraception use during first sexual intercourse, % (q22)*

Rasestumisvastaste meetodite kasutamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Contraception use</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	82,2	83,4	67,8	49,7	69,1	<i>yes</i>
ei	15,6	16,3	30,8	48,8	29,9	<i>no</i>
teadmata	2,2	0,3	1,4	1,5	1,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

25. Rasestumisvastane meetod esimeses suguühites, % (k22)*:**
Contraceptive method during first sexual intercourse, % (q22)*:**

Rasestumisvastane meetod	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Contraceptive method</i>
	16–17 (n=74)	18–24 (n=757)	25–34 (n=479)	35–44 (n=338)		
katkestatud suguühe	24,3	32,5	51,1	57,1	42,6	<i>withdrawal</i>
kondoom	71,6	61,0	33,8	14,8	44,1	<i>condom</i>
rasestumisvastased tabletid (pillid)	4,1	9,2	6,9	1,8	6,8	<i>contraceptive pills</i>
SOS-pillid	12,2	5,3	4,4	3,0	4,9	<i>emergency contraception</i>
kalendermeetod	4,1	5,7	12,1	32,0	12,9	<i>rhythm method</i>
spermiitsiid	1,4	0,3	0,2	1,2	0,5	<i>spermicide</i>
muu	–	0,7	2,3	3,6	1,7	<i>other</i>

* Vastajad, kes kasutasid esimeses suguühites rasestumisvastaseid meetodeid (k22). *Respondents who used contraceptive methods during their first sexual intercourse (k22).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

26. Seksuaalpartnerite arv elu jooksul, % (k23)*
Lifetime number of sexual partners, % (q23)*

Seksuaalpartnerite arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of sexual partners</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
1	44,4	24,8	16,8	18,4	21,3	<i>1</i>
2	18,9	16,7	12,0	10,9	13,8	<i>2</i>
3	12,2	12,4	11,0	15,4	12,9	<i>3</i>
4	6,7	9,3	8,3	9,4	8,9	<i>4</i>
5	2,2	8,8	9,8	7,6	8,5	<i>5</i>
6–10	8,9	18,2	19,1	21,0	18,9	<i>6–10</i>
≥11	2,2	7,6	15,0	9,3	10,1	<i>≥11</i>
teadmata	4,4	2,2	7,9	7,9	5,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	2,7	4,5	7,5	5,9	5,7	<i>mean</i>
mediaan	2	3	4	4	3	<i>median</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühites (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

27. Seksuaalpartnerite arv viimase 12 kuu jooksul, % (k24)*
Number of sexual partners during the last 12 months, % (q24)*

Seksuaalpartnerite arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of sexual partners</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
0	–	2,4	2,0	7,4	3,6	0
1	67,8	67,7	77,1	73,7	72,2	1
2	15,6	15,3	8,8	8,4	11,4	2
≥3	13,3	12,9	8,2	4,7	9,2	≥3
teadmata	3,3	1,7	4,0	5,9	3,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	1,7	1,5	1,5	1,1	1,4	<i>mean</i>
mediaan	1	1	1	1	1	<i>median</i>

* Vastajad, kes on olnud suguuhtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

28. Suguuhte sagedus viimase 30 päeva jooksul, % (k30a)*
Frequency of sexual intercourse during the last 30 days, % (q30a)*

Suguuhte sagedus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Frequency of sexual intercourse</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
0	32,2	17,0	15,0	20,3	17,9	0
1–3 korda	25,6	19,6	23,8	28,8	23,7	<i>1–3 times</i>
1–4 korda nädalas	30,0	53,3	55,2	47,6	51,4	<i>1–4 times a week</i>
5–6 korda nädalas	6,7	6,9	2,8	0,9	4,0	<i>5–6 times a week</i>
iga päev	3,3	3,0	1,6	0,7	1,9	<i>every day</i>
teadmata	2,2	0,2	1,7	1,6	1,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguuhtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

29. Valu/ebamugavustunde kogemus suguühte ajal/järgselt suguelundites, % (k30b)*
Experience of pain/discomfort of genital organs during/after sexual intercourse, % (q30b)*

Valu/ebamugavus- tunde kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of pain/discomfort</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
mitte kunagi	25,6	12,0	8,8	14,1	12,2	<i>never</i>
väga harva/üksikutel kordadel	50,0	58,5	66,1	66,9	62,8	<i>very rarely/few times</i>
ligikaudu pooltel kordadel	17,8	24,1	21,4	16,8	21,0	<i>around every second time</i>
alati/peaaegu alati	4,4	4,5	2,3	0,9	2,8	<i>always/almost always</i>
ma pole saanud olla suguühtes valu tõttu/hirmu tõttu valu ees	1,1	0,6	0,3	0,3	0,4	<i>I haven't been able to experience sexual intercourse because of pain/fear of pain</i>
teadmata	1,1	0,3	1,3	1,0	0,8	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

30. Orgasmi kogemus praeguses seksuaalsuhtes, % (k30c)*
Experience of orgasm in current sexual relationship, % (q30c)*

Orgasmi kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of orgasm</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
alati/peaaegu alati	30,0	34,4	38,6	32,8	35,0	<i>always/almost always</i>
ligikaudu pooltel kordadel	33,3	41,3	40,6	41,2	40,8	<i>around every second time</i>
väga harva/üksikutel kordadel	10,0	10,6	11,7	12,9	11,6	<i>very seldom/few times</i>
mitte kunagi	16,7	8,4	3,1	2,1	5,3	<i>never</i>
teadmata	10,0	5,4	5,9	11,0	7,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

31. Püsiva seksuaalsuhte olemasolu vastassugupoolega, % (k25)
Current steady heterosexual relationship, % (q25)

Seksuaalsuhte olemasolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Sexual relationship</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	33,0	71,0	86,5	82,4	75,4	<i>yes</i>
ei	62,4	27,8	12,5	16,0	23,1	<i>no</i>
teadmata	4,6	1,2	1,0	1,6	1,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

32. Rahulolu praeguse seksuaalsuhtega, % (k27)*
Satisfaction with current sexual relationship, % (q27)*

Rahulolu praeguse seksuaalsuhtega	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction with current sexual relationship</i>
	16–17 (n=64)	18–24 (n=758)	25–34 (n=624)	35–44 (n=568)		
väga õnnelik	42,2	32,5	21,5	13,6	24,0	<i>very happy</i>
pigem õnnelik	35,9	44,5	47,9	48,1	46,3	<i>fairly happy</i>
ei õnnelik ega õnnetu	20,3	18,9	24,4	31,7	24,2	<i>not happy, not unhappy</i>
pigem õnnetu	1,6	2,9	3,7	4,4	3,5	<i>fairly unhappy</i>
väga õnnetu	–	0,5	1,3	0,4	0,7	<i>very unhappy</i>
teadmata	–	0,8	1,3	1,9	1,2	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on püsiv seksuaalsuhe (k25). *Respondents who have a steady sexual relationship (q25).*

33. Seksuaalse iha puudumine viimase 12 kuu jooksul, % (k27a)*
Lack of sexual desire during the last 12 months, % (q27a)*

Seksuaalse iha puudumine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Lack of sexual desire</i>
	16–17 (n=64)	18–24 (n=758)	25–34 (n=624)	35–44 (n=568)		
väga/küllalt sageli	3,1	22,0	33,2	36,1	28,8	<i>very/fairly frequently</i>
küllalt harva	50,0	50,7	47,1	45,4	48,1	<i>fairly seldom</i>
mitte kunagi	42,2	25,6	15,1	14,4	19,7	<i>never</i>
teadmata	4,7	1,7	4,6	4,0	3,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on püsiv seksuaalsuhe (k25). *Respondents who have a steady sexual relationship (q25).*

34. Hinnang seksuaalelust ja rasestumisvastastest vahenditest rääkimisele praeguse partneriga, % (k28)*
Characterisation of discussions about sex and contraception with current partner, % (q28)*

Seksuaalelust ja rasestumisvastastest vahenditest rääkimine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Discussions of sex life and contraceptives</i>
	16–17 (n=64)	18–24 (n=758)	25–34 (n=624)	35–44 (n=568)		
väga/pigem raske	4,7	5,4	7,4	11,8	7,8	<i>very/fairly difficult</i>
mitte eriti raske	35,9	25,6	31,1	31,7	29,3	<i>not very difficult</i>
väga kerge	59,4	67,4	61,2	55,3	61,8	<i>very easy</i>
teadmata	–	1,6	0,3	1,2	1,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on püsiv seksuaalsuhe (k25). *Respondents who have steady sexual relationship (q25).*

35. Kooselu (abielu/vabaabielu) olemasolu, % (k26)

Being married/cohabiting, % (q26)

Abielu/vabaabielu olemasolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Being married/ cohabiting</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	11,9	47,5	79,5	77,1	61,2	<i>yes</i>
ei	77,8	50,1	19,6	21,6	36,5	<i>no</i>
teadmata	10,3	2,4	1,0	1,3	2,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

36. Paralleelsed seksuaalsuhted praeguse kooselu jooksul, % (k29)*

Parallel sexual relationships during current marriage/cohabitation, % (q29)*

Paralleelsed seksuaalsuhted	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Parallel sexual relationships</i>
	16–17 (n=23)	18–24 (n=507)	25–34 (n=573)	35–44 (n=531)		
pole olnud	69,6	81,1	81,5	74,2	78,8	<i>none</i>
jah, juhuslikud	17,4	10,8	10,3	12,4	11,3	<i>yes, occasional</i>
jah, püsivad	–	4,5	5,2	8,3	5,9	<i>yes, permanent</i>
jah, nii juhuslikud kui püsivad	4,3	2,0	2,4	4,1	2,9	<i>yes, both occasional and permanent</i>
teadmata	8,7	1,6	0,5	0,9	1,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on abielus/vabaabielus (k26). *Respondents who are married/cohabiting (q26).*

37. Seksuaalne suundumus, % (k32)
Sexual orientation, % (q32)

Seksuaalne suundumus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Sexual orientation</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
ainult meeste vastu	83,5	87,8	89,0	93,5	89,3	<i>only to men</i>
peamiselt meeste vastu	12,4	9,2	9,0	3,9	8,0	<i>mostly to men</i>
võrdselt meeste ja naiste vastu	1,0	2,0	1,1	1,0	1,4	<i>equally to men and women</i>
peamiselt/ainult naiste vastu	–	0,4	0,3	0,1	0,3	<i>mostly/only to women</i>
teadmata	3,1	0,7	0,6	1,5	1,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

38. Homoseksuaalsed kogemused (suguühe, oraalseks, petting), % (k33)
Homosexual experience (sexual intercourse, oral sex, petting), % (q33)

Homoseksuaalsed kogemused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Homosexual experience</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
ei	89,2	87,4	87,9	91,4	88,7	<i>no</i>
jah, ühel korral	6,2	7,5	7,6	5,1	6,8	<i>yes, once</i>
jah, mitmel korral	3,6	5,0	4,2	2,6	4,0	<i>yes, several times</i>
teadmata	1,0	0,2	0,3	0,9	0,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

39. Ahvatlemine suguühteks raha/muude majanduslike hüvede eest, % (k34)

Proposition to have sexual intercourse for money/other economic gain, % (q34)

Ahvatlemine suguühteks	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Proposition to have intercourse</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
ei	84,0	76,3	73,0	74,2	75,4	<i>no</i>
jah, kuid olen keeldunud	13,9	21,4	20,8	21,0	20,6	<i>yes, but I refused</i>
jah, olen nõustunud ühel korral	–	1,8	3,9	2,6	2,4	<i>yes, I agreed once</i>
jah, olen nõustunud mitmel korral	–	0,2	1,9	1,3	0,9	<i>yes, I agreed several times</i>
teadmata	2,1	0,3	0,4	0,9	0,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

40. Vanematega seksuaalelu teemadest rääkimine lapsepõlvkodus, % (k35)

Discussions of sexuality related topics with parents at home, % (q35)

Seksuaalteemadest rääkimine kodus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Discussions of sexuality related topics with parents</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah, liiga palju	1,5	0,8	0,6	0,1	0,6	<i>yes, even too much</i>
jah, piisavalt	32,0	27,4	14,6	5,8	18,7	<i>yes, sufficiently</i>
jah, liiga vähe	17,5	19,3	19,8	21,6	19,9	<i>yes, too little</i>
ei, kuid ma oleksin soovinud	17,0	24,3	40,9	43,4	33,2	<i>no, but I would have wished it</i>
ei, ma poleks ka soovinud	30,4	27,9	23,7	27,7	26,9	<i>no, but I would not have wished it</i>
teadmata	1,5	0,3	0,4	1,3	0,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

41. Seksuaalelu teemade käsitlemine koolis, % (k36)
Discussions of sexuality related topics at school, % (q36)

Seksuaalteemade käsitlemine koolis	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Discussions of sexuality related topics at school</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah, liiga palju	3,6	1,8	0,1	0,1	1,0	<i>yes, even too much</i>
jah, piisavalt	64,4	51,1	18,9	6,5	31,9	<i>yes, sufficiently</i>
jah, liiga vähe	25,8	38,1	50,9	49,9	43,7	<i>yes, too little</i>
ei, kuid ma oleksin soovinud	2,6	6,5	25,9	35,8	19,0	<i>no, but I would have wished it</i>
ei, ma poleks ka soovinud	2,6	2,3	3,3	7,1	3,9	<i>no, but I would not have wished it</i>
teadmata	1,0	0,2	0,8	0,4	0,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

RASEDUSED JA LAPSED
Pregnancies and children

42. Küsitluse hetkel rasedus, % (k37)
Current pregnancy, % (q37)

Praegu rasedus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Current pregnancy</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	1,0	5,5	7,6	1,6	4,8	<i>yes</i>
ei	96,4	91,5	90,3	97,5	93,1	<i>no</i>
teadmata	2,6	3,0	2,1	0,9	2,2	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

43. Rasedused elu jooksul, % (k40)*

Lifetime pregnancies, % (q40)*

Rasedused elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Lifetime pregnancies</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	12,2	35,1	78,5	96,1	64,7	<i>yes</i>
ei	87,8	64,8	21,5	3,1	35,2	<i>no</i>
teadmata	–	0,1	–	–	0,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühites (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

44. Sünnitused elu jooksul, % (k41–48)*

Lifetime deliveries, % (q41–48)*

Sünnitused elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Lifetime deliveries</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	4,4	21,4	70,7	93,4	55,9	<i>yes</i>
ei	95,6	78,5	29,3	6,6	44,1	<i>no</i>
teadmata	–	0,1	–	–	0,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühites (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

45. Raseduse katkestamised elu jooksul, % (k57a–63a)*
Lifetime abortions, % (q57a–63a)*

Raseduse katkestamised elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Lifetime abortions</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	4,4	17,2	40,7	71,3	39,1	<i>yes</i>
ei	95,6	82,7	59,3	28,7	60,8	<i>no</i>
teadmata	–	0,1	–	–	0,0	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud sugühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

46. Raseduse katkemiste arv elu jooksul, % (k41)*
Number of lifetime miscarriages, % (q41)*

Raseduste katkemiste arv elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of lifetime miscarriages</i>
	16–17 (n=11)	18–24 (n=319)	25–34 (n=555)	35–44 (n=659)		
0/teadmata**	63,6	80,3	82,7	76,6	79,5	<i>0/unknown**</i>
1	18,2	17,9	15,3	17,1	16,6	<i>1</i>
2	9,1	1,6	1,1	4,2	2,6	<i>2</i>
≥3	9,1	0,3	0,9	2,0	1,3	<i>≥3</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud rasedusi (k40). *Respondents who have had pregnancies (q40).*

** 0 ja teadmata pole võimalik eristada. *0 and unknown answer are not distinguished.*

47. Emakaväliste raseduste arv elu jooksul, % (k41)*
Number of lifetime extra-uterine pregnancies, % (q41)*

Emakaväliste raseduste arv elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of lifetime extra-uterine pregnancies</i>
	16–17 (n=11)	18–24 (n=319)	25–34 (n=555)	35–44 (n=659)		
0/teadmata**	100,0	98,1	95,0	94,7	95,5	0/unknown**
1	–	1,9	4,0	4,9	3,9	1
≥2	–	–	1,1	0,5	0,6	≥2
kokku	100	100	100	100	100	total

* Vastajad, kellel on olnud rasedusi (k40). *Respondents who have had pregnancies (q40).*

** 0 ja teadmata pole võimalik eristada. *0 and unknown answer are not distinguished.*

48. Raseduse katkestamiste arv elu jooksul, % (k41)*
Number of lifetime abortions, % (q41)*

Raseduse katkestamiste arv elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of lifetime abortions</i>
	16–17 (n=11)	18–24 (n=319)	25–34 (n=555)	35–44 (n=659)		
0/teadmata**	72,7	55,5	52,8	31,7	44,5	0/unknown**
1	27,3	36,7	24,3	24,3	26,9	1
2	–	6,6	12,6	22,5	15,5	2
3	–	0,9	6,3	12,3	7,7	3
4	–	–	1,6	4,9	2,7	4
≥5	–	0,3	2,3	4,4	2,8	≥5
kokku	100	100	100	100	100	total

* Vastajad, kellel on olnud rasedusi (k40). *Respondents who have had pregnancies (q40).*

** 0 ja teadmata pole võimalik eristada. *0 and unknown answer are not distinguished.*

49. Sünnituste arv elu jooksul, % (k41)*
Number of lifetime deliveries, % (q41)*

Sünnituste arv elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of lifetime deliveries</i>
	16–17 (n=11)	18–24 (n=319)	25–34 (n=555)	35–44 (n=659)		
0/teadmata**	63,6	39,2	9,9	3,6	13,7	0/unknown**
1	36,4	53,6	47,6	24,6	38,9	1
2	–	6,9	33,5	47,5	33,7	2
3	–	–	7,6	19,3	10,9	3
≥4	–	0,3	1,4	5,0	2,7	≥4
kokku	100	100	100	100	100	total

* Vastajad, kellel on olnud rasedusi (k40). *Respondents who have had pregnancies (q40).*

** 0 ja teadmata pole võimalik eristada. *0 and unknown answer are not distinguished.*

50. Laste arv, % (k41–48)*
Number of children, % (q41–48)*

Laste arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Number of children</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=194)	25–34 (n=500)	35–44 (n=635)		
1	100,0	88,1	52,6	24,9	44,7	1
2	–	11,3	37,0	49,3	39,0	2
3	–	–	8,8	20,0	12,8	3
≥4	–	0,5	1,6	5,8	3,5	≥4
kokku	100	100	100	100	100	total
keskmine	1,0	1,1	1,6	2,1	1,8	mean
mediaan	1	1	1	2	2	median

* Vastajad, kellel on olnud sünnitusi (k41–48). *Respondents who have had deliveries (q41–48).*

51. Viimase eelkooliealise lapse hoidja ema tööloleku ajal, % (k50)*:**
The last child's day-care when the mother was working, % (q50)**

Viimase eelkooliealise lapse hoidja	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>The last child's day-care</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=194)	25–34 (n=500)	35–44 (n=635)		
ema (ei tööta)	100,0	62,9	43,4	25,0	37,7	<i>mother (not working)</i>
isa	–	15,5	11,0	7,7	10,1	<i>father</i>
vanavanemad	25,0	34,5	38,0	34,5	35,8	<i>grandparents</i>
teised sugulased	–	8,8	6,8	4,6	6,0	<i>other relatives</i>
riigilasteaed	–	27,8	53,2	68,7	56,7	<i>state nursery</i>
eralasteaed	–	–	2,6	1,1	1,5	<i>private nursery</i>
muu	–	10,3	8,8	5,8	7,6	<i>other</i>

* Vastajad, kellel on olnud sünnitusi (k41–48). *Respondents who have had deliveries (q41–48).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

RASEDUSE JA SÜNNITUSEGA SEOTUD TERVISHOIUTEENUSTE KASUTAMINE

Use of pregnancy and delivery related health care services

52. Eelistatav tervishoiuasutus pöördumiseks rasedusega sünnituse plaani korral, % (k52a)
Preferred health care service provider in case of pregnancy and plan to deliver a child, % (q52a)

Eelistatav tervishoiuasutus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Preferred health care service provider</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
naistenõuandla	26,8	56,2	74,1	74,2	63,5	<i>womens' out-patient clinic</i>
perearst	12,4	8,7	4,2	3,3	6,4	<i>family doctor</i>
eragünekoloog	18,6	18,5	17,3	17,0	17,8	<i>private gynaecologist</i>
noorte nõustamiskeskus	24,2	8,6	0,8	–	5,4	<i>youth-friendly clinic</i>
muu	–	–	0,1	–	0,0	<i>other</i>
ei pöörduks arsti juurde	1,5	0,3	0,3	0,6	0,4	<i>none</i>
teadmata	16,5	7,7	3,2	4,9	6,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

53. Eelistatav tervishoiuasutus pöördumiseks rasedusega raseduse katkestamise plaani korral, % (k52b)
Preferred health care service provider in case of pregnancy and plan to terminate the pregnancy, % (q52b)

Eelistatav tervishoiuasutus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Preferred health care service provider</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
naistenõuandla	28,4	49,9	65,7	70,8	58,0	womens' out-patient clinic
perearst	7,7	3,7	1,7	1,5	2,8	family doctor
eragünekoloog	23,7	23,5	21,5	20,2	22,1	private gynaecologist
noorte nõustamiskeskus	21,6	11,5	0,7	–	6,4	youth-friendly clinic
muu	1,0	–	0,1	0,1	0,1	other
ei pöörduks arsti juurde	1,0	1,5	1,5	1,0	1,3	none
teadmata	16,5	9,9	8,7	6,4	9,2	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total

54. Viimase/praeguse raseduse ajal külastatud tervishoiuasutused, % (k53)**
Health care service providers visited during the last/current pregnancy, % (q53)**

Viimase raseduse ajal külastatud tervishoiuasutused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Health care service providers visited during the last pregnancy</i>
	16–17 (n=11)	18–24 (n=319)	25–34 (n=555)	35–44 (n=659)		
naistenõuandla	54,5	72,4	83,4	88,3	83,0	womens' out-patient clinic
perearst	9,1	17,9	14,1	9,9	13,0	family doctor
eragünekoloog	9,1	18,8	16,8	9,1	13,9	private gynaecologist
noorte nõustamiskeskus	–	6,0	1,3	0,2	1,7	youth-friendly clinic
muu	–	2,8	1,3	1,1	1,5	other

* Vastajad, kellel on olnud rasedusi (k40). *Respondents who have been pregnant (q40).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

55. Rasestumisvastase meetodi kasutamine viimase abordiga lõppenud raseduse tekke ajal, % (k57a)*
Use of contraceptive method before the last terminated pregnancy, % (q57a)*

Rasestumisvastase meetodi kasutamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Use of contraceptive method</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
jah	50,0	55,8	55,9	59,0	57,4	<i>yes</i>
ei	50,0	42,9	40,3	36,9	39,0	<i>no</i>
teadmata	–	1,3	3,8	4,1	3,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

56. Kasutatud rasestumisvastane meetod viimase abordiga lõppenud raseduse tekke ajal, % (k57a)*.**
Contraceptive method used before the last terminated pregnancy, % (q57a)*.**

Rasestumisvastane meetod	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Contraceptive method</i>
	16–17 (n=2)	18–24 (n=87)	25–34 (n=161)	35–44 (n=286)		
rasestumisvastased tabletid (pillid)	–	16,1	12,4	8,0	10,6	<i>contraceptive pills</i>
emakasisene vahend	–	2,3	7,5	19,6	13,1	<i>intra-uterine device</i>
kondoom	50,0	36,8	18,6	16,4	20,5	<i>condom</i>
spermiitsiid	–	4,6	3,7	4,5	4,3	<i>spermicide</i>
pessaar	–	–	0,6	–	0,2	<i>diaphragm</i>
kalendermeetod	–	25,3	35,4	44,1	38,2	<i>rhythm method</i>
katkestatud suguühe	–	43,7	41,0	29,0	34,9	<i>withdrawal</i>
tupeloputus	–	8,0	9,9	8,4	8,8	<i>vaginal douche</i>
SOS-pillid	50,0	6,9	7,5	3,5	5,4	<i>emergency contraception</i>
muu	–	–	0,6	0,7	0,6	<i>other</i>

* Vastajad, kes kasutasid rasestumisvastast meetodit viimase abordiga lõppenud raseduse tekkimise ajal (k57a). *Respondents who used some contraceptive method before the last terminated pregnancy (q57a).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

57. Maksimine abordi eest, % (k59)*
Payment for abortion, % (q59)*

Maksimine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Payment</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
jah, ametlik summa	75,0	87,8	78,8	48,7	64,6	<i>yes, the official sum</i>
jah, mitteametlik summa	–	0,6	2,1	2,7	2,1	<i>yes, non-officially</i>
jah, ametlik ja mitteametlik summa	–	0,6	0,3	0,2	0,3	<i>yes, both official and unofficial payment</i>
muu tasu	–	1,9	0,7	1,2	1,2	<i>other payment</i>
ei maksnud midagi	–	7,1	15,3	44,7	29,2	<i>I did not pay</i>
teadmata	25,0	1,9	2,8	2,5	2,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

58. Nõustamine enne/pärast aborti rasestumisvastaste meetodite osas, % (k60a)*
Contraception counselling before/after the abortion, % (q60a)*

Nõustamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Counselling</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
jah	–	20,5	20,5	27,8	24,2	<i>yes</i>
ei	75,0	69,2	60,8	49,9	56,6	<i>no</i>
teadmata	25,0	10,3	18,8	22,3	19,2	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

59. Rahulolu kohtlemisega tervishoiuasutuses viimase aborti käigus, % (k61)*
Satisfaction with treatment during last abortion, % (q61)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
väga rahul	25,0	26,3	33,3	28,5	29,6	<i>very satisfied</i>
pigem rahul	25,0	43,6	41,7	44,5	43,4	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	–	12,8	9,7	10,5	10,6	<i>fairly dissatisfied</i>
väga rahulolematu	25,0	9,0	8,3	7,6	8,1	<i>very dissatisfied</i>
teadmata	25,0	8,3	6,9	8,9	8,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

60. Rääkimine partneriga abordist enne viimast raseduse katkestamist, % (k63)*
Discussion with partner before the last abortion, % (q63)*

Rääkimine partneriga	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Discussion with partner</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
jah	75,0	80,1	81,3	77,1	78,9	<i>yes</i>
ei	–	17,3	15,6	21,0	18,6	<i>no</i>
teadmata	25,0	2,6	3,1	1,9	2,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

61. Viimase raseduse katkestamise põhjus, % (k62)*.**
Reasons for the last last abortion, % (q62)*.**

Põhjus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reason</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
polnud valmis vastutama lapse kasvatamise eest	75,0	43,6	21,5	4,9	16,8	<i>I was not ready to take the responsibility for raising the child</i>
ei soovinud üksi last kasvatada	25,0	12,2	11,8	8,9	10,4	<i>I didn't want to raise a child alone</i>
ei tahtnud ohustada paarisuhet/pere ühtsust	–	–	3,5	1,9	2,0	<i>I didn't want to jeopardise my relationship/family unity</i>
paarisuhe oli ebakindel/ probleemne	–	26,9	21,5	22,9	23,0	<i>unstable/problematic partnership</i>
ei soovinud last selle partneriga	–	17,3	15,3	8,2	11,9	<i>I didn't want to have a child with this partner</i>
partneri/vanemate surve	25,0	12,2	9,4	5,8	8,0	<i>pressure from parents/partner</i>
majanduslikud põhjused	50,0	48,1	35,4	34,6	37,2	<i>for economic reasons</i>
väike elamispiind	–	14,1	16,7	18,4	17,0	<i>too small living space</i>
pooleliolevad õpingud	50,0	50,0	15,6	4,9	16,0	<i>unfinished studies</i>
olukord tööl ei võimaldanud	–	3,8	5,9	6,2	5,7	<i>work didn't allow it</i>
polnud küps ema rolliks	50,0	29,5	14,2	3,1	11,1	<i>not ready for being a mother</i>
olin liiga noor	50,0	26,3	9,7	1,0	8,1	<i>I was too young</i>
polnud abi lapsehoidmisel	25,0	1,9	3,8	3,7	3,5	<i>no help available to look after the child</i>
polnud aega lapse jaoks	50,0	7,1	3,5	1,9	3,4	<i>I didn't have time for the child</i>
muu	–	24,4	26,4	36,1	31,0	<i>other reason</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

62. Pöördumine arsti kontrollile ühe kuu jooksul pärast viimast aborti, % (k63a)*
Follow-up visit during one month after the last abortion, % (q63a)*

Pöördumine kontrollile	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Follow-up visit</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
jah	50,0	60,9	69,1	64,1	65,1	<i>yes</i>
ei	25,0	37,2	28,5	33,8	32,7	<i>no</i>
teadmata	25,0	1,9	2,4	2,1	2,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

63. Koht, kuhu pöörduiti arsti kontrollile ühe kuu jooksul pärast viimast aborti, % (k63a)*.**
Health care service provider for follow-up visit during one month after the last abortion, % (q63a)*.**

Koht, kuhu pöörduis kontrollile	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Health care service provider for follow-up visit</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=156)	25–34 (n=288)	35–44 (n=485)		
naistenõuandla	–	7,7	7,7	6,0	6,8	<i>womens' out-patient clinic</i>
erakliinik	–	37,8	56,6	49,1	49,3	<i>private clinic</i>
haigla, kus abort tehti	25,0	29,5	21,9	15,7	19,9	<i>hospital where the abortion was performed</i>
muu	25,0	4,5	5,2	7,6	6,4	<i>other</i>

* Vastajad, kellel on olnud raseduse katkestamisi (k57a–63a). *Respondents who have had abortions (k57a–63a).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

64. Viljatuse esinemine elu jooksul, % (k64)
Infertility during lifetime, % (q64)

Viljatuse esinemine elu jooksul	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	Infertility
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	2,6	7,6	20,0	22,5	14,4	<i>yes</i>
ei	95,4	91,0	78,5	76,2	84,1	<i>no</i>
teadmata	2,1	1,4	1,5	1,3	1,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

65. Viljatuse uuringud/ravi, % (k65)*
Infertility tests / treatment, % (q65)*

Viljatuse uuringud/ravi	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	Infertility tests / treatment
	16–17 (n=5)	18–24 (n=81)	25–34 (n=144)	35–44 (n=155)		
jah	20,0	22,2	45,8	41,3	38,7	<i>yes</i>
ei	80,0	75,3	53,5	56,8	59,7	<i>no</i>
teadmata	–	2,5	0,7	1,9	1,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kellel on esinenud viljatust (k64). *Respondents who have been infertile (k64).*

66. Kasutatud viljatuse ravi meetodid, % (k65a)*.**
Infertility treatment methods used, % (q65a)*.**

Viljatuse ravi meetodid	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Infertility treatment methods</i>
	16–17 (n=1)	18–24 (n=18)	25–34 (n=66)	35–44 (n=64)		
hormoonravi	100,0	44,4	68,2	50,0	57,7	<i>hormonal treatment</i>
Inseminatsioon (IUI)	–	–	4,5	4,7	4,0	<i>insemination (IUI)</i>
katseklaasiviljastamine (IVF)	–	–	13,6	4,7	8,1	<i>in vitro fertilization</i>
mikroinjektsioon (ICSI)	–	–	4,5	3,1	3,4	<i>microinjection (ICSI)</i>
külmutatud embrüote siirdamine (FET)	–	–	9,1	1,6	4,7	<i>cryo-embryo transfer</i>
muu	–	33,3	28,8	48,4	37,6	<i>other</i>

* Vastajad, keda on uuritud/ravitud viljatuse suhtes (k65). *Respondents who have been tested/treated for infertility (k65)*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

67. Rahulolu informatsiooniga viljatuse uuringute/raviprotseduuride kohta, % (k66a)*
Satisfaction with information about tests/treatment of fertility, % (q66a)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=1)	18–24 (n=18)	25–34 (n=66)	35–44 (n=64)		
rahul	100,0	38,9	24,2	35,9	31,5	<i>satisfied</i>
pigem rahul	–	5,6	39,4	31,3	31,5	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	–	22,2	21,2	23,4	22,1	<i>fairly unsatisfied</i>
rahulolematu	–	16,7	7,6	4,7	7,4	<i>unsatisfied</i>
teadmata	–	16,7	7,6	4,7	7,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

* Vastajad, keda on uuritud/ravitud viljatuse suhtes (k65). *Respondents who have been tested/treated for infertility (k65).*

68. Põhjused, miks pole pöördunud viljatuse uuringuteks/raviks, % (k66)**
Reasons for rejecting infertility testing/treatment, % (q66)**

Põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reasons</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=61)	25–34 (n=77)	35–44 (n=88)		
soovin oodata, et rasedus algaks iseeneslikult	50,0	50,8	45,5	31,8	41,7	<i>I wish to wait and get pregnant naturally</i>
ei soovi meditsiinilist sekkumist	–	13,1	5,2	11,4	9,6	<i>I do not want medical interference</i>
ma pole olnud teadlik viljatuse ravimeetoditest	–	3,3	1,3	5,7	3,5	<i>I have not been aware of the treatment methods</i>
olen liiga vana viljatuse raviks	–	–	–	5,7	2,2	<i>I am too old to get treatment</i>
uuringud liiga kallid	–	16,4	7,8	9,1	10,4	<i>treatments are too expensive</i>
vastav haigla/arsti vastuvõtt liiga kaugel	–	–	5,2	2,3	2,6	<i>hospital/infertility clinics too far away</i>
arsti vastuvõtule raske pääseda	–	3,3	6,5	4,5	4,8	<i>difficult to get an appointment to the specialist</i>
partner pole uuringutega nõus	25,0	3,3	1,3	2,3	2,6	<i>my partner does not want to come for the investigations</i>
lähisuhe katkes	–	4,9	5,2	6,8	5,7	<i>my relationship came to an end</i>
häbenesin arsti vastuvõtule pöörduda	–	13,1	1,3	3,4	5,2	<i>I was ashamed to approach a specialist</i>
muu	–	4,9	7,8	9,1	7,4	<i>other</i>

* Vastajad, keda pole uuritud/ravitud viljatuse suhtes (k65). *Respondents who have not been tested/treated for infertility (k65).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

69. Rahulolu informatsiooniga viljatuse psühholoogilise külje kohta, % (k66a)*
Satisfaction with information about psychological aspects of infertility, % (q66a)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=1)	18–24 (n=18)	25–34 (n=66)	35–44 (n=64)		
rahul	100,0	16,7	18,2	21,9	20,1	<i>satisfied</i>
pigem rahul	–	11,1	21,2	28,1	22,8	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	–	27,8	30,3	26,6	28,2	<i>fairly unsatisfied</i>
rahulolematu	–	22,2	15,2	9,4	13,4	<i>unsatisfied</i>
teadmata	–	22,2	15,2	14,1	15,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

* Vastajad, keda on uuritud/ravitud viljatuse suhtes (k65). *Respondents who have been tested/treated for infertility (k65).*

70. Rahulolu informatsiooniga viljatuse uuringute/ravi tüsistuste/kõrvaltoimete kohta, % (k66a)*
Satisfaction with information about risks/side effects of tests/treatment of infertility, % (q66a)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=1)	18–24 (n=18)	25–34 (n=66)	35–44 (n=64)		
rahul	100,0	22,2	15,2	23,4	20,1	<i>satisfied</i>
pigem rahul	–	11,1	25,8	23,4	22,8	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	–	27,8	28,8	31,3	29,5	<i>fairly dissatisfied</i>
rahulolematu	–	11,1	15,2	6,3	10,7	<i>dissatisfied</i>
teadmata	–	27,8	15,2	15,6	16,8	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, keda on uuritud/ravitud viljatuse suhtes (k65). *Respondents who have been tested/treated for infertility (k65).*

RASESTUMISVASTASED MEETODID

Contraceptive methods

71. Rasestumisvastase meetodi kasutamine viimase suguühte ajal, % (k70)*
Contraceptive method use during the last sexual intercourse, % (q70)*

Rasestumisvastase meetodi kasutamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Contraceptive method use</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	93,3	86,3	78,2	82,4	83,1	<i>yes</i>
ei	4,4	12,2	19,9	14,4	14,8	<i>no</i>
teadmata	2,2	1,4	1,8	3,2	2,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

72. Rasestumisvastane meetod viimase suguühte ajal, % (k70)*:**
Contraceptive method used during the last sexual intercourse, % (q70)*:**

Rasestumisvastane meetod	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Contraceptive method</i>
	16–17 (n=84)	18–24 (n=784)	25–34 (n=553)	35–44 (n=560)		
rasestumisvastased tabletid (pillid)	14,3	37,0	25,7	18,6	27,7	<i>contraceptive pills</i>
plaastrid	–	0,6	0,2	0,4	0,4	<i>contraceptive patches</i>
emakasisene vahend	–	3,1	22,4	31,4	16,4	<i>intra-uterine device</i>
kondoom	61,9	40,6	30,0	23,0	33,6	<i>condom</i>
spermiitsiid	–	0,8	3,1	5,4	2,7	<i>spermicide</i>
steriliseerimine	–	–	–	2,0	0,6	<i>sterilisation</i>
kalendermeetod	6,0	9,8	13,0	17,3	12,7	<i>rhythm method</i>
katkestatud suguühe	25,0	28,3	26,8	16,3	24,3	<i>coitus interruptus</i>
tupeloputus	2,4	3,3	2,0	3,2	2,9	<i>vaginal shower</i>
SOS-pillid	4,8	1,9	1,3	2,5	2,0	<i>emergency contraception</i>
muu	–	1,0	0,7	1,1	0,9	<i>other</i>

* Vastajad, kes kasutasid viimases suguühtes rasestumisvastaseid meetodeid (k70). *Respondents who used contraceptive methods during the last sexual intercourse (q70).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

73. Viimases suguühites rasestumisvastase meetodi mittekasutamise põhjus, % (k72–72a)*,**
Reasons for not using contraception during the last sexual intercourse, % (q72–72a)*,**

Põhjus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reason</i>
	16–17 (n=4)	18–24 (n=111)	25–34 (n=141)	35–44 (n=98)		
mina ei soovinud kasutada	50,0	11,7	8,5	18,4	12,7	<i>I didn't want to use contraception</i>
partner ei soovinud/ei lubanud kasutada	–	9,0	5,7	5,1	6,5	<i>my partner didn't want / didn't allow me to use contraception</i>
planeerime rasedust	–	42,3	53,2	34,7	44,1	<i>we are planning pregnancy</i>
usulised põhjused	–	–	0,7	3,1	1,1	<i>due to religious reasons</i>
olen rase	–	41,4	31,2	8,2	27,7	<i>I am pregnant</i>
mina/partner ei saa lapsi	50,0	1,8	9,2	41,8	16,4	<i>I / my partner is infertile</i>
kardan rasestumisvastaste meetodite kõrvaltoimeid	25,0	18,9	19,9	11,2	17,2	<i>I am afraid of the side effects of contraceptive methods</i>
rasestumisvastased meetodid on liiga kallid	25,0	14,4	7,1	6,1	9,3	<i>contraceptives are too expensive</i>
rasestumisvastaste vahendite hankimine on liiga keeruline	–	5,4	4,3	4,1	4,5	<i>it is difficult to obtain contraceptives</i>
muu	25,0	9,9	5,0	2,0	5,9	<i>other</i>

* Vastajad, kes ei kasutanud viimases suguühites rasestumisvastaseid meetodeid (k70). *Respondents who did not use contraceptive methods during the last sexual intercourse (q70).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. Respondent could choose several answers.

74. Viimases suguühtes rasestumisvastase meetodi kasutamise üle otsustaja, % (k71)*
Person deciding on contraception use in the last sexual intercourse, % (q71)*

Otsustaja	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Person deciding</i>
	16–17 (n=84)	18–24 (n=784)	25–34 (n=553)	35–44 (n=560)		
mina	14,3	22,6	36,3	45,5	32,6	<i>I</i>
partner	6,0	5,1	5,6	4,5	5,1	<i>partner</i>
mõlemad	61,9	58,7	50,5	39,8	51,2	<i>together</i>
keegi teine	–	0,3	0,4	0,9	0,5	<i>someone else</i>
teadmata	17,9	13,4	7,2	9,3	10,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes kasutasid viimases suguühtes rasestumisvastaseid meetodeid (k70). *Respondents who used contraceptive methods during the last sexual intercourse (q70).*

75. Kondoomi kasutamine praegu/elu jooksul ja kasutamise põhjused, % (k73)*
Use of and reasons for current/lifetime condom use, % (q73)*

Kasutamine/põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Use/reasons</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah, peamiselt rasedusest hoidumiseks	25,6	34,5	37,5	40,3	36,7	<i>yes, mainly for avoiding pregnancy</i>
jah, peamiselt sugulisel teel levivate haiguste ärahoidmiseks	5,6	6,6	8,5	6,5	7,1	<i>yes, mainly for avoiding sexually transmitted diseases</i>
jah, võrdselt mõlemal põhjusel	44,4	42,8	34,5	22,2	34,5	<i>yes, equally for for avoiding pregnancy and STDs</i>
jah, muul põhjusel	3,3	3,2	3,8	2,1	3,1	<i>yes, other reason</i>
ei ole kasutanud kondoomi	14,4	10,1	11,9	24,6	14,9	<i>I have not used condoms</i>
teadmata	6,7	2,8	3,8	4,4	3,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

76. Pillide kasutamine elu jooksul, % (k74)*
Lifetime use of contraceptive pills, % (q74)*

Pillide kasutamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Use of contraceptive pills</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	26,7	60,7	63,9	54,4	58,6	<i>yes</i>
ei	67,8	37,2	33,8	43,2	39,1	<i>no</i>
teadmata	5,6	2,1	2,3	2,4	2,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühites (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

77. Rasestumisvastase meetodi kasutamine praegu, % (k76)*
Current use of contraceptive method, % (q76)*

Praegu rasestumisvastase meetodi kasutamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Current use of contraceptive method</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	73,3	69,5	65,2	66,2	67,4	<i>yes</i>
ei	20,0	27,6	31,4	30,4	29,3	<i>no</i>
teadmata	6,7	2,9	3,4	3,4	3,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud suguühites (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

78. Rahulolu praegu kasutatava rasestumisvastase meetodiga, % (k76)*
Satisfaction with current contraceptive method, % (q76)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=66)	18–24 (n=631)	25–34 (n=461)	35–44 (n=450)		
väga rahul	37,9	47,2	45,6	45,1	45,8	<i>very satisfied</i>
pigem rahul	54,5	41,2	42,5	45,1	43,2	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	4,5	9,8	11,1	7,8	9,4	<i>fairly dissatisfied</i>
eriti rahulolematu	3,0	1,7	0,9	2,0	1,6	<i>extremely dissatisfied</i>
teadmata	–	–	–	–	–	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes kasutavad praegu rasestumisvastast meetodit (k76). *Respondents who currently use a contraceptive method (q76).*

79. Rahaliste kaalutluste mõju rasestumisvastaste vahendite kasutamisele viimase aasta jooksul, % (k77)*
Influence of costs on decisions concerning the use of contraception during the last year, % (q77)*

Rahaliste kaalutluste mõju	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Influence of costs</i>
	16–17 (n=90)	18–24 (n=908)	25–34 (n=707)	35–44 (n=680)		
jah	10,0	13,4	9,6	9,6	11,1	<i>yes</i>
ei	63,3	58,9	57,9	52,4	56,9	<i>no</i>
pole vajanud rasestumisvastaseid vahendeid	11,1	14,4	19,9	24,3	18,7	<i>I have not needed contraception</i>
teadmata	15,6	13,2	12,6	13,8	13,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on olnud sugühtes (k20). *Respondents who have had sexual intercourse (q20).*

80. Tervishoiuasutuse külastamine rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks, % (k78)
Use of health care services for contraceptive counselling/prescription, % (q78)

Tervishoiuasutuse külastamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Use of health care services</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	27,3	61,2	73,1	70,4	64,3	<i>yes</i>
ei	66,0	31,6	20,7	21,5	28,6	<i>no</i>
teadmata	6,7	7,1	6,2	8,1	7,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

81. Viimati külastatud tervishoiuasutus rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks, % (k78a)*
Health care service provider last visited for contraceptive counselling/prescription, % (q78a)*

Viimati külastatud tervishoiuasutus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Health care service provider last visited</i>
	16–17 (n=53)	18–24 (n=654)	25–34 (n=527)	35–44 (n=485)		
naistenõuandla	34,0	49,2	69,8	75,1	62,4	<i>womens' out-patient clinic</i>
perearsti vastuvõtt	5,7	11,6	9,7	6,2	9,3	<i>family doctor</i>
naistearsti vastuvõtt erakliinikus	15,1	17,0	16,7	15,1	16,3	<i>private gynaecology clinic</i>
noorte nõustamiskeskus	28,3	18,3	1,5	–	8,3	<i>youth-friendly clinic</i>
muu	13,2	2,6	1,7	1,6	2,4	<i>other</i>
teadmata	3,8	1,2	0,6	2,1	1,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on külastanud tervishoiuasutust rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (k78).
Respondents who have visited a health care service provider for contraceptive counselling (q78).

82. Rahulolu personali sõbralikkusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks, % (k79)*
Satisfaction with friendliness of medical staff during last visit for contraception counselling, % (q79)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) Age group (in years)				Kokku Total (n=1719)	Satisfaction
	16–17 (n=53)	18–24 (n=654)	25–34 (n=527)	35–44 (n=485)		
väga rahul	58,5	62,1	59,8	47,4	57,1	<i>very satisfied</i>
pigem rahul	26,4	26,6	27,9	39,8	30,7	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	7,5	4,6	5,3	3,7	4,7	<i>fairly unsatisfied</i>
väga rahulolematu	–	3,5	2,8	2,7	3,0	<i>very unsatisfied</i>
teadmata	7,5	3,2	4,2	6,4	4,5	<i>unknown</i>
Kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

- * Vastajad, kes on külastanud tervishoiuasutust rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (k78).
Respondents who have visited a health care service provider for contraceptive counselling (q78).

83. Rahulolu personali asjatundlikkusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks, % (k79)*
Satisfaction with competence of medical staff during last visit for contraception counselling, % (q79)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) Age group (in years)				Kokku Total (n=1719)	Satisfaction
	16–17 (n=53)	18–24 (n=654)	25–34 (n=527)	35–44 (n=485)		
väga rahul	50,9	57,6	56,5	46,6	54,0	<i>very satisfied</i>
pigem rahul	30,2	29,2	29,0	36,3	31,2	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	5,7	5,8	7,2	7,8	6,8	<i>fairly unsatisfied</i>
väga rahulolematu	3,8	3,5	3,0	2,5	3,1	<i>very unsatisfied</i>
teadmata	9,4	3,8	4,2	6,8	4,9	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

- * Vastajad, kes on külastanud tervishoiuasutust rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (k78).
Respondents who have visited a health care service provider for contraceptive counselling (q78).

84. Rahulolu personali usaldusväarsusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks, % (k79)*
Satisfaction with reliability of medical staff during last visit for contraception counselling, % (q79)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=53)	18–24 (n=654)	25–34 (n=527)	35–44 (n=485)		
väga rahul	49,1	59,0	60,7	48,7	56,3	<i>very satisfied</i>
pigem rahul	28,3	27,5	25,8	36,1	29,4	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	5,7	6,0	6,7	4,9	5,9	<i>fairly unsatisfied</i>
väga rahulolematu	–	2,8	2,1	2,5	2,4	<i>very unsatisfied</i>
teadmata	17,0	4,7	4,7	7,8	6,0	<i>unknown</i>
Kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on külastanud tervishoiuasutust rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (k78). *Respondents who have visited a health care service provider for contraceptive counselling (q78).*

85. Rahulolu visiidi kestvusega viimasel pöördumisel rasestumisvastase nõuande saamiseks, % (k79)*
Satisfaction with length of visit during last visit for contraception counselling, % (q79)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=53)	18–24 (n=654)	25–34 (n=527)	35–44 (n=485)		
väga rahul	47,2	53,4	51,0	41,6	49,2	<i>very satisfied</i>
pigem rahul	28,3	28,3	28,5	35,9	30,5	<i>fairly satisfied</i>
pigem rahulolematu	1,9	6,6	7,4	6,6	6,7	<i>fairly unsatisfied</i>
väga rahulolematu	1,9	4,4	5,3	4,1	4,5	<i>very unsatisfied</i>
teadmata	20,8	7,3	7,8	11,8	9,1	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on külastanud tervishoiuasutust rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (k78). *Respondents who have visited a health care service provider for contraceptive counselling (q78).*

86. Eelistatav arsti eriala rasestumisvastase nõuande/vahendi saamisel, % (k103b)

Preferred medical specialist for contraception counselling/prescription, % (q103b)

Eelistatav arsti eriala	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Preferred medical specialist</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
naistearst	83,5	86,6	90,0	89,7	88,1	<i>gynaecologist</i>
perearst	4,6	5,7	5,0	4,8	5,2	<i>family doctor</i>
ükskõik	4,1	3,0	0,8	0,6	1,9	<i>I do not care</i>
teadmata	7,7	4,7	4,2	4,9	4,8	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

87. Eelistatav tervishoiuasutus rasestumisvastase nõuande/vahendi saamisel, % (k103d)

Preferred type of health care service provider for contraception counselling/prescription, % (q103d)

Eelistatav tervishoiuasutus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Preferred type of health care service provider</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
erakliinik	14,4	14,6	16,8	14,8	15,2	<i>private clinic</i>
perearstikeskus	6,7	7,2	7,2	7,0	7,1	<i>family doctor</i>
naistenõuandla	31,4	50,2	62,8	66,6	56,5	<i>women's out-patient clinic</i>
noorte nõustamiskeskus	27,3	11,0	0,8	–	6,6	<i>youth-friendly clinic</i>
ükskõik	10,8	8,4	5,7	4,4	6,8	<i>I do not care</i>
teadmata	9,3	8,5	6,7	7,3	7,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

88. Teadlikkus SOS-pillidest, % (k75)
Awareness of postcoital contraception, % (q75)

Teadlikkus SOS- pillidest	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Awareness of post-coital contraception</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	74,7	86,3	79,2	67,5	78,7	<i>yes</i>
ei	23,2	13,4	20,4	31,8	20,7	<i>no</i>
teadmata	2,1	0,3	0,4	0,7	0,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>Total</i>

89. SOS-pillide kasutamine, % (k75a)
Use of postcoital contraception, % (q75a)

SOS-pillide kasutamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Use of postcoital contraception</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	8,8	25,2	24,8	14,1	21,0	<i>yes</i>
ei	90,2	74,7	74,8	85,5	78,6	<i>no</i>
teadmata	1,0	0,1	0,4	0,4	0,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

90. Vastajate jaotus, kelle arvates peaks partneri vastutus olema senisest suurem, % (k81)
Distribution of respondents who think that their partner's responsibility should be higher than now, % (q81)

Partneri vastutus peaks olema suurem	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Partner's responsibility should be higher</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
soovimatu raseduse ärahoidmisel	72,2	73,9	75,0	79,0	75,4	<i>in avoiding unplanned pregnancy</i>
rasestumisvastaste vahendite eest maksmisel	63,9	59,1	52,7	57,6	57,3	<i>in paying for contraceptive methods</i>
rasedusaegsetel külastustel tervishoiuasutusse	52,6	62,5	56,3	49,8	56,8	<i>in visiting maternity services during pregnancy</i>
sünnitusel osalemisel	50,5	58,1	56,6	51,2	55,4	<i>in participating in giving birth</i>
raseduse katkestamise üle otsustamisel	46,9	46,1	47,3	50,1	47,5	<i>in deciding upon the pregnancy termination</i>

91. Vastajate jaotus, kes nõustuvad järgmiste põhjustega seksuaalvahekorra keeldumiseks, % (k80)
Distribution of respondents who agree with the following reasons for refusing to have sexual intercourse, % (q80)

Seksuaalvahekorra keeldumise põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reasons to refuse sexual intercourse</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
naine on hiljuti sünnitanud	92,8	97,3	97,5	95,8	96,6	<i>due to recent delivery</i>
partner põeb/võib põdeda HIVi/suguhaigusi	95,9	97,9	97,2	97,2	97,4	<i>due to partner's HIV or STD</i>
partner on füüsiliselt vägivaldne	93,8	97,1	97,2	97,1	96,9	<i>due to partner's physical violence</i>
partner on joobes	88,7	93,9	95,1	95,2	94,2	<i>due to heavy drinking of the partner</i>
partneril on paralleelne seksuaalsuhe	87,6	95,0	93,2	89,7	92,6	<i>due to partner's parallel relationship</i>
naine on väsinud	89,2	93,4	90,4	88,1	90,9	<i>due to tiredness</i>
naine ei soovi suguhütes olla	91,2	92,9	88,5	87,4	90,2	<i>due to unwillingness</i>

LASTESAAMISPLAANID

Reproductive plans

92. Maksimaalne ideaalne laste arv perekonnas, % (k82)

Maximum ideal number of children in the family, % (q82)

Ideaalne laste arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Ideal number of children</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
0	–	0,2	–	–	0,1	0
1 laps	1,0	2,2	1,5	1,0	1,6	1 child
2 last	59,8	58,1	52,3	43,5	52,9	2 children
3 last	34,0	36,6	41,1	49,9	41,1	3 children
≥4 last	4,1	2,5	4,2	4,4	3,6	≥4 children
teadmata	1,0	0,4	1,0	1,2	0,8	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total
keskmine	2,4	2,4	2,5	2,6	2,5	mean
mediaan	2	2	2	3	2	median

93. Ideaalne naise vanus esimese lapse saamisel, % (k82)

A woman's ideal age for giving birth to her first child, % (q82)

Ideaalne vanus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Ideal age</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
<20	7,7	2,9	1,5	1,5	2,5	<20
20–21	17,5	17,9	15,7	18,7	17,5	20–21
22–23	23,7	28,0	23,0	26,7	26,0	22–23
24–25	37,1	40,2	42,6	36,9	39,7	24–25
≥26	12,9	10,1	16,0	14,7	13,1	≥26
teadmata	1,0	0,9	1,2	1,6	1,2	unknown
kokku	100	100	100	100	100	total
keskmine	23,2	23,4	24,0	23,7	23,6	mean
mediaan	24	24	25	24	24	median

94. Ideaalne mehe vanus esimese lapse saamisel, % (k82)

A man's ideal age for becoming a father, % (q82)

Ideaalne vanus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Ideal age</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
<20	–	0,2	–	0,4	0,2	<20
20–21	8,2	2,4	1,7	1,9	2,5	20–21
22–23	10,8	8,3	4,3	5,2	6,6	22–23
24–25	28,9	33,4	25,9	33,4	31,1	24–25
≥26	47,9	53,6	65,0	57,2	57,2	≥26
teadmata	4,1	2,1	3,1	1,9	2,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	25,9	26,4	27,6	27,1	26,9	<i>mean</i>
mediaan	25,5	26	27,5	27	27	<i>median</i>

95. Soovitatav maksimaalne laste arv enda perekonnas, % (k83)

Ideal maximum number of children in the respondent's own family, % (q83)

Soovitatav maksimaalne laste arv	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Ideal maximum number of children</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
0	1,0	1,0	1,0	1,6	1,2	0
1	12,4	9,2	9,7	7,5	9,1	1
2	60,8	61,4	50,6	47,6	54,9	2
3	21,1	23,4	30,7	30,9	27,1	3
≥4	3,1	3,2	5,0	7,4	4,8	≥4
teadmata	1,5	1,8	3,1	4,9	2,9	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	2,1	2,2	2,3	2,4	2,3	<i>mean</i>
mediaan	2	2	2	2	2	<i>median</i>

96. Põhjused, miks ei ole siiani lapsi muretsenud, % (k84)*,**

Reasons for childlessness, % (q84)*,**

Põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reasons</i>
	16–17 (n=187)	18–24 (n=871)	25–34 (n=220)	35–44 (n=54)		
pole kohanud partnerit, kellega oleksin soovinud/võinud saada last	21,9	31,7	32,3	38,9	30,7	<i>I haven't met such partner with whom I would like / have liked to have a child</i>
siiani pole õnnestunud saada oma last	0,5	4,2	18,6	38,9	7,5	<i>unable to conceive so far</i>
soovin lõpetada õpingud	80,7	69,7	21,4	3,7	60,6	<i>I wish to finish my studies</i>
partner soovib lõpetada õpingud	9,6	14,1	3,6	–	11,2	<i>my partner wishes to finish his studies</i>
soovin saada kindla töökoha	54,5	53,6	13,2	3,7	45,0	<i>I wish to get stable work</i>
partner soovib saada kindla töökoha	9,6	17,2	4,1	1,9	13,4	<i>my partner wishes to get stable work</i>
soovin edendada oma karjääri	34,2	29,9	20,5	3,7	27,9	<i>I want to go on with my career</i>
ma ei ole veel küps vastutama lapse eest	64,2	47,5	26,8	5,6	44,7	<i>I feel that I am not mature enough to take responsibility for a child</i>
mu partner ei ole veel küps vastutama lapse eest	11,8	12,5	10,5	–	11,6	<i>I feel that my partner is not mature enough to take responsibility for a child</i>
majanduslik toimetulek ei ole olnud piisav	18,2	41,9	36,8	25,9	37,1	<i>for economic reasons</i>
soovin kõigepalt saada kindla elupaiga	46,5	53,6	23,2	5,6	45,6	<i>I would like to have stable living conditions first</i>
paarisuhetes on probleemid	1,1	5,7	12,3	14,8	6,5	<i>there are problems in our relationship</i>
muu põhjus	18,2	10,3	14,1	22,2	12,5	<i>other reason</i>

* Vastajad, kes pole sünnitanud (k41–48). *Respondents who have not given birth(q41–48).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

97. Põhjused, miks sooviks tulevikus lapsi/last, % (k88)*:**
Reasons for desiring to have a child/children in the future, % (q88)**

Põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	Reasons
	16–17 (n=172)	18–24 (n=936)	25–34 (n=451)	35–44 (n=93)		
olemasolev laps/lapsed vajavad venda/õde	8,14	21,6	43,5	31,2	26,7	<i>my child/children need a sister/brother</i>
soovin tüdart	35,5	29,1	31,7	29,0	30,4	<i>I wish to have a daughter</i>
soovin poega	28,5	26,4	19,7	19,4	24,4	<i>I wish to have a son</i>
mulle pakub rõõmu lapse arengu jälgimine	36,6	45,8	44,8	37,6	44,1	<i>I enjoy watching a child's development</i>
elu jätkub vaid laste kaudu	40,1	40,5	36,6	30,1	38,8	<i>life continues through children</i>
partner soovib veel lapsi	3,5	14,1	26,8	18,3	16,7	<i>my partner wishes to have more children</i>
soovin last oma praeguse (uue) partneriga	7,6	18,9	22,2	19,4	18,6	<i>I wish to have a child with my current/new partner</i>
ühine laps on märk vastastikusest armastusest	30,2	36,0	32,2	26,9	33,8	<i>a common child is a sign of mutual love</i>
igatsen väikest last (mul on "beebipalavik")	10,5	14,7	16,4	24,7	15,3	<i>I desire a little baby/have "baby fever"</i>
Eesti rahva säilimiseks on vaja, et sünniks rohkem lapsi	14,5	11,5	9,1	7,5	11,0	<i>more children are needed to preserve the Estonian nation</i>
ma ei taha jääda vanana üksindusse	30,8	24,0	23,3	21,5	24,4	<i>I do not want to be alone when I am old</i>
lastest on abi kodutööde tegemisel	8,1	6,4	4,4	1,1	5,8	<i>children are of help doing domestic work</i>
soovin hoolitseda lapse eest ja teda armastada	65,7	69,4	56,1	49,5	64,3	<i>I wish to take care of a child and love him/her</i>
soovin suurt peret	5,8	8,8	12,0	12,9	9,6	<i>I want to have a big family</i>
soovin kogeda sünnitust (veel üks kord)	5,2	11,4	16,4	15,1	12,3	<i>I want (once more) to experience a delivery</i>
soovin kogeda emadust	46,5	51,9	39,0	28,0	46,5	<i>I wish to experience motherhood</i>
inimene peab saama nii palju lapsi, kui jumal annab	4,1	7,3	6,0	4,3	6,4	<i>a human being has to have as many children as God gives</i>
laps annab elule mõtte, on keegi, kelle jaoks teha tööd ja elada	48,8	49,7	47,0	43,0	48,5	<i>a child gives you a goal in life, to live and work</i>
lapsed toovad ellu vaheldust	34,9	30,8	33,0	26,9	31,6	<i>children bring variety to one's life</i>
muu põhjus	1,7	2,7	3,1	4,3	2,8	<i>other reason</i>

* Vastajad, kes soovivad tulevikus (veel) last/lapsi (k86). *Respondents who wish to have (more) children in the future (q86).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

98. Põhjused, miks ei sooviks tulevikus lapsi, % (k90)* **

Reasons for reluctance to have a child/children in the future, % (q90)* **

Põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reasons</i>
	16–17 (n=18)	18–24 (n=120)	25–34 (n=254)	35–44 (n=576)		
ma ei ole abielus ega ela kellegagi koos, pole sobivat lapse isa	38,9	29,2	15,7	14,2	16,9	<i>I am not married/ cohabiting, do not have a suitable father for a child</i>
partner ei soovi (rohkem) lapsi	–	3,3	9,1	6,4	6,6	<i>my partner does not want to have (more) children</i>
partner ei osale laste eest hoolitsemisel ja kodutöodes sel määral, kui sooviksin	–	10,0	23,2	9,2	12,8	<i>my partner does not take part in domestic work and looking after children as much as I would expect</i>
probleemid paarisuhetes	–	11,7	14,6	7,8	9,9	<i>there are problems in our relationship</i>
soovin, et mul jääks rohkem aega partne- riga kahekesiolemiseks	16,7	20,0	18,5	9,7	13,4	<i>I wish to spend more time with my partner and shared hobbies</i>
tõenäoliselt ma ei saa lapsi	5,6	4,2	1,2	7,8	5,6	<i>I am not able to have children probably</i>
ma ei saaks edasi töötada/õppida	61,1	38,3	17,7	12,7	18,1	<i>if I have a child I cannot continue working/studying</i>
kardan, et ei jätkuks mul aega ja tähelepanu olemasolevatele lastele/lapsele	5,6	10,0	28,0	11,1	15,3	<i>I am afraid that in the case of a new child I will lack time and attention for my older children</i>
kardan, et elu läheks liiga raskeks	5,6	38,3	37,0	25,0	29,4	<i>I am afraid that life would be too hard</i>
ei sooviks (enam) ennast siduda väikeste lastega	–	12,5	12,6	15,8	14,3	<i>I do not want to be engaged with little children (any more)</i>
ei sooviks (enam) olla rase ja/või sünnitada	11,1	20,8	15,4	14,4	15,4	<i>I do not want to be pregnant and/or give birth (any more)</i>
arvan, et olen liiga vana lastesaamiseks	–	–	6,7	63,2	39,4	<i>I think I am too old for having babies</i>
soovin pühenduda muudele mind huvita- vatele asjadele	22,2	25,8	18,9	11,6	15,5	<i>I want to dedicate myself to other things I am interested in</i>
minul/meil ei ole raha laste kasvatamiseks	–	32,5	22,8	17,9	20,7	<i>I/we do not have money for children</i>

Põhjused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Reasons</i>
	16–17 (n=18)	18–24 (n=120)	25–34 (n=254)	35–44 (n=576)		
elupaik on liiga väike/sobimatu suuremale perele	5,6	19,2	31,5	15,5	19,9	<i>our living conditions are not suitable for a bigger family</i>
minul või partneril ei ole kindlat töökohta	–	13,3	13,4	13,5	13,2	<i>I/my partner do not have stable employment</i>
lapsehoidmisvõimalused on ebakindlad	–	8,3	12,6	2,8	6,0	<i>I do not have a stable baby-sitter</i>
ühiskond ei toeta lastega peresid	11,1	29,2	45,3	34,2	36,1	<i>society does not take care of families with children</i>
maailm on niigi üle-rahvastatud	–	8,3	3,5	3,0	3,7	<i>the world is overpopulated</i>
lapsesaamist takistab minu haigus või sugu-võsas esinev haigus	5,6	0,8	4,7	4,2	3,9	<i>my/my family's health problem prevents me having a child</i>
muu põhjus	11,1	17,5	12,6	10,8	12,1	<i>other reason</i>

* Vastajad, kes ei soovi tulevikus lapsi (k86). *Respondents who do not wish to have children in the future (q86).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

99. Võimalikud muutused ühiskonnas/eraelus, mis võivad mõjutada otsust tulevikus lapsi saada, %
(k92)*.**
*Possible changes in society/respondent's private life that can affect the decision to have children in the future, %
(q92)*.***

Võimalikud muutused	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Possible changes</i>
	16–17 (n=18)	18–24 (n=120)	25–34 (n=254)	35–44 (n=576)		
majandusliku toimetuleku paranemine	33,3	65,0	61,0	42,0	49,7	<i>improvement/stabilisation of personal economic conditions</i>
suurema elupaiga muretsemine	11,1	32,5	32,3	14,1	21,1	<i>moving to a larger home</i>
piisavate võimaluste tekkimine, et olla ise lapse/lastega kodus	11,1	35,0	31,1	24,5	27,3	<i>sufficient possibilities to spend more time at home with a child/children</i>
piisavate võimaluste tekkimine lapsehoi-miseks sobival moel	11,1	22,5	22,8	10,8	15,4	<i>sufficient opportunities for arranging acceptable baby-sitting arrangements</i>
lastega perede majandusliku toetuse suurendamine	22,2	39,2	41,7	29,5	33,8	<i>the increasing of financial assistance to families with children</i>
hea ja usaldusväärse lapsehoidmisvõimaluse tagamine (nt kodu lähedal)	11,1	17,5	13,8	6,6	9,9	<i>the availability of a good and trustworthy babysitter (e.g. near home)</i>
meeste ja naiste kodune tööjaotus	5,6	7,5	14,6	5,0	7,9	<i>women's and men's equal participation in domestic work</i>
kindlustunne, et töökoht jääb pärast lapsesaamist alles	38,9	30,0	21,3	22,2	23,2	<i>certainty that your job will still be there after you have given birth</i>
tööaeg on lühem ja paindlikum	11,1	16,7	15,7	13,5	14,5	<i>working hours are shorter and more flexible</i>
Eesti muutumine turvalisemaks elupaigaks	22,2	10,8	14,6	10,8	12,0	<i>Estonia becomes a safer place to live</i>
Eesti rahvaarvu vähenemine kriitilise piirini	–	3,3	2,0	1,0	1,5	<i>Estonia's population decrease to a critical level</i>
inimeste sõbralikum suhtumine lastesse	11,1	9,2	11,8	7,1	8,7	<i>people are more friendly towards children</i>
globaalprobleemidele lahenduse leidmine (saastatus, tuumarelvad jt.)	5,6	11,7	7,9	7,3	8,0	<i>solution of global problems (pollution, nuclear weapons etc)</i>
ma ei saa lapsi	5,6	0,8	1,6	8,7	5,8	<i>I am not able to have children</i>
muu	11,1	14,2	15,4	20,8	18,4	<i>other</i>

* Vastajad, kes ei soovi tulevikus lapsi (k86). *Respondents who do not wish to have children in the future (q86).*

** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

TERVIS JA TERVISHOIUTEENUSTE KASUTAMINE

Health and use of health care services

100. Hinnang oma tervisele % (k94)

Perceived health, % (q94)

Hinnang oma tervisele	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Perceived health</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
väga hea	22,2	15,6	14,8	7,7	13,8	<i>very good</i>
hea	53,6	58,3	54,2	50,7	54,9	<i>good</i>
ei hea ega halb	15,5	18,5	22,1	27,6	21,6	<i>neither good nor bad</i>
halb	8,2	5,9	6,9	12,0	7,9	<i>bad</i>
väga halb	0,5	1,5	1,7	1,7	1,5	<i>very bad</i>
teadmata	–	0,1	0,3	0,3	0,2	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

101. Hinnang oma elukvaliteedile, % (k95)

Perceived quality of life, % (q95)

Hinnang oma elukvaliteedile	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Perceived quality of life</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
väga hea	9,3	7,2	4,4	1,7	5,2	<i>very good</i>
hea	40,7	40,6	33,6	26,1	35,0	<i>good</i>
keskmine	45,9	46,0	54,5	61,0	52,1	<i>average</i>
halb	3,6	4,3	6,2	7,4	5,6	<i>bad</i>
väga halb	0,5	0,7	0,4	1,2	0,7	<i>very bad</i>
teadmata	–	1,2	0,8	2,6	1,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

102. Menstruatsioonide algamise vanus, % (k67)

Age of menarche, % (q67)

Menstruatsioonide algamise vanus (aastates)	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Age of menarche (in years)</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
<11	–	1,1	1,0	0,9	0,9	<11
11	7,7	7,8	7,4	6,8	7,4	11
12	22,2	20,1	26,4	17,4	21,3	12
13	34,0	34,1	30,0	27,6	31,3	13
14	24,7	22,0	19,8	25,7	22,6	14
≥15	10,3	14,5	14,4	20,5	15,7	≥15
teadmata	1,0	0,4	1,1	1,2	0,8	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	13,1	13,2	13,1	13,4	13,2	<i>mean</i>
mediaan	13	13	13	13	13	<i>median</i>

103. Pikkus, kehakaal ja kehamassiindeks (KMI) (k97–98)

Weight, height and body mass index (BMI) (q97–98)

Pikkus, kehakaal ja kehamassiindeks	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Weight, height and body mass index</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
keskmine pikkus (cm)	168,3	167,3	167,0	166,0	166,9	<i>mean height (cm)</i>
standardhälve	5,4	5,9	6,1	5,6	5,9	<i>standard deviation</i>
keskmine kaal (kg)	58,2	59,4	63,2	67,9	62,5	<i>mean weight (kg)</i>
standardhälve	8,9	11,1	12,0	12,7	12,2	<i>standard deviation</i>
KMI*	20,5	21,2	22,7	24,6	22,4	<i>mean BMI</i>
standardhälve	2,7	3,7	4,0	4,4	4,2	<i>standard deviation</i>

* KMI= kehakaal kilogrammides jagatud pikkus meetrites ruudus. BMI= weight in kilograms divided by height (m) squared.

104. Naistearsti külastuse kogemus, % (k101)

Experience of a gynaecological visit, % (q101)

Naistearsti külastuse kogemus	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of a gynaecological visit</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	42,8	83,0	97,1	98,7	87,9	<i>yes</i>
ei	57,2	16,7	2,4	0,7	11,6	<i>no</i>
teadmata	–	0,4	0,6	0,6	0,4	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

105. Vanus esimesel külastusel naistearsti juurde, % (k101)*

Age at first gynaecological visit, % (q101)*

Vanus (aastates)	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Age (in years)</i>
	16–17 (n=83)	18–24 (n=886)	25–34 (n=700)	35–44 (n=680)		
<15	24,1	13,1	6,3	3,8	8,8	<i><15</i>
15	32,5	13,9	9,0	4,7	10,4	<i>15</i>
16	25,3	18,6	16,7	7,6	15,1	<i>16</i>
17	4,8	17,3	12,1	11,0	13,5	<i>17</i>
18	–	16,6	16,1	23,2	17,8	<i>18</i>
19	–	5,9	11,1	13,8	9,5	<i>19</i>
≥20	–	8,5	18,6	26,3	16,3	<i>≥20</i>
teadmata	13,3	6,2	10,0	9,4	8,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>
keskmine	15,0	16,6	17,7	18,6	17,4	<i>mean</i>
mediaan	15	17	18	18	17	<i>median</i>

* Vastajad, kes on külastanud naistearsti (k101). *Respondents who have visited a gynaecologist (q101).*

106. Rahulolu esimese naistearsti külastusega, % (k101a)*
Satisfaction with the first gynaecological visit, % (q101a)*

Rahulolu	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Satisfaction</i>
	16–17 (n=83)	18–24 (n=886)	25–34 (n=700)	35–44 (n=680)		
väga positiivne kogemus	24,1	20,0	10,9	5,7	13,3	<i>very positive experience</i>
pigem positiivne kogemus	50,6	41,9	38,0	31,5	38,0	<i>fairly positive experience</i>
pigem negatiivne kogemus	9,6	15,1	24,7	25,6	20,8	<i>fairly negative experience</i>
väga negatiivne kogemus	2,4	9,0	10,0	14,3	10,6	<i>very negative experience</i>
teadmata	13,3	14,0	16,4	22,9	17,3	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

* Vastajad, kes on külastanud naistearsti (k101). *Respondents who have visited a gynaecologist (q101).*

107. Teostatud diagnostilised uuringud viimase 5 aasta jooksul, % (k102)
Diagnostic examinations during the last 5 years, % (q102)

Uuringud	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Diagnostic examinations</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
mammograafia	1,0	2,6	7,9	14,2	6,9	<i>mammography</i>
rindade kontroll arsti poolt	4,1	10,9	21,4	27,1	17,4	<i>manual breast examination</i>
rindade ultraheliuuring	–	2,5	5,0	6,1	3,9	<i>breast ultrasound</i>
emakakaela PAP-analüüs	5,2	17,7	28,0	35,7	24,2	<i>PAP smear</i>
günekoloogiline läbivaatus	23,2	63,0	83,6	80,7	70,2	<i>gynaecological examination</i>

108. Suitsetamine (vähemalt üks sigaret, sigar või piibutäis päevas) ühe aasta jooksul, % (k104)
Smoking (at least one cigarette, cigar or pipe per day) during one year, % (q104)

Suitsetamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Smoking status</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
mitte kunagi	56,2	51,5	52,3	49,8	51,6	<i>never</i>
jah, varem	14,4	16,4	20,0	16,4	17,2	<i>yes, in the past</i>
jah, iga päev	17,5	21,3	19,7	24,5	21,4	<i>yes, daily</i>
jah, vahel	11,3	10,3	7,8	8,6	9,2	<i>yes, sometimes</i>
teadmata	0,5	0,5	0,3	0,7	0,5	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

109. Alkoholi tarvitamine kuni purjus olekuni, % (k105)
Alcohol consumption up to losing self-control, % (q105)

Alkoholi tarvitamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Alcohol consumption</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
mitte kunagi	26,3	19,9	26,6	40,8	27,5	<i>never</i>
kord aastas või veelgi harvem us	14,9	22,8	25,9	28,4	24,5	<i>once a year/ less</i>
3–4 korda aastas	19,1	19,2	18,6	14,8	17,9	<i>3–4 times a year</i>
kord kuus/kord kahe kuu tagant	25,3	21,6	17,2	10,5	17,8	<i>once a month/every two months</i>
kord nädalas/ paar korda kuus	13,4	15,4	9,4	4,9	10,9	<i>once a week/few times a month</i>
iga päev/ paar korda nädalas	0,5	0,7	1,0	0,1	0,6	<i>daily/few times a week</i>
teadmata	0,5	0,6	1,2	0,4	0,7	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

110. Narkootikumide tarvitamine elu jooksul, % (k106)

Lifetime drug use, % (q106)

Narkootikumide tarvitamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Drug use</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	18,6	25,0	12,3	2,2	15,2	<i>yes</i>
ei	81,4	74,3	87,2	97,1	84,2	<i>no</i>
teadmata	–	0,7	0,4	0,7	0,6	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

111. Eri tüüpi narkootikumide tarvitamine elu jooksul, % (k106)*.**

Use of different types of drugs, % (q106)*.**

Narkootikumide tarvitamine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Use of drugs</i>
	16–17 (n=36)	18–24 (n=267)	25–34 (n=89)	35–44 (n=15)		
süstitavad	2,8	6,7	3,4	6,7	5,7	<i>intravenous</i>
muud	97,2	94,0	97,8	93,3	95,1	<i>other</i>

* Vastajad, kes on tarvinud narkootikume (k106). *Respondents who have used drugs (q106).*** Vastaja võis valida mitu vastust. *Respondent could choose several answers.*

112. Vägivalla kogemine viimase aasta jooksul, % (k107)

Experience of violence during the last year, % (q107)

Vägivalla kogemine	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Experience of violence</i>
	16–17 (n=194)	18–24 (n=1068)	25–34 (n=721)	35–44 (n=689)		
jah	41,8	31,2	23,7	18,3	26,6	<i>yes</i>
ei	54,1	67,6	74,2	79,8	71,6	<i>no</i>
teadmata	4,1	1,2	2,1	1,9	1,8	<i>unknown</i>
kokku	100	100	100	100	100	<i>total</i>

113. Eri vägivalaliikide kogemine viimase aasta jooksul, % (k107)*

Different types of violence during the last year, % (q107)*

Vägivalaliigid	Vanuserühm (aastates) <i>Age group (in years)</i>				Kokku <i>Total</i>	<i>Types of violence</i>
	16–17 (n=81)	18–24 (n=333)	25–34 (n=171)	35–44 (n=126)		
ähvardamine vägi- vallaga	59,3	53,8	48,0	54,8	53,2	<i>harm threat</i>
tõukamine, raputami- ne, millegagi viskamine	86,4	79,6	75,4	66,7	77,1	<i>pushing, shoving, shaking, throwing with objects</i>
millegagi löömine või vigastuste tekitamine/ vigastuste ohu tekita- mine	27,2	26,1	27,5	28,6	27,0	<i>hitting with objects or causing injury/risk of injury</i>
ähvardamine noa, relva või muu esemega	7,4	9,0	7,6	7,9	8,3	<i>threatening with a knife, firearm or other object</i>
sundimine füüsilise jõuga suguühteks	7,4	10,8	9,9	15,1	11,0	<i>physically forcing sexual intercourse</i>
ähvardamine või hir- mutamine olemaks suguühtes	11,1	8,7	4,7	11,1	8,4	<i>using threats or intimidation to force sexual intercourse</i>
sundimine vastu taht- mist muudeks seksuaaltoiminguteks	8,6	11,1	12,9	11,9	11,4	<i>forcing other sexual acts</i>

* Vastajad, kes on kogenud vägivalda (k107). *Respondents who have experienced violence(q107).*

LISA 1. KÜSIMUSTIK EESTI KEELES

Appendix 1. Questionnaire in Estonian

1. TAUSTANDMED

Ankeedi täitmise kuupäev: _____

1. Mis aastal Te olete sündinud ? 19 _____

2. Praegusel hetkel olete (võib valida mitu vastust):

- 1 abielus
- 2 vabaabielus
- 3 lahutatud
- 4 elate eraldi
- 5 lesk
- 6 üksik

3. Mitu korda olete olnud abielus või vabaabielus (vabaabielu, mis jätkus hiljem registreeritud abieluga, loetakse üheks)? _____ (arv)

4. Teie kodakondsus: _____

5. Teie emakeel: _____

6. Mitu inimest elab koos Teiega (palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)?

	<i>jah</i>	<i>ei</i>
1 elan üksi	1	2
2 abikaasa	1	2
3 elukaaslane	1	2
4 alla 18-aastased lapsed	1 ..... inimest	2
5 üle 18-aastased lapsed	1 ..... inimest	2
6 minia, väimees, lapselapsed	1 ..... inimest	2
7 Teie või Teie elukaaslase vanemad	1 ..... inimest	2
8 Teie või Teie elukaaslase vennad/õed	1 ..... inimest	2
9 Teie või Teie elukaaslase muud sugulased	1 ..... inimest	2
10 sõbrad, tuttavad	1 ..... inimest	2
11 üürilised	1 ..... inimest	2
12 teised	1 ..... inimest	2

7. Teie kodus koos elavate inimeste arv (arvestage ka ennast)?
_____ inimest

7a. Kus Te elate?

- 1 Tallinn, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve või Narva
- 2 väikelinn või asula
- 3 maapiirkond

8. Mitu aastat olete õppinud (arvestage nii kooli-, kui ka hilisemaid õpinguaastaid)?

_____ aastat

9. Milline on Teie lõpetatud kõrgeim haridustase?

- 1 põhiharidus või vähem
- 2 keskharidus
- 3 keskeriharidus
- 4 rakenduslik kõrgharidus
- 5 likooliharidus
- 6 teaduskraad

10. Praegusel hetkel olete:

- 1 töötaja
- 2 töötu
- 3 kodune
- 4 õpilane/üliõpilane
- 5 mittetöötav pensionär (jäin pensionile _____ - aastaselt
- 6 muu, mis _____

11. Kellena Te töötate praegu või töötasite viimati? _____

12. Kellena Te olete elu jooksul kõige kauem töötanud? _____

14. Milline on Teie igakuine keskmine sissetulek (kättesaadav palk ja muud toetused)?

_____ EEK

15a. Milline on Teie leibkonna igakuine keskmine sissetulek kokku (kättesaadav palk ja muud toetused)?

- 1 _____ EEK
- 2 ei tea

15b. Mitu inimest elab nendest sissetulekutest (Teie kaasa arvatud)? _____ inimest

16. Kas Teil on raskusi arvete maksmisega (majapidamiskulud, elekter, küte jne):

- 1 alati
- 2 sageli
- 3 mõnikord
- 4 harva
- 5 mitte kunagi

18a. Mitu elu- ja magamistuba on Teie perekonna kasutuses?

_____ tuba

17. Millised alljärgnevatest esemetest on olemas Teie majapidamises?
(palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)

	jah	ei
1 mikrolaineahi	1	2
2 videomakk	1	2
3 värviteleviisor	1	2
4 pesumasin	1	2
5 nõudepesumasin	1	2
6 auto	1	2
7 külmkapp	1	2
8 suvila	1	2
9 videokaamera	1	2
10 satelliit/kaabel TV	1	2
11 telefon	1	2
12 mobiiltelefon	1	2

2. LÄHISUHTED JA SEKSUAALSUS

19. Kui vanalt oli Teil esimene tõsine paarisuhe ("käimine", "oma poiss/oma tüdruk" – see ei pruukinud sisaldada suguühet)?

- 1 olin _____ – aastane
- 2 mul ei ole olnud sellist suhet

21b. Kas Teil on olnud järgmisi seksuaalkogemusi? Millal esimest korda?
(palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)

	jah, esimest korda:	jah, vanust ei mäleta	ei
1 masturbeerimine (eneserahuldamine)	1 ..... aastaselt	2	3
2 suudlus suule	1 ..... aastaselt	2	3
3 erutavad hellitused riiete alt või pealt e. petting	1 ..... aastaselt	2	3
4 oraal (suu-) seks	1 ..... aastaselt	2	3
5 anaalne (pärasoole kaudu) suguühete	1 ..... aastaselt	2	3
6 tupe kaudu suguühete	1 ..... aastaselt	2	3

21c. Kas Te olete viimase kuu jooksul masturbeerinud?

- 1 jah
- 2 ei

20. Kui vanalt olite **esimest korda** suguühetes (vahekord tupe- ja/või pärasoole kaudu)?

- 1 _____ – aastaselt
- 2 ma ei ole olnud suguühetes

Järgnevalt palume vastata neil, kes on olnud suguühetes. Kui Te pole olnud suguühetes, siirduge 25. küsimuse juurde.

21. Kui vana oli Teie esimese suguühete partner?

- 1 _____ – aastane
- 2 ei tea

21a. Missugune järgnevatest näidetest kehtib kõige rohkem Teie esimese suguühte partneri kohta?

- 1 kohtusime esmakordselt
- 2 olime varasemast tuttavad, kuid ei "käinud"
- 3 meil oli eelnevalt püsiv suhe

22. Millist rasestumisvastast meetodit kasutasite esimeses suguühtes (võite valida mitu vastust)?

- 1 ei kasutanud midagi
- 2 katkestatud suguühe (mees ei lasknud spermat tuppe)
- 3 kondoom
- 4 rasestumisvastased tabletid (pillid)
- 4a rasestumisvastased plaastrid
- 5 vahekorrajärgsed tabletid (SOS-pillid, nt. Postinor)
- 6 kalendermeetod ("ohtlike päevade" arvestamine)
- 7 spermitsiidid (spermatooside hävitavad tupekuulid ja -kreemid)
- 8 kasutasime midagi muud, mida? (palun täpsustage, nt tupelopotus jne.) _____
- 9 ei mäleta

23. Mitme erineva partneriga olete **elu jooksul** olnud suguühtes? _____ partneriga

24. Mitme erineva partneriga olete **viimase aasta jooksul** olnud suguühtes (kasvõi ühel korral)? _____ partneriga

30. Millal olite viimati suguühtes?

- 1 viimase ööpäeva jooksul
- 2 1–2 ööpäeva tagasi
- 3 3–4 ööpäeva tagasi
- 4 5–7 ööpäeva tagasi
- 5 1–2 nädalat tagasi
- 6 3–4 nädalat tagasi
- 7 1–3 kuud tagasi
- 8 4–12 kuud tagasi
- 9 1–2 aastat tagasi
- 10 3–10 aastat tagasi
- 11 üle 10 aasta tagasi
- 12 mul ei ole olnud suguühet

30a. Kui sageli olete olnud suguühtes **viimase 30 päeva jooksul**?

- 1 mul ei ole olnud suguühet viimase 30 päeva jooksul
- 2 üks kord kuus
- 3 2–3korda kuus
- 4 1 kord nädalas
- 5 2–3 korda nädalas
- 6 3–4 korda nädalas
- 7 5–6 korda nädalas
- 8 iga päev või sagedamini

30b. Kui sageli olete tundnud suguühte ajal või sellele järgnevalt valu või ebamugavustunnet suguelundite piirkonnas (tupe sissekäik, tupp, alakõht)?

- 1 mitte kunagi
- 2 väga harva/üksikutel kordadel
- 3 vähem kui pooltel kordadel
- 4 umbes pooltel kordadel
- 5 rohkem kui pooltel kordadel
- 6 peaaegu alati või alati
- 7 ma pole saanud olla suguühtes valu tõttu/ hirmu tõttu valu ees
- 8 mul ei ole olnud suguühet

30c. Seksuaalse pinge lahenemist selle haripunktis ja kaasnevat mõnu- ning lõõgastustunnet kutsutakse orgasmiks. Kui sageli kogete orgasmi praeguses seksuaalsuhtes (suguühe, oraalseks, petting jm)?

- 1 alati/ peaaegu alati
- 2 rohkem kui pooltel kordadel
- 3 umbes pooltel kordadel
- 4 vähem kui pooltel kordadel
- 5 väga harva/ üksikutel kordadel
- 6 ei ole kogenud mitte kunagi
- 7 mul ei ole praegu seksuaalsuhet

30d. Kas Te olete rahul seksuaalsuhte (suguühe, oraalseks, petting jm) sagedusega oma praeguses püsisuhtes/paarisuhtes?

- 1 sooviksin seda sagedamini
- 2 sooviksin seda pisut sagedamini
- 3 sagedus on just selline, nagu mulle meeldib
- 4 sooviksin seda pisut harvem
- 5 sooviksin seda oluliselt harvem
- 6 mul ei ole praegu püsisuhet/paarisuhet

31. Kas Te enne viimast suguühet tarvitasite alkoholi?

- 1 ei
- 2 jah, veidi
- 3 jah, mõõdukalt
- 4 jah, palju
- 5 ei mäleta

Siit alates palume jätkata kõigil.

25. Kas Teil praegu on püsiv seksuaalsuhe vastassugupoolega (võite valida mitu vastust)?
(Seksuaalsuhe võib sisaldada kas suguühet, oraalseksi või pettingut).

- 1 jah, oma abikaasaga
- 2 jah, oma elukaaslasega
- 3 jah, kellegi teisega
- 4 mul ei ole praegu seksuaalsuhet

27. Kuidas Te hindate oma praegust seksuaalsuhet?

- 1 väga õnnelik
- 2 pigem õnnelik
- 3 ei õnnelik ega õnnetu
- 4 pigem õnnetu
- 5 väga õnnetu
- 6 mul ei ole praegu seksuaalsuhet

27a. Kas Te olete kogunud viimase aasta jooksul:

	<i>väga sageli</i>	<i>küllalt sageli</i>	<i>küllalt harva</i>	<i>mitte kunagi</i>
1 seksuaalsoovi e iha puudumist endal	1	2	3	4
2 seksuaalsoovi e iha puudumist partneril	1	2	3	4

26. Kui olete abielus- või vabaabielus, siis kui kaua on Teie praegune kooselu kestnud (arvestage ka abielueelset kooseluperioodi)?

- 1 _____ aastat ja _____ kuud
- 2 ma ei ela praegu kellegagi koos

80. Kas Teie arvates võib naine suguühtest keelduda näiteks kui (*palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber*):

	<i>jah</i>	<i>ei</i>
1 naine on hiljuti sünnitanud	1	0
2 naine kahtlustab või teab, et partner või abikaasa on HIV-positiivne või põeb suguhaigusi	1	0
3 partner või abikaasa on füüsiliselt vägivaldne	1	0
4 partner või abikaasa on joores	1	0
5 partneril või abikaasal on paralleelne seksuaalsuhe	1	0
6 naine on väsinud	1	0
7 naine ei soovi suguühtes olla	1	0

28. Praeguse partneriga seksuaalelust ja rasestumisvastastest vahenditest rääkimine on Teie jaoks:

- 1 väga raske või isegi võimatu
- 2 pigem raske või vaevanõudev
- 3 mitte eriti raske, eriti kui oleme juba rääkimist alustanud
- 4 väga kerge
- 5 mul ei ole praegu partnerit

29. Kas Teil on praeguse abielu või vabaabielu jooksul olnud paralleelseid seksuaalsuhteid?

- 1 ei ole olnud
- 2 jah, juhuslikke
- 3 jah, püsivaid
- 4 jah, nii juhuslikke kui püsivaid
- 5 mul ei ole praegu abielu ega vabaabielu

32. Inimesed tunnevad mõnikord seksuaalset külgetõmmet sama sugupoole suhtes. Praegusel hetkel on Teie seksuaalne kiindumus suunatud:

- 1 ainult meessugupoole vastu
- 2 peamiselt meessugupoole vastu
- 3 võrdselt mõlema sugupoole vastu
- 4 peamiselt naissugupoole vastu
- 5 ainult naissugupoole vastu

33. Kas Teil on olnud seksuaalkogemusi (suguühe, oraalseks, petting) samast soost partneriga?

- 1 ei ole olnud
- 2 on olnud ühel korral
- 3 on olnud mitmel korral

34. Kas Teid on ahvatletud olema suguühites raha või muude majanduslike hüvede eest?

- 1 ei
- 2 jah, kuid olen keeldunud
- 3 jah, olen nõustunud ühel korral
- 4 jah, olen nõustunud mitmel korral

35. Kas Teie lapsepõlvkodus vanemad rääkisid lastega seksuaaleluga seotud teemadel?

- 1 jah, liigagi palju
- 2 jah, piisavalt
- 3 jah, liiga vähe
- 4 ei, kuid ma oleksin soovinud
- 5 ei, ma poleks ka soovinud

36. Kas koolis käsitleti seksuaaleluga seotud teemasid?

- 1 jah, liigagi palju
- 2 jah, piisavalt
- 3 jah, kuid liiga vähe
- 4 ei, kuid ma oleksin soovinud
- 5 ei, ma poleks ka soovinud

3. RASEDUSED JA LAPSED

37. Kas Te olete praegu rase?

- 1 ei
- 2 jah
- 3 ei tea

38. Kas Te praegu imetate last rinnaga?

- 1 ei
- 2 jah, ainult rinnaga
- 3 jah, kuid laps saab ka lisatoitu

39. Kui vana on Teie rinnalaps? _____ kuud (*kirjutage 0, kui rinnalast ei ole*)

40. Mitu korda Te olete olnud rase (*kirjutage 0, kui Te ei ole rase olnud*)? _____

41. Palun märkige, millega need rasedused lõppesid:

1 raseduse katkemine	_____ (mitu)	_____ (millistel aastatel)
2 emakaväline rasedus	_____ (mitu)	_____ (millistel aastatel)
3 raseduse katkestamine (abort)	_____ (mitu)	_____ (millistel aastatel)
4 sünnitus	_____ (mitu)	_____ (millistel aastatel)

Järgnevalt vastavad need, kes on sünnitanud. Kui Te ei ole sünnitanud, siis palun siirduge 52a. küsimuse juurde.

Sündinud lapsed (mitmikud märkige eraldi veergudesse):

	1.laps	2.laps	3.laps	4.laps	5.laps	6.laps	7.laps	8.laps
42. Mis aastal laps sündis (märkige aasta)?								
43. Laps sündis (tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)								
1 elusana	1	1	1	1	1	1	1	1
2 surnuna	2	2	2	2	2	2	2	2
44. Laps oli								
1 tüdruk	1	1	1	1	1	1	1	1
2 poiss	2	2	2	2	2	2	2	2
45. Laps elab praegu Teiega koos?								
1 jah	1	1	1	1	1	1	1	1
2 ei	2	2	2	2	2	2	2	2
46. Kui laps ei ela Teiega koos, siis millal ta kodust lahkus (palun märkige aasta)?								
47. Kas Te elasite lapse isaga koos lapse sündimise ajal?								
1 jah	1	1	1	1	1	1	1	1
2 ei	2	2	2	2	2	2	2	2
48. Kas Te elasite kellegi teise täiskasvanuga (sõber, tuttav, sugulane) koos lapse sündimise ajal?								
1 jah	1	1	1	1	1	1	1	1
2 ei	2	2	2	2	2	2	2	2

49. Kui kaua Te imetasite oma viimast last rinnaga (arvestage ka osalist rinnapiimaga toitmist)?

- 1 üldse ei toitnud rinnaga
- 2 alla 1 kuu
- 3 _____ kuud
- 4 toidan ka praegu rinnaga

50. Kes hoidis/hoiab Teie viimast eelkooliealist last, kui olite/olete ise tööl (võite valida mitu vastust)?

- 1 ma ei tööta, olin/olen ise lapsega kodus
- 2 isa oli/on lapsega kodus
- 3 vanavanemad
- 4 teised sugulased
- 5 laps käis/käib riigilasteaias
- 6 laps käis/käib eralasteaias
- 7 muu (palun täpsustage) _____
- 8 mul ei ole lapsi

51. Kui olete kasutanud tasulist lapsehoidjat, siis kuidas Te ta leidsite (võite valida mitu vastust)?

- 1 tuttavate kaudu
- 2 naabrite kaudu
- 3 sugulaste kaudu
- 4 lapsehoidmisteenust pakkuva organisatsiooni kaudu
- 5 kuulutuse kaudu
- 6 ei ole tasulist lapsehoidjat kasutanud

52. Kes hoidis Teid, kui Te ise olite eelkooliealine (võite valida mitu vastust)?

- 1 ema ja/või isa
- 2 vanavanemad
- 3 teised sugulased
- 4 olin lasteaias
- 5 muu (*palun täpsustage*) _____

4. RASEDUSE JA SÜNNITUSEGA SEOTUD TERVISHOIUTEENUSTE KASUTAMINE

Siit alates palume jätkata kõigil.

52a. Kui Te jääksite praegu rasedaks **ja sooviksite sünnitada**, siis millisesse tervishoiuasutusse Te esmalt pöörduksite (*valige ainult üks vastus*)?

- 1 naistenõuandlasse
- 2 perearsti vastuvõtule
- 3 eragünekoloogi vastuvõtule
- 4 noorte nõustamiskeskusesse
- 5 mujale (*palun täpsustage*) _____
- 6 ma ei läheks arsti juurde
- 7 ei tea

52b. Kui Te jääksite praegu rasedaks **ja sooviksite rasedust katkestada**, siis millisesse tervishoiuasutusse Te esmalt pöörduksite (*valige ainult üks vastus*)?

- 1 naistenõuandlasse
- 2 perearsti vastuvõtule
- 3 eragünekoloogi vastuvõtule
- 4 noorte nõustamiskeskusesse
- 5 mujale (*palun täpsustage*) _____
- 6 ma ei läheks arsti juurde
- 7 ei tea

Kui Teil ei ole siiani olnud rasedusi, siirduge 64. küsimuse juurde.

53. Milliseid tervishoiuasutusi külastasite oma viimase/praeguse rasedusega seoses (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 naistenõuandla
- 2 perearst
- 3 eragünekoloog
- 3a noorte nõustamiskeskus
- 4 muu (*palun täpsustage*) _____
- 5 ma ei ole arsti külastanu
- 5a ei mäleta

Järgnevad küsimused puudutavad raseduse katkestamist e. aborti. Kui Teil on olnud aborte, siis palun vastake lähtuvalt oma viimasest abordist. Kui Teil ei ole olnud aborte, siis siirduge 64. küsimuse juurde.

57a. Millist rasestumisvastast meetodit kasutasite selle raseduse tekkimise ajal, mis lõppes abordiga (võite valida mitu vastust)?

- 1 ei kasutanud midagi
- 2 rasestumisvastased tabletid (e. pillid)
- 2a rasestumisvastased plaastrid
- 3 emakasisene vahend (e. spiraal)
- 4 kondoom
- 5 spermitsiidid (e. spermatooside hävitavad tupekuulid ja -kreemid)
- 6 pessaar
- 7 nahaalused implantaadid
- 8 steriliseerimine, mehe või naise (palun tõmmake joon alla)
- 9 kalendermeetod (e. ohtlike päevade arvestamine)
- 10 katkestatud suguuhe (e. mees ei lase spermat tuppe)
- 11 tupeloputus pärast suguuhet (millega?) _____
- 12 vahekorrajärgsed tabletid (e. SOS-pillid, nt. Postinor)
- 13 mingi muu meetod (palun täpsustage) _____
- 14 ei mäleta

58. Kas rasedus katkestati:

- 2 haigla günekoloogia või päevaravi osakonna
- 4 erakliinikus
- 5 mujal (palun täpsustage) _____

59. Kas Te maksite aborti eest?

- 1 jah, ametlikult ettenähtud summa
- 2 jah, mitteametliku summa (palun täpsustage) _____
- 3 jah, nii ametliku kui ka mitteametliku summa (palun täpsustage) _____
- 4 tasusin millegi muuga (palun täpsustage) _____
- 5 ei maksnud midagi

59a. Tagantjärgi hinnates, kas olete rahul informatsiooniga, mille saite enne aborti arstilt/õelt järgmiste teemade kohta (palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)?

	väga rahul	pigem rahul	pigem rahulolematu	väga rahulolematu
1 aborti teostamine	1	2	3	4
2 võimalikud psühholoogilised mõjud	1	2	3	4
3 võimalikud abordiga seotud riskid/tüsistused	1	2	3	4

60a. Kas Teid nõustati enne või pärast aborti rasestumisvastaste meetodite osas?

- 1 jah
- 2 ei
- 3 ei mäleta

61. Kas Te olete rahul haiglas (või mõnes muus tervishoiuasutuses) abordi käigus Teile osaks saanud kohtlemisega?

- 1 väga rahul
- 2 pigem rahul
- 3 pigem rahulolematu
- 4 väga rahulolematu
- 5 ei oska öelda

Soovin lisada:

---

62. Milline oli viimase raseduse katkestamise põhjus (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 ma ei olnud valmis vastutama lapse kasvatamise eest
- 2 ma ei soovinud üksi last kasvatada
- 3 ma ei tahtnud ohustada paarisuhet või pere ühtsust veel ühe lapse ilmaletulekuga
- 4 paarisuhe oli ebakindel või esinesid probleemid
- 5 ei soovinud last selle partneriga
- 6 loobusin rasedusest partneri või vanemate surveel (*tõmmake sobivale joon alla*)
- 7 majanduslikud põhjused
- 8 minu elamine (korter) oli liiga väike ja ma ei olnud võimeline muretsema suuremat
- 9 õpingud olid pooleli
- 10 olukord tööl ei võimaldanud
- 11 ma ei olnud küps ema rolliks
- 12 olin liiga noor
- 13 mul ei olnud kedagi, kes oleks võinud lapsehoidmisel abiks olla
- 14 mul ei olnud aega lapse jaoks
- 15 muu (*palun täpsustage*) _____

63. Kas Te rääkisite enne raseduse katkestamist sellest ka oma partneriga?

- 1 ei
- 2 jah

63a. Kuhu pöördusite meditsiinilisele kontrollile **kuu aja jooksul** pärast aborti (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 ma ei käinud abordijärgsel kontrollil, miks? _____
- 2 haiglasse, kus abort tehti
- 3 polikliinikusse, naistenõuandlasse
- 4 erakliinikusse
- 5 mujale (*palun täpsustage*) _____
- 6 ei mäleta

Siit alates palume jätkata kõigil.

64. Kas Teil on olnud elus perioode, mil Te olete üritanud rasestuda, kuid see pole regulaarse suguelu korral õnnestunud ühe aasta jooksul?

- 1 jah
- 2 ei (*siirduge 66b. küsimuse juurde*)

65. Kas Teid on uuritud ja/või ravitud võimaliku viljatuse suhtes?

- 1 jah, viimati aastal _____
- 2 ei (*siirduge 66. küsimuse juurde*)

65a. Millist viljatuse ravi olete saanud?

(palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)

	jah	ei
1 hormoonravi	1	2
2 inseminatsioon (IUI) e. mehe sperma viimine emakasse	1	2
3 katseklaasiviljastamine (IVF)	1	2
4 mikroinjeksioon (ICSI) e. spermatoosidi viimine munarakku	1	2
5 külmutatud embrüote siirdamine (FET)	1	2
6 muu (sh. alternatiivravi) _____	1	2

66. Kui Te pole viljatuse tõttu arsti poole pöördunud või olete katkestanud viljatuse uuringud, siis mis on olnud selle põhjus (võite valida ka mitu vastust)?

- 1 soovin veel oodata, et rasedus algaks iseeneslikult
- 2 ei soovi meditsiinilist sekkumist
- 3 ma ei ole olnud teadlik viljatuse ravimeetoditest
- 4 olen liiga vana viljatuse raviks
- 5 uuringud on liiga kallid
- 6 vastavad haiglad ja arsti vastuvõtud asetsevad liiga kaugel
- 8 arsti vastuvõtule on raske pääseda
- 9 partner pole uuringutega nõus
- 10 lähisuhe katkes
- 11 häbenesin arsti vastuvõtule pöörduda
- 7 muu põhjus (palun täpsustage) _____

66a. Kas olete rahul viljatuse uuringute ja ravi ajal saadud informatsiooniga

(palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)

	jah	pigem rahul	pigem rahulolematu	rahulolematu
1 uuringute ja raviprotseduuride kohta	1	2	3	4
2 viljatuse psühholoogilise külje kohta	1	2	3	4
3 võimalike uuringute, ravi tüsistuste/kõrvaltoimete kohta	1	2	3	4

Siit alates palume jätkata kõigil.

66b. Kui Te jääksite praegu rasedaks, siis mida Te kõige tõenäolisemalt teeksite?

- 1 sünnitaksin lapse
- 2 teeksin aborti
- 3 ei tea

67. Millises vanuses algasid Teil menstruaatsioonid? _____ - aastaselt

68. Kas Teil on esinenud järgmisi suguteede haigusi (palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber)?

	jah	ei	ei tea
1 suguelundite herpes	1	3	2
2 kondüloomid/ papilloomiviirus	1	3	2
3 klamüüdiid	1	3	2
5 gonorröa e. tripper	1	3	2
6 süüfilis	1	3	2
7 HIV/AIDS	1	3	2
8 trihhomonoos	1	3	2
10 muu suguteede haigus (bakteriaalne vaginosis, seenpõletik)	1	3	2

5. RASESTUMISVASTASED MEETODID

Kui Te ei ole kunagi olnud suguühites, siis palun siirduge 78. küsimuse juurde.

70. Millist rasestumisvastast meetodit tarvitasite **viimase suguühite ajal** (võite valida mitu vastust)?

- 1a me ei kasutanud rasestumisvastast meetodit, kuna soovisin rasestuda
- 1b me ei vaja rasestumisvastast meetodit, kuna me ei saa lapsi
- 2 rasestumisvastased tabletid (e. pillid)
- 2a rasestumisvastased plaastrid
- 3 emakasisene vahend (e. spiraal)
- 4 kondoom
- 5 spermitsiidid (e. spermatooside hävitavad tupekuulid ja -kreemid)
- 6 pessaar
- 7 nahaalused implantaadid
- 8 steriliseerimine, mehe või naise (*palun tõmmake joon alla*)
- 9 kalendermeetod (e. ohtlike päevade arvestamine)
- 10 katkestatud suguühe (e. mees ei lase spermat tuppe)
- 11 tupeloputus pärast suguühet (*millega?*) _____
- 12 vahekorrajärgsed tabletid (e. SOS-pillid, nt. Postinor)
- 13 mingi muu meetod (*palun täpsustage*) _____

71. Kes otsustas viimases suguühites kasutatud rasestumisvastase meetodi üle?

- 1 mina
- 2 minu partner
- 3 meie mõlemad
- 4 keegi teine, kes? _____
- 5 ei tea, ei mäleta
- 6 me ei kasutanud rasestumisvastaseid vahendeid viimase suguühite ajal

Kui Te kasutasite viimases suguühites rasestumisvastaseid meetodeid, siis siirduge 73. küsimuse juurde.

72. Kui Te viimases suguühites ei kasutanud rasestumisvastaseid meetodeid, siis mis põhjusel (võib valida kõige enam kolm vastust)?

- 1 mul ei olnud informatsiooni rasestumisvastastest meetoditest
- 2 mina ei soovinud kasutada
- 3 partner ei soovinud/ei lubanud kasutada
- 4 me ei vaja rasestumisvastaseid meetodeid, kuna planeerime rasedust
- 5 me ei kasuta rasestumisvastaseid meetodeid usulistel põhjustel
- 6 me ei vaja rasestumisvastaseid meetodeid, kuna olen praegu rase
- 7 me ei vaja rasestumisvastaseid meetodeid, kuna mina/partner ei saa lapsi
- 8 muu põhjus, milline _____

72a. Kas viimases suguühites rasestumisvastaste meetodite mittekasutamisel oli lisaks mõni järgnevatest põhjustest (*palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber*):

	<i>jah</i>	<i>ei</i>
1 kardan rasestumisvastaste meetodite kõrvaltoimeid	1	2
2 rasestumisvastased meetodid on liiga kallid	1	2
3 rasestumisvastaste vahendite hankimine on liiga keeruline	1	2

73. Kui kasutate või olete kasutanud kondoomi, siis miks (*palun valige üks vastus*)?

- 1 peamiselt rasedusest hoidumiseks
- 2 peamiselt sugulisel teel levivate haiguste ärahoidmiseks
- 3 võrdselt mõlemal põhjusel
- 4 muul põhjusel (*palun täpsustage*) _____
- 5 me ei ole kasutanud kondoomi

74. Kas olete kunagi kasutanud rasestumisvastaseid tablette (pille)?

- 1 jah
- 2 ei

74a. Kui olete varem kasutanud pille, kuid katkestanud, siis mis põhjusel (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 ma ei vajanud enam kaitset soovimatu raseduse eest
- 2 kartsin võimalikke kõrvaltoimeid (*palun täpsustage*) _____
- 3 mul tekkisid kõrvaltoimed ja/või vastunäidustused (*palun täpsustage*) _____
- 4 majanduslikel põhjustel
- 5 arst/õde soovitas vahet pidada või lõpetada
- 6 muu (*palun täpsustage*) _____

76. Kas olete praegu kasutatava rasestumisvastase meetodiga rahul?

- 1 väga rahul
- 2 pigem rahul
- 3 pigem rahulolematu
- 4 eriti rahulolematu
- 5 ma ei kasuta praegu rasestumisvastast meetodit

77. Kas rahalised kaalutlused on viimase aasta jooksul mõjutanud Teie otsust kasutada rasestumisvastaseid vahendeid (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 ei
- 2 kõrge hinna tõttu ei kasuta ma seda meetodit, mida sooviksin
- 3 ma ei ole saanud külastada arsti nii sageli kui vajalik
- 4 ma ei ole saanud teha vajalikke analüüse
- 5 ei oska öelda
- 6 muu (*palun täpsustage*) _____
- 7 ma ei ole vajanud viimase aasta jooksul rasestumisvastaseid vahendeid

Siit alates palume jätkata kõigil.

78. Millal Te viimati külastasite tervishoiuasutust rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks?

- 1 vähem kui 6 kuud tagasi
- 2 6–12 kuud tagasi
- 3 1–2 aastat tagasi
- 4 2–5 aastat tagasi
- 5 üle 5 aasta tagasi
- 6 ei ole selle eesmärgiga üldse vastuvõtul käinud
- 7 ei mäleta

78a. Kuhu Te viimati pöördusite rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks?

- 1 naistenõuandla
- 2 perearsti vastuvõtt
- 3 naistearsti vastuvõtt erakliinikus
- 4 noorte nõustamiskeskus
- 5 muu (*palun täpsustage*) _____
- 6 ei ole selle eesmärgiga vastuvõtul käinud
- 7 ei mäleta

79. Tagantjäreli hinnates, kuidas jäite rahule viimase pöördumisega rasestumisvastase nõuande/ vahendi saamiseks (*palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber*)?

	<i>väga rahulolematu</i>	<i>pigem rahulolematu</i>	<i>pigem rahul</i>	<i>väga rahul</i>	<i>ei mäleta</i>
1 sõbralikkus	1	2	3	4	5
2 asjatundlikkus	1	2	3	4	5
3 usaldusväarsus	1	2	3	4	5
4 visiidi kestus	1	2	3	4	5

79a. Kas mõned alljärgnevatest põhjustest on mõjutanud **viimase aasta jooksul** Teie pöördumist arsti vastuvõtule rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 raske on saada aega arsti vastuvõtule
- 2 arst asub kaugel või on transpordivõimalused halvad
- 3 naistearsti (eriarsti) vastuvõtule on raske pääseda
- 4 ei teadnud, kust leida head naistearsti
- 5 tahtsin külastada kedagi teist, mitte oma praegust arsti
- 6 eelnevad negatiivsed kogemused
- 7 ma häbenen külastada naistearsti
- 8 ma kardan günekoloogilist läbivaatust
- 9 teised põhjused (*palun täpsustage*) _____
- 10 mul ei ole olnud mingeid probleeme
- 11 ma ei ole vajanud arsti nõuannet rasestumisvastastest meetoditest

103. Kelle poole Te eelistaksite pöörduda rasestumisvastase nõuande/vahendi saamiseks (*palun valige igast osast üks vastus*)?

A

- 1 sama arst, keda külastan muudes terviseküsimustes
- 2 mõni teine arst
- 3 arsti varasem tundmine pole oluline
- 4 ei oska öelda

B

- 1 naistearst
- 2 perearst
- 3 ükskõik
- 4 ei oska öelda

C

- 1 meesarst
- 2 naisarst
- 3 arsti sugu pole tähtis
- 4 ei oska öelda

D

- 1 erakliinik
- 2 perearstikeskus
- 3 naistenõuandla
- 3a noorte nõustamiskeskus
- 4 ükskõik
- 5 ei oska öelda

75. Kas Te enne selle küsimustiku täitmist teadsite, et on olemas selline rasestumisvastane meetod nagu SOS-pillid (järgmise hommiku pillid, häda-abi pillid, Postinor)?

- 1 jah
- 2 ei

75a. Kas Te olete kunagi kasutanud SOS-pille?

- 1 ei
- 2 jah, olen kasutanud _____ korda

81 On arvatud, et mehed osalevad liiga vähe rasestumisvastaste meetodite valikul ja sünnitusel. Kas Teie arvates peaks meeste roll olema (*palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber*)

	tunduvalt suurem	mõnevõrra suurem	sama	vähem	ei oska öelda
1 soovimatu raseduse ärahoidmisel	1	2	3	4	5
2 rasestumisvastaste vahendite eest maksmisel	1	2	3	4	5
3 rasedusaegsetel külastustel tervishoiuasutusse	1	2	3	4	5
4 sünnitusel osalemisel	1	2	3	4	5
5 raseduse katkestamise üle otsustamisel	1	2	3	4	5

6. LASTESAAMISPLAANID

82. Kui mõtlete üldiselt ja mitte enda olukorrast lähtuvalt, siis:

- 1 Milline on tänapäeval Teie arvates ideaalne laste arv perekonnas? _____ last
- 2 Kui pikk võiks olla laste sündimise vaheline periood? _____ aastat
- 3 Millises vanuses on parim aeg saada esimene laps?
  - a) naisel on parim aeg saada esimene laps _____ aastaselt
  - b) mehel on parim aeg saada esimene laps _____ aastaselt

83. Mitu last Te endale sooviksite? _____ last

Küsimused 84. ja 85. on mõeldud neile, kellel ei ole oma last. Need, kellel on oma laps(ed), siirduvad 86. küsimuse juurde

84. Kui Teil ei ole oma last, siis mis põhjusel Te ei ole siiani lapsi muretsenud (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 ma ei ole kohanud sellist meest, kellega oleksin soovinud/võinud saada last
- 2 oleme üritanud, kuid meil ei ole õnnestunud saada oma last
- 3 soovin esmalt lõpetada õpingud

- 4 partner soovib esmalt lõpetada õpingud
- 5 soovin saada esmalt kindla töökoha
- 6 partner soovib esmalt saada kindla töökoha
- 7 soovin edendada oma karjääri
- 8 tunnen, et ma ei ole veel küps vastutama lapse eest
- 9 tunnen, et mu partner ei ole veel küps vastutama lapse eest
- 10 majanduslik toimetulek ei ole olnud piisav
- 11 soovin kõigepalt saada kindla elupaiga
- 12 paarisuhetes on probleemid
- 13 muu põhjus, milline _____
- 14 ei oska öelda

85. Kui valisite rohkem kui kaks vastuse varianti, siis milline on Teie jaoks kõige tähtsam?

- 1 vastus nr. _____
- 2 ei oska öelda

Sellele küsimusele vastavad kõik.

86. Kas kavatsete tulevikus lapsi saada?

- 1 ei (*palun siirduge 90. küsimuse juurde*)
- 2 ei tea, ma pole kindel (*palun siirduge 90. küsimuse juurde*)
- 3 jah, soovin saada _____ last
- 4 olen hetkel rase, tulevikus soovin veel _____ last

87. Mitme aasta pärast sooviksite, et Teil sünniks esimene/järgmine laps? ____ aasta pärast

88. Mis põhjusel sooviksite veel lapsi/last (*võite valida ka mitu vastust*)?

- 1 olemasolev laps (lapsed) vajavad venda või õde
- 2 soovin tüdruku
- 3 soovin poega
- 4 mulle pakub rõõmu lapse arengu ja kasvu jälgimine
- 5 elu jätkub vaid laste kaudu
- 6 partner soovib veel lapsi
- 7 soovin last oma praeguse (uue) partneriga, kellega koos elan
- 8 ühine laps on märk abikaasade vastastikusest armastusest
- 9 igatsen väikest last (mul on "beebipalavik")
- 10 Eesti rahva säilimiseks on vaja, et sünniks rohkem lapsi
- 11 soovin lapsi, sest ei taha jääda vanana üksindusse
- 12 lastest on abi kodutööde tegemisel
- 13 soovin hoolitseda lapse eest ja teda armastada
- 14 soovin suurt pere
- 15 soovin kogeda sünnitust (veel üks kord)
- 16 soovin kogeda emadust
- 17 inimene peab saama nii palju lapsi, kui jumal annab
- 18 laps annab elule mõtte, on keegi, kelle jaoks teha tööd ja elada
- 19 lapsed toovad ellu vaheldust
- 20 muu põhjus (*palun täpsustage*) _____
- 21 ei oska öelda

89. Kui valisite rohkem kui kaks vastuse varianti, siis milline on Teie jaoks kõige tähtsam?

- 1 vastus nr. _____
- 2 ei oska öelda

Küsimused 90–93 on neile, kes kahtlevad/ei soovi saada (rohkem) lapsi.

90. Kui Te ei soovi (rohkem) lapsi või kõhklete, siis miks (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 ma ei ole abielus ega ela kellegagi koos, pole sobivat lapse isa
- 2 partner ei soovi (rohkem) lapsi
- 3 partner ei osale laste eest hoolitsemisel ja kodutöodes sel määral, kui sooviksin
- 4 probleemid paarisuhetes
- 5 soovin, et mul jääks rohkem aega partneriga kahekesiolemiseks ja ühisteks harrastusteks
- 6 tõenäoliselt ma ei saa lapsi
- 7 lapse sündides ei saaks ma edasi töötada/õppida (sama palju kui praegu)
- 8 kardan, et uue lapse sündides ei jätkuks mul aega ja tähelepanu olemasolevatele lastele/lapsele
- 9 kardan, et elu läheks liiga raskeks
- 10 ei sooviks (enam) ennast siduda väikeste lastega
- 11 ei sooviks (enam) olla rase ja/või sünnitada
- 12 arvan, et olen liiga vana lastesaamiseks
- 13 soovin pühenduda muudele mind huvitavatele asjadele
- 14 minul/meil ei ole raha laste kasvatamiseks
- 15 elupaik on liiga väike/sobimatu suuremale perele ja me ei suuda muretseda paremat elupaika
- 16 minul või partneril ei ole kindlat töökohta
- 17 lapsehoidmisvõimalused on ebakindlad
- 18 ühiskond ei toeta küllaldaselt lastega peresid
- 19 maailm on niigi ülerahvastatud
- 20 lapsesaamist takistab minu haigus või suguvõsas esinev haigus
- 21 muu põhjus (*palun täpsustage*) _____
- 22 ei oska öelda

91. Kui valisite rohkem kui kaks vastuse varianti, siis milline on Teie jaoks kõige tähtsam?

- 1 vastus nr. _____
- 2 ei oska öelda

92. Kas mingid muutused ühiskonnas või Teie eraelus võivad mõjutada Teie otsust lapsi saada (*võite valida mitu vastust*)?

- 1 majandusliku toimetuleku paranemine või stabiliseerumine
- 2 suurema elupaiga muretsemine
- 3 piisavate võimaluste tekkimine, et olla ise lapse/lastega kodus
- 4 piisavate võimaluste tekkimine lapsehoimiseks Teile sobival moel
- 5 lastega perede majandusliku toetuse suurendamine
- 6 hea ja usaldusväärse lapsehoidmisvõimaluse tagamine (nt kodu lähedal)
- 7 meeste ja naiste kodune tööjaotus
- 8 kindlustunne, et töökoht jääb pärast lapsesaamist alles
- 9 tööaeg on lühem ja paindlikum
- 10 Eesti muutumine turvalisemaks elupaigaks
- 11 Eesti rahvaarvu vähenemine kriitilise piirini
- 12 inimeste sõbralikum suhtumine lastesse
- 13 globaalprobleemidele lahenduse leidmine (saastatus, tuumarelvad jt.)
- 14 ma ei saa lapsi
- 15 muu põhjus (*palun täpsustage*) _____

93. Kui valisite rohkem kui kaks vastuse varianti, siis milline on Teie jaoks kõige tähtsam?

- 1 vastus nr. _____
- 2 ei oska öelda

7. TERVIS JA TERVISHOIUTEENUSTE KASUTAMINE

94. Kuidas Te hindate praegu oma tervist?

- 1 väga hea
- 2 hea
- 3 ei hea ega halb
- 4 halb
- 5 väga halb

95. Kuidas Te hindate oma elukvaliteeti?

- 1 väga hea
- 2 hea
- 3 keskmine
- 4 halb
- 5 väga halb
- 6 ei oska öelda

96. Kas Te põete mõnda kroonilist või pikaajalist haigust või kas Teil on füüsiline puue, trauma või valu, mis vähendab töö- ja tegutsemisvõimet?

- 1 ei
- 2 jah (*palun täpsustage*) _____

97. Kui pikk Te olete? _____ cm

98. Kui palju Te kaalute (mitterasedana)? _____ kg

99. Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul oma haiguse tõttu (ka seoses raseduse või sünnitusega) käinud arsti juures? Arvesse ei võeta neid kordi, kui viibisite haiglas.

- 1 ei
- 2 jah, kokku _____ korda

100. Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul mingi haiguse tõttu (ka seoses raseduse või sünnitusega) viibinud haiglas?

- 1 ei
- 2 jah, kokku _____ korda

101. Kui vana Te olite, kui külastasite esimest korda naistearsti?

- 1 _____ - aastane
- 2 ma ei ole naistearsti juures käinud
- 3 ei mäleta

101a. Kuidas Te hindate oma esimest naistearsti külastust?

- 1 väga positiivne kogemus
- 2 pigem positiivne kogemus
- 3 pigem negatiivne kogemus
- 4 väga negatiivne kogemus
- 5 ei oska öelda

Soovin lisada: _____

102. Kas Te olete käinud järgmistel uuringutel (*palun vastake igale küsimusele ja tõmmake õige vastuse numbrile ring ümber*):

	<i>viimase 5 aasta jooksul</i>	<i>kunagi varem</i>	<i>mitte kunagi</i>	<i>ei tea/ei mäleta</i>
1 mammograafia (rindade röntgenuuring)	1	2	3	4
2 rindade kontroll arsti poolt	1	2	3	4
3 rindade ultraheliuuring	1	2	3	4
4 emakakaela PAP-analüüs (onkotsütoloogia)	1	2	3	4
5 günekoloogiline läbivaatus	1	2	3	4

104. Kas Te olete suitsetanud vähemalt 1 sigareti, sigari või piibutäie päevas ühe aasta jooksul?

- 1 ei ole
- 2 varem, kuid mitte praegu
- 3 suitsetan igapäevaselt
- 4 suitsetan periooditi

105. Kui sageli Te joote ennast alkoholist purju?

- 1 iga päev
- 2 paar korda nädalas
- 3 kord nädalas
- 4 paar korda kuus
- 5 kord kuus
- 6 kord kahe kuu tagant
- 7 3–4 korda aastas
- 8 kord aastas või veelgi harvem
- 9 mitte kunagi

106. Kas Te olete kunagi kasutanud narkootilisi aineid või narkootikume?

- 1 ei
- 2 jah, süstitavaid
- 3 jah, muul moel manustatavaid

107. Kas Teid on viimase aasta jooksul (*võite valida mitu vastust*)

	<i>partner</i>	<i>abikaasa (abielu või vabaabielu)</i>	<i>keegi teine</i>
1 ähvardatud vägivallaga	1	2	3
2 tõugatud, raputatud, millegagi visatud	1	2	3
3 millegagi löödud ja tekitatud vigastusi või oleks võidud tekitada vigastusi	1	2	3
4 ähvardatud noaga, relvaga või muu esemega	1	2	3
5 sunnitud füüsilise jõuga olema suguühites	1	2	3
6 ähvardatud või hirmutatud olema suguühites	1	2	3
7 sunnitud osalema vastu tahtmist muudes seksuaaltoimingutes	1	2	3
8 ei ole	0		

108. Kui Te olete partneriga tülitsenud viimase aasta jooksul, siis kui sageli esines Teil (märkige ristiga):

	ei ole esinenud	1–2	3–5	6–10	11–20	üle 20
1 siniseid plekke või valu						
2 haavu või luumurde						
3 vajadus arstiabi järele						
4 me ei ole tülitsenud						

109. Kas Te olete vägivaldast kellelegi rääkinud?

- 1 ei
- 2 jah, kellele? .....
- 3 ma pole vägivalda kogunud

Täname Teid, et leidsite aega küsimustiku täitmiseks.

Kui Te soovite veel midagi lisada, siis palun kirjutage siia.

LISA 2. KÜSIMUSTIK VENE KEELES

Appendix 2. Questionnaire in Russian

1. ОБЩИЕ СВЕДЕНИЯ

Дата заполнения анкеты: _____

1. В каком году Вы родились? _____ году

2. Вы сейчас (можно выбирать несколько вариантов):

- 1 замужем
- 2 в гражданском браке
- 3 разведена
- 4 в браке, но живете отдельно
- 5 вдова
- 6 не замужем

3. Сколько раз Вы были в браке, включая гражданский (гражданский брак, перешедший в юридический, считаются единым)? (количество) _____

4. Ваше гражданство? _____

5. Ваш родной язык? _____

6. Кто проживает с Вами? (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)

	да	нет
1 живу одна	1	2
2 супруг	1	2
3 мужчина в гражданском браке	1	2
4 дети до 18 лет	1 ..... человек	2
5 дети старше 18 лет	1 ..... человек	2
6 невестка/зять, внуки	1 ..... человек	2
7 родители (Ваши или супруга)	1 ..... человек	2
8 сестры/братья (Ваши или супруга)	1 ..... человек	2
9 другие родственники (Ваши или супруга)	1 ..... человек	2
10 друзья, знакомые	1 ..... человек	2
11 съемщики	1 ..... человек	2
12 прочие	1 ..... человек	2

7. Общее количество человек, реально живущих с Вами (включая Вас) _____ человек

7а. Где Вы живете?

- 1 Таллинн, Тарту, Пярну, Кохтла-Ярве или Нарва
- 2 маленький город или поселок
- 3 деревня

8. Сколько всего лет Вы учились, включая годы в школе и основную учебу после школы?

_____лет

9. Какое образование Вы уже имеете?

- 1 начальное или меньше
- 2 среднее
- 3 среднее специально
- 4 прикладное высшее
- 5 университетское
- 6 ученая степень

10. Ваше социально-экономическое положение?

- 1 работаю
- 2 безработная
- 3 домашняя хозяйка
- 4 студентка
- 5 неработающая пенсионерка (на пенсии с какого возраста?) _____
- 6 другое (укажите) _____

11. Ваша сегодняшняя или последняя профессия? _____

12. Кем Вы работали больше всего в течение Вашей жизни? _____

14. Ваш средний личный ежемесячный доход без учета налогов и пособий? _____ ЕЕК

15 а. Общий примерный ежемесячный доход Вашей семьи (имеющей общий бюджет) без учета налогов и пособий?

- 1 _____ ЕЕК
- 2 не знаю

15b. Сколько человек, включая Вас, живут на этот доход? _____

16. Часто ли у Вас возникают проблемы с оплатой счетов (за квартиру, электроэнергию, отопление и т.д.)?

- 1 все время
- 2 часто
- 3 иногда
- 4 редко
- 5 никогда

18 а. Сколько жилых комнат занимает Ваша семья, не считая кухни? _____

17. Какие вещи из нижеперечисленных имеются в Вашем хозяйстве?
(дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)

	да	нет
1 микроволновая печь	1	2
2 видеоманитофон	1	2
3 телевизор (цветной)	1	2
4 стиральная машина	1	2
5 посудомоечная машина	1	2
6 автомобиль	1	2
7 морозильная камера	1	2
8 дача (для выходных и отпуска)	1	2
9 видеокамера	1	2
10 спутниковая антенна, кабельное ТВ	1	2
11 телефон	1	2
12 мобильный телефон	1	2

2. БЛИЗКИЕ ОТНОШЕНИЯ И СЕКСУАЛЬНОСТЬ

19. В каком возрасте Вы начали постоянно встречаться с лицом противоположного пола (с или без сексуальных отношений)?

- 1 мне было _____ лет
- 2 никогда не встречалась постоянно

21b. У Вас был когда-нибудь сексуальный опыт из ниже перечисленных вариантов? Когда в первый раз? (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)

	да, первый опыт был в... лет	да, не помню в каком возрасте	нет
1 мастурбация (самоудовлетворение)	1 в.....лет	2	3
2 поцелуй в губы	1 в.....лет	2	3
3 возбуждающие ласки под одеждой или через одежду или петтинг	1 в.....лет	2	3
4 оральный (стимуляция половых органов ртом) секс	1 в.....лет	2	3
5 анальный (через прямую кишку) половой акт	1 в.....лет	2	3
6 влагалищный половой акт	1 в.....лет	2	3

21с. Вы мастурбировали в течение последнего месяца?

- 1 да
- 2 нет

20. В каком возрасте был **первый половой акт** (включая только вагинальный и/или анальный секс)?

- 1 мне было _____ лет
- 2 никогда не было

На следующие вопросы просим ответить тех, у кого был половой акт. Если у Вас никогда не было полового акта, то переходите к вопросу 25.

21. Сколько лет было Вашему партнеру?

- 1 _____ лет
- 2 не знаю

21а. Какой из приведенных примеров больше всего подходит к Вашему первому сексуальному партнеру?

- 1 встретились первый раз
- 2 были раньше знакомы, но вместе «не ходили»
- 3 до этого у нас были постоянные отношения

22. Какие методы контрацепции (противозачаточные средства) Вы использовали при первом половом контакте (можно выбрать несколько вариантов)?

- 1 ничем не пользовались
- 2 прерывание полового акта
- 3 презерватив
- 4 гормональные таблетки (оральные контрацептивы)
- 4а противозачаточные пластыри
- 5 гормональные таблетки непосредственно после полового акта (так называемая срочная или пожарная контрацепция, например, Постинор)
- 6 календарный метод
- 7 спермициды (влагалищные свечи и крема, уничтожающие сперматозоиды)
- 8 другое средство, какое? (пожалуйста, уточните, например полоскание влагалища и т.д.) _____
- 9 не помню

23. Сколько половых партнеров у Вас было **в течение жизни**? _____ человек

24. Сколько половых партнеров у Вас было **в течение года**, даже если половой акт произошел с ним однажды? _____ человек

30. Когда у Вас был последний половой акт?

- 1 в течение последних суток
- 2 1–2 дня назад
- 3 3–4 дня назад
- 4 5–7 дней назад
- 5 1–2 недели назад
- 6 3–4 недели назад
- 7 1–3 месяца назад
- 8 4–12 месяцев назад
- 9 1–2 года назад
- 10 3–10 лет назад
- 11 больше 10 лет назад
- 12 никогда не было

30а. Как часто Вы были в половом контакте **в течение последних 30 дней**?

- 1 у меня не было половых актов за последние 30 дней
- 2 раз за месяц
- 3 2–3 раза за месяц
- 4 1 раз в неделю
- 5 2–3 раза в неделю
- 6 3–4 раза в неделю
- 7 5–6 раз в неделю
- 8 раз в день или чаще

30б. Как часто во время полового акта или после него Вы ощущали боль или неприятное ощущение в районе наружных половых органов (вход во влагалище, влагалище, низ живота)?

- 1 никогда
- 2 очень редко/в единичных случаях
- 3 реже, чем в половине случаев
- 4 почти в половине случаев
- 5 чаще, чем в половине случаев
- 6 почти всегда или всегда
- 7 я не смогла быть в половом контакте из-за боли/ из-за страха перед болью
- 8 у меня не было половых контактов

30с. Кульминация сексуального возбуждения, его развязка, сопутствующее удовольствие и расслабление называется оргазмом. Как часто Вы испытываете оргазм в теперешних сексуальных отношениях (половой акт, оральный секс, петтинг и др.)?

- 1 всегда/ почти всегда
- 2 чаще, чем в половине случаев
- 3 примерно в половине случаев
- 4 реже, чем в половине случаев
- 5 очень редко/в единичных случаях
- 6 никогда не испытывала
- 7 на данный момент у меня нет сексуальных контактов

30д. Устраивает ли Вас частота сексуальных контактов в теперешних постоянных отношениях?

- 1 хотела бы быть намного чаще в сексуальных контактах
- 2 хотела бы быть чуть-чуть чаще в сексуальных контактах
- 3 количество сексуальных контактов именно такое, какое мне нравится
- 4 хотела бы быть чуть-чуть реже в сексуальных контактах
- 5 хотела бы быть намного реже в сексуальных контактах
- 6 у меня нет постоянных отношений

31. Употребляли ли Вы алкоголь перед последним половым актом

- 1 совсем не употребляла
- 2 да, немного
- 3 да, но умеренно
- 4 да, много
- 5 не помню

С этого места просим продолжить всех.

25. В настоящее время Вы живете вместе с супругом в браке, в гражданском браке, или состоите в других постоянных сексуальных отношениях с кем-либо (из противоположного пола) (можно выбирать несколько вариантов)?

(Сексуальные отношения могут содержать половой акт, оральный секс или петтинг).

- 1 да, в браке
- 2 да, в гражданском браке
- 3 да, состою в других постоянных сексуальных отношениях
- 4 у меня нет постоянных сексуальных отношений

27. Как Вы оцениваете Ваши теперешние сексуальные отношения?

- 1 очень счастливые
- 2 довольно счастливые
- 3 не очень счастливые
- 4 несчастливые
- 5 очень несчастливые
- 6 в настоящее время у меня нет сексуальных отношений

27а. Вы испытывали за последний год:

	<i>очень часто</i>	<i>довольно часто</i>	<i>довольно редко</i>	<i>никогда</i>
1 нехватку сексуального желания у себя	1	2	3	4
2 нехватку сексуального желания у партнера	1	2	3	4

26. Как долго Вы состоите в настоящем (текущем) браке/ гражданском браке, включая период с момента возникновения постоянных, серьезных отношений?

- 1 _____ лет _____ месяцев
- 2 я не в браке/гражданском браке

80. По Вашему мнению, может ли женщина отказаться от полового акта с партнером в следующих ситуациях (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)?

	<i>да</i>	<i>нет</i>
1 женщина недавно родила	1	0
2 женщина думает или знает, что у супруга/партнера венерическое заболевание или СПИД	1	0
3 супруг/партнер избивает	1	0
4 супруг/партнер пьяный	1	0
5 у супруга/партнера половые отношения с кем-то еще	1	0
6 устала и не хочется полового акта	1	0
7 просто не хочется	1	0

28. Легко ли Вам разговаривать с Вашим настоящим партнером о сексуальных вопросах и вопросах предохранения от беременности?

- 1 очень трудно или невозможно
- 2 затруднительно
- 3 не очень трудно, если получается начать разговор
- 4 совсем не трудно, открыто и легко
- 5 в настоящее время у меня нет сексуальных отношений

29. В течение брака (гражданского брака) были ли у Вас другие сексуальные связи?

- 1 нет
- 2 да, случайные
- 3 да, постоянные
- 4 да, случайные и постоянные
- 5 я не в браке или в гражданском браке

32. Люди иногда испытывают интерес к партнерам своего пола. В настоящее время Ваш интерес:

- 1 только к мужчинам
- 2 в основном к мужчинам
- 3 в равной степени к обоим полам
- 4 в основном к женщинам
- 5 только к женщинам

33. Был ли у Вас сексуальный опыт с человеком своего пола (возбуждающие ласки или половой акт)?

- 1 нет
- 2 один раз
- 3 несколько раз

34. Предлагали ли Вам когда-нибудь совершить половой акт за деньги или материальную заинтересованность?

- 1 нет
- 2 да, но я отказалась
- 3 да, и я согласилась
- 4 да, и я соглашалась многократно

35. В Вашем доме родители говорили с детьми на темы, связанные с сексуальностью?

- 1 да, слишком много
- 2 да, достаточно
- 3 слишком мало
- 4 нет, но хотела бы
- 5 нет, не хотела бы

36. Получили ли Вы половое воспитание в школе?

- 1 да, слишком много
- 2 да, достаточно
- 3 слишком мало
- 4 нет, но хотела бы
- 5 нет, не хотела бы

3. БЕРЕМЕННОСТИ И ДЕТИ

37. Являетесь ли Вы сейчас беременной?

- 1 нет
- 2 да
- 3 не знаю

38. Вы сейчас кормите ребенка грудью?

- 1 нет
- 2 да, только грудью
- 3 да, но ребенок получает дополнительное питание

39. Сколько месяцев Вашему грудному ребенку сейчас? (поставьте 0, если у Вас нет грудного ребенка) _____ месяцев

40. Сколько раз Вы были беременны? (поставьте 0, если не были) _____

41. Сколько беременностей завершились:

- 1 выкидышем(ами) _____ сколько _____ в каком году(ах)
- 2 внематочной беременностью _____ сколько _____ в каком году(ах)
- 3 аборт(ами), в каком году(ах) _____ сколько _____ в каком году(ах)
- 4 родами, в каком году(ах) _____ сколько _____ в каком году(ах)

Далее отвечают те, у которых были роды. Если Вы не рожали, то переходите к вопросу 52а.

Родившиеся дети (близнецов отметьте каждого в отдельной графе) (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)

	1.ребенок	2.ребенок	3.ребенок	4.ребенок	5.ребенок	6.ребенок	7.ребенок	8.ребенок
42. В каком году родился ребенок? Укажите год								
43. Ребенок родился (обведите номер правильного ответа):								
1 живой	1	1	1	1	1	1	1	1
2 мертвый	2	2	2	2	2	2	2	2
44. Кто родился?								
1 девочка	1	1	1	1	1	1	1	1
2 мальчик	2	2	2	2	2	2	2	2
45. Ребенок еще живет с вами?								
1 да	1	1	1	1	1	1	1	1
2 нет	2	2	2	2	2	2	2	2
46. Если ребенок живет не с Вами, в каком году он/она уехал(а)? Укажите год								
47. Проживали ли Вы совместно с отцом ребенка в браке или гражданском браке во время рождения ребенка?								
1 да	1	1	1	1	1	1	1	1
2 нет	2	2	2	2	2	2	2	2
48. Вы жили с каким-либо другим взрослым человеком (друг/знакомый(ая)/родственник(ца)) во время рождения ребенка?								
1 да	1	1	1	1	1	1	1	1
2 нет	2	2	2	2	2	2	2	2

49. Сколько месяцев кормили последнего ребенка грудью, включая частичное прикармливание (отметьте также кормление меньше месяца)

- 1 совсем не кормила
- 2 кормила меньше одного месяца
- 3 _____ месяцев
- 4 кормлю в настоящий момент

50. Кто ухаживает/ухаживал за Вашим ребенком дошкольного возраста, когда Вы были на работе (*можно выбрать несколько вариантов*)?

- 1 я не работаю/не работала и ухаживаю/ла сама дома
- 2 папа ухаживает дома
- 3 бабушка/дедушка ухаживают
- 4 другие родственники ухаживают
- 5 в государственном детском саду
- 6 в частном детском саду
- 7 другой вариант (пожалуйста, уточните) _____
- 8 у меня нет детей

51. Если Вы пользовались услугами платной няни, где Вы ее или их нашли (*можно выбрать несколько вариантов*)?

- 1 через знакомых
- 2 через соседей
- 3 через родственников
- 4 через какую-либо организацию, предлагающую такие услуги
- 5 через объявление
- 6 не пользовалась такими услугами

52. Кто ухаживал за Вами, когда Вы были ребенком дошкольного возраста (*можно выбрать несколько вариантов*)?

- 1 мама и/или папа ухаживали дома
- 2 бабушка/дедушка ухаживали
- 3 другие родственники ухаживали
- 4 в государственном детском саду
- 5 другой вариант (*пожалуйста, уточните*) _____

4. МЕДИЦИНСКАЯ ПОМОЩЬ, СВЯЗАННАЯ С БЕРЕМЕННОСТЬЮ И РОДАМИ

С этого места просим продолжить всех.

52а. Если бы Вы сейчас забеременели и **решили рожать**, то в какое медицинское учреждение Вы бы обратились прежде всего (*выберете только один ответ*)?

- 1 в женскую консультацию
- 2 на прием к семейному врачу
- 3 на прием к частному гинекологу
- 4 в молодежный консультационный центр
- 5 в другое место (*пожалуйста, уточните*) _____
- 6 я бы не пошла к врачу
- 7 не знаю

52b. Если бы Вы сейчас забеременели и **решили прервать беременность**, то в какое медицинское учреждение Вы бы обратились прежде всего (*выберете только один ответ*)?

- 1 в женскую консультацию
- 2 на прием к семейному врачу
- 3 на прием к частному гинекологу
- 4 в молодежный консультационный центр
- 5 в другое место (*пожалуйста, уточните*) _____
- 6 я бы не пошла к врачу
- 7 не знаю

Если Вы не были беременны, переходите к вопросу 64.

53. Какое медицинское учреждение Вы посещали в течение своей последней/теперешней беременности (*можете выбрать несколько вариантов*)?

- 1 женскую консультацию
- 2 поликлинику/медпункт
- 3 частное медицинское учреждение
- 3а молодежный консультационный центр
- 4 какое-нибудь другое место, какое? _____
- 5 я не ходила к врачу
- 5а не помню

Следующие вопросы касаются прерывания беременности или аборта. Если у Вас были аборты то, пожалуйста, отвечайте, исходя из своего последнего аборта. Если у Вас абортов не было, то переходите к вопросу 64.

57а. Какое противозачаточное средство Вы использовали во время возникновения беременности, которая закончилась абортом (*можно выбрать несколько вариантов ответа*)?

- 1 ничего не использовала
- 2 противозачаточные таблетки (пили)
- 2а противозачаточные пластыри
- 3 внутриматочное средство (спираль)
- 4 презерватив
- 5 спермициды (свечи и крема, уничтожающие сперматозоиды)
- 6 влагалищные колпачки
- 7 подкожные имплантанты
- 8 стерилизация (мужчины или женщины – *пожалуйста, подчеркните*)
- 9 календарный метод (высчитывание опасных дней)
- 10 прерванный половой акт (мужчина не производит семяизвержения во влагалище)
- 11 полоскание влагалища после полового акта (*чем?*) _____
- 12 таблетки, применяемые после полового акта (*SOS-таблетки, например Постинор*)
- 13 другое средство, какое? (*пожалуйста, уточните*) _____
- 14 не помню

58. Где Вам сделали аборт?

- 2 в больничном отделении гинекологии или в дневном стационаре
- 4 в частной клинике
- 5 в другом месте (*пожалуйста, уточните*) _____

59. Заплатили ли Вы за прерывание беременности или у вас возникли другие расходы, связанные с ее прерыванием?

- 1 да, официальная оплата
- 2 да, неофициальная оплата (*пожалуйста, уточните*) _____
- 3 да, и официальная и неофициальная оплата (*пожалуйста, уточните*) _____
- 4 возникли другие расходы (*пожалуйста, уточните*) _____
- 5 нет

59а. Оценивая задним числом, Вы довольны информацией, которую получили до **аборта** от врача/медсестры на следующие темы (*дайте ответ на каждый вариант, отметив номер правильного ответа кружком*)?

	<i>очень довольна</i>	<i>вполне довольна</i>	<i>не очень довольна</i>	<i>совсем не довольна</i>
1 проведение аборта	1	2	3	4
2 возможные психологические влияния	1	2	3	4
3 возможный риск и осложнения, связанные с абортом	1	2	3	4

60а. До или после аборта Вас проконсультировали на счет противозачаточных методов?

- 1 да
- 2 нет
- 3 не помню

61. Насколько Вы удовлетворены обращением с Вами в больнице (или в ином месте), где Вам сделали аборт?

- 1 полностью удовлетворена
- 2 скорее удовлетворена
- 3 скорее не удовлетворена
- 4 совершенно не удовлетворена
- 5 затрудняюсь ответить

К комментариям хочу добавить: _____

62. Какие из перечисленных ниже причин повлияли на Ваше решение сделать аборт (*можно выбрать несколько вариантов ответа*)?

- 1 я не была готова принять на себя ответственность за воспитание маленького ребенка
- 2 я не хотела отвечать за ребенка одна
- 3 я не хотела, уже имея детей, поставить под угрозу супружеские отношения или единство семьи
- 4 нестабильные и проблематичные супружеские отношения
- 5 я не хотела иметь ребенка от этого партнера
- 6 давление партнера или родителей (*подчеркните подходящий вариант*)
- 7 материальные затруднения

- 8 моя квартира слишком маленькая/неподходящая для большой семьи, и я не в состоянии приобрести другую квартиру
- 9 необходимость закончить обучение
- 10 ситуация с работой не позволяла
- 11 я не была достаточно зрелой, чтобы стать матерью
- 12 я еще слишком молода
- 13 не было никого, кто бы мог помочь нам в уходе за ребенком
- 14 у меня не было времени ухаживать за ребенком
- 15 иная причина *(пожалуйста, уточните)* _____

63. Обсуждали ли Вы аборт со своим партнером до того, как приняли решение?

- 1 нет
- 2 да

63а. Куда Вы обратились на медицинский контроль **в течение одного месяца** после аборта *(можете выбрать несколько вариантов ответа)*?

- 1 я не ходила на контроль после аборта, *почему?* _____
- 2 в больницу, где делали аборт
- 3 в поликлинику, женскую консультацию
- 4 в частную клинику
- 5 в другое место *(пожалуйста, уточните)* _____
- 6 не помню

С этого места просим продолжить всех.

64. Были ли у Вас ситуации, когда Вы старались забеременеть, но беременность не наступала или на это понадобилось больше 12 месяцев?

- 1 да
- 2 нет *(переходите к вопросу 66b)*

65. Делали ли Вам анализы на бесплодие или лечились ли Вы от этого?

- 1 да, последний раз в _____ году
- 2 нет *(переходите к вопросу 66)*

65а. Какое лечение от бесплодия Вы получили? *(дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)*

	<i>да</i>	<i>нет</i>
1 гормональное лечение	1	2
2 инсеминация (IUI) – введение спермы мужчины в матку	1	2
3 оплодотворение в пробирке (IVF)	1	2
4 микро инъекция (ICSI) – введение сперматозоидов в яйцеклетку	1	2
5 пересадка замороженного эмбриона (FET)	1	2
6 другое (альтернативное лечение) _____	1	2

66. Если Вы не обращались к врачам по причине бесплодия, то почему (можете выбрать несколько вариантов ответа)?

- 1 я хочу еще подождать естественного начала беременности
- 2 не хочу, чтобы посторонние вмешивались в это
- 3 я не знала, что бесплодие можно лечить
- 4 я уже не такая молодая, чтобы лечиться
- 5 лечение слишком дорого
- 6 клиники и больницы, в которых можно лечиться, находятся слишком далеко
- 8 на прием к врачу трудно попасть
- 9 партнер не согласен с исследованиями
- 10 близкие отношения прервались
- 11 стеснялась прийти на прием к врачу
- 7 другая причина, какая? _____

66а. Оценивая задним числом, довольны Вы информацией, полученной во время исследований и лечения от бесплодия (дайте ответ на каждый вариант, отметив номер правильного ответа кружком)?

	да	вполне довольна	скорее не довольна	не довольна
1 по поводу исследований и лечебных процедур	1	2	3	4
2 по поводу психологического фактора бесплодия	1	2	3	4
3 по поводу возможных осложнений и побочных эффектов от исследований и лечения	1	2	3	4

С этого места просим продолжить всех.

66б. Если бы Вы сейчас забеременели, то что бы Вы вероятнее всего сделали?

- 1 родила бы ребенка
- 2 сделала бы аборт
- 3 не знаю

67. Сколько Вам было лет, когда у Вас была первая менструация? _____ лет

68. Были ли у Вас какие-нибудь из следующих инфекций?

(дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)

	да	нет	не знаю
1 генитальный герпес	1	3	2
2 кондиломы	1	3	2
3 хламидиоз	1	3	2
5 гоноррея	1	3	2
6 сифилис	1	3	2
7 ВИЧ/СПИД	1	3	2
8 трихомоноз	1	3	2
9 уреоплазма, микоплазма	1	3	2
10 другое воспаление половых органов (бактериальный вагиноз, грибковое воспаление)	1	3	2

5. СПОСОБЫ ПРЕДОХРАНЕНИЯ ОТ БЕРЕМЕННОСТИ

Если у Вас никогда не было полового акта, переходите к вопросу 78.

70. Какие противозачаточные средства Вы использовали во время Вашего **последнего сексуального контакта** (*можете выбрать несколько вариантов ответа*)?

- 1а мы не используем противозачаточные средства, так как хочу забеременеть
- 1б мы не нуждаемся в противозачаточных средствах, так как не можем иметь детей
- 2 противозачаточные таблетки (пили)
- 2а противозачаточные пластыри
- 3 внутриматочное средство (спираль)
- 4 презерватив
- 5 спермициды (свечи и крема, уничтожающие сперматозоиды)
- 6 влагалищный колпачок
- 7 подкожные имплантанты
- 8 стерилизация (мужчины или женщины – *пожалуйста, подчеркните*)
- 9 календарный метод (высчитывание опасных дней)
- 10 прерванный половой акт (мужчина не производит семяизвержения во влагалище)
- 11 полоскание влагалища после полового акта (*чем?*) _____
- 12 таблетки, принимаемые после полового акта (SOS-таблетки, например, Постинор)
- 13 другой метод, какой? (*пожалуйста, уточните*) _____

71. Кто принимал решение об использовании противозачаточного метода во время последнего полового акта?

- 1 я
- 2 мой партнер
- 3 вместе
- 4 кто-то другой, кто? _____
- 5 не знаю, не помню
- 6 мы не использовали противозачаточные средства при последнем половом контакте

Те, которые во время последнего полового акта использовали противозачаточные средства, переходят к вопросу 73

72. Если Вы во время последнего сексуального контакта не пользовались никакими противозачаточными средствами, то почему? (*можно выбрать не более 3-х вариантов ответа*)

- 1 у меня нет информации о противозачаточных средствах
- 2 я не желаю
- 3 мой партнер не хочет/не разрешает использовать
- 4 мы не против забеременеть
- 5 мы не пользуемся противозачаточными средствами по религиозным убеждениям
- 6 я беременна
- 7 мне не нужно, так как я не могу, или мой партнер не может иметь детей
- 8 другая причина (*пожалуйста, уточните*) _____

72а. При не использовании противозачаточного средства во время последнего полового акта была еще какая-нибудь причина из ниже перечисленных (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа):

	да	нет
1 боюсь побочных эффектов от противозачаточных средств	1	2
2 противозачаточные средства очень дорогие	1	2
3 приобретать противозачаточные средства очень сложно	1	2

73. Если Вы используете или использовали презерватив, то (пожалуйста, выберите один вариант):

- 1 в основном, чтобы предохраниться от беременности
- 2 в основном, чтобы предохраниться от заболеваний, передающихся половым путем
- 3 обе причины одинаково важны
- 4 из-за иной причины, какой? _____
- 5 я не использовала презерватив

74. Использовали ли Вы когда-нибудь раньше гормональные таблетки?

- 1 да
- 2 нет, никогда не употребляла

74а. Если Вы раньше принимали таблетки (пили) и прекратили, то по какой причине (можете указать несколько вариантов ответа)?

- 1 я не нуждалась более в предохранении от нежелательной беременности
- 2 испугалась возможных побочных эффектов (пожалуйста, уточните) _____
- 3 у меня возникли побочные эффекты и/или противопоказания (пожалуйста, уточните) _____
- 4 по экономическим причинам
- 5 врач/медсестра посоветовала сделать перерыв или прекратить прием
- 6 другая причина (пожалуйста, уточните) _____

76. Насколько Вы удовлетворены методом, которым Вы пользуетесь в данный момент?

- 1 полностью удовлетворена
- 2 скорее удовлетворена
- 3 скорее не удовлетворена
- 4 совсем не удовлетворена
- 5 в данный момент я не пользуюсь противозачаточными средствами

77. В течение последнего года повлияли ли денежные соображения на Ваше решение использовать противозачаточные средства (можете выбрать несколько вариантов ответа)?

- 1 нет
- 2 по причине высокой цены не использую тот метод, который хотела бы
- 3 я не смогла посещать врача так часто, как это необходимо
- 4 я не смогла сделать необходимых анализов
- 5 не могу сказать
- 6 другая причина, (пожалуйста, уточните) _____
- 7 в течение последнего года я не нуждалась в противозачаточных средствах

С этого места просим продолжить всех.

78. Когда Вы последний раз посещали врача, медсестру или акушерку по поводу получения консультации/методов по противозачаточным средствам?

- 1 меньше, чем 6 месяцев назад
- 2 6–12 месяцев назад
- 3 1–2 года назад
- 4 2–5 лет назад
- 5 больше, чем 5 лет назад
- 6 никогда не посещала
- 7 не помню

78а. Куда Вы в последний раз обратились за консультацией по поводу противозачаточных средств?

- 1 в женскую консультацию
- 2 на прием к семейному врачу
- 3 на прием к женскому врачу в частную клинику
- 4 в молодежный консультационный центр
- 5 в другое место (*пожалуйста, уточните*) _____
- 6 не ходила на прием с этой целью
- 7 не помню

79. Насколько Вы удовлетворены следующими качествами приема в медицинском учреждении во время Вашего последнего визита, связанного с контрацепцией? (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа)

<i>удовлетворенность качеством медицинской помощи</i>	<i>полностью удовлетворена</i>	<i>скорее удовлетворена</i>	<i>скорее не удовлетворена</i>	<i>совсем не удовлетворена</i>	<i>затрудняюсь ответить, не помню</i>
1 доброжелательность	1	2	3	4	5
2 квалифицированность	1	2	3	4	5
3 конфиденциальность	1	2	3	4	5
4 продолжительность визита	1	2	3	4	5

79а. Повлияли ли какие-нибудь причины из приведенных ниже обратиться к врачу за получением консультации/методов по противозачаточным средствам **в течение последнего года** (*можно выбрать несколько вариантов ответа*)?

- 1 трудно получить время на прием к врачу
- 2 врач находится далеко или плохие транспортные возможности
- 3 к женскому врачу (специалисту) тяжело попасть
- 4 не знала, где найти хорошего женского врача
- 5 хотела посетить кого-нибудь другого, но не своего теперешнего врача
- 6 негативный предыдущий опыт
- 7 я стесняюсь посещать женского врача
- 8 я боюсь гинекологического осмотра
- 9 другие причины (*пожалуйста, уточните*) _____
- 10 у меня было никаких проблем
- 11 я не нуждалась в консультации врача по поводу противозачаточных средств

103. По вопросам, касающихся консультации/методов противозачаточных средств, кого Вы бы предпочли посещать? (отметьте один вариант в каждой группе)

А

- 1 того же врача, которого я посещаю и при других проблемах со здоровьем
- 2 какого-нибудь другого врача
- 3 знаком ли мне врач, не имеет значения
- 4 затрудняюсь ответить

Б

- 1 гинеколога
- 2 врача общей практики/семейного врача
- 3 не имеет значения
- 4 затрудняюсь ответить

В

- 1 врача-мужчину
- 2 врача-женщину
- 3 пол врача не имеет значения
- 4 затрудняюсь ответить

Г

- 1 частную клинику
- 2 поликлинику
- 3 женскую консультацию
- 3а молодежный консультационный центр
- 4 не имеет значения
- 5 затрудняюсь ответить

75. До заполнения этого вопросника Вы знали, что существует такой противозачаточный метод, как SOS-таблетки (таблетки следующего утра, таблетки первой помощи, Постинор)?

- 1 да
- 2 нет

75а. Вы использовали когда-нибудь SOS-таблетки?

- 1 нет
- 2 да, использовала, сколько раз _____

81. Некоторые считают, что мужчины по большей части не участвуют в достаточной мере в предохранении от беременности и при родах своих супругов/ партнерш. Как Вы считаете, должна ли роль мужчины (в обществе) (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа):

	<i>быть намного значительнее</i>	<i>быть немного значительнее</i>	<i>быть незначитель- нее нынешнего</i>	<i>быть менее значительной</i>	<i>затрудняюсь ответить</i>
1 ответственность за предохранение от беременности	1	2	3	4	5
2 ответственность за покупку контрацептивов	1	2	3	4	5
3 участие при посещении учреждения здравоохранения во время беременности	1	2	3	4	5
4 участие в родах	1	2	3	4	5
5 решение в прерывании беременности	1	2	3	4	5

6. ПЛАНЫ В НАМЕРЕНИИ ИМЕТЬ ДЕТЕЙ

82. Если Вы отвлечетесь от своей личной ситуации и попытаетесь посмотреть на ситуацию в обществе в целом,

- 1 какое, по Вашему мнению, идеальное количество детей в семье? _____
- 2 какой, по Вашему мнению, подходящий интервал между рождением детей?__ лет
- 3 как Вы считаете, в каком возрасте (в идеале) следует родить первого ребенка?
  - а) идеальный возраст женщины для рождения первого ребенка _____ лет
  - б) идеальный возраст мужчины при рождении первого ребенка _____ лет

83. Какое количество детей Вы считаете наиболее подходящим для себя? _____

Вопросы 84–85 для тех, у кого нет собственного ребенка:

Те, у которых есть ребенок /дети, переходят к вопросу 86.

84. Если у Вас до сих пор нет ребенка, то уточните, пожалуйста, по каким причинам?
(можно выбрать несколько вариантов ответа)

- 1 я не нашла мужчину, от которого я хотела бы/ могла бы иметь ребенка
- 2 несмотря на усилия, мне не удалось завести ребенка
- 3 я хотела сначала закончить учебу
- 4 мой супруг хотел сначала закончить учебу
- 5 я хотела сначала иметь постоянную работу
- 6 мой супруг хотел сначала иметь постоянную работу
- 7 я хотела сделать карьеру
- 8 я не чувствовала себя достаточно зрелой, чтобы взять на себя ответственность за ребенка
- 9 я не чувствовала, что мой супруг достаточно зрелый, чтобы взять на себя ответственность за ребенка
- 10 недостаточный доход
- 11 я хочу сначала решить вопрос с жильем
- 12 из-за проблем в браке/гражданском браке
- 13 иная причина (*пожалуйста, уточните*) _____
- 14 не знаю

85. Если Вы выбрали несколько вариантов ответа, то какая из этих причин является самой важной?

- 1 вариант номер _____
- 2 не знаю

На этот вопрос отвечают все.

86. Вы планируете иметь ребенка в будущем?

- 1 нет (*переходите к вопросу 90*)
- 2 не знаю, не уверена (*переходите к вопросу 90*)
- 3 да; планирую иметь еще _____ ребенка/ детей
- 4 я беременна; после этого планирую иметь еще _____ ребенка/ детей

87. Через какое время Вы надеетесь иметь своего (первого/следующего) ребенка?
через _____ лет

88. По какой причине или по каким причинам Вы хотели бы иметь ребенка/детей?
(Можно выбрать несколько вариантов ответа)

- 1 моему ребенку/моим детям нужен брат или сестра
- 2 хочу иметь дочь
- 3 хочу иметь сына
- 4 мне принесет радость видеть, как ребенок растет и развивается
- 5 жизнь продолжается только через детей
- 6 мой супруг хочет ребенка/детей
- 7 хочу иметь ребенка от того мужчины, с которым я живу сейчас
- 8 общий ребенок – важное проявление любви между супругами
- 9 нуждаюсь в ребенке
- 10 чтобы приносить пользу народу, нужно больше детей
- 11 хочу иметь детей, чтобы я не осталась в старости одна
- 12 дети помогают в домашних заботах
- 13 хочу заботиться о ребенке и любить его
- 14 хочу иметь многодетную семью
- 15 хочу пережить роды (еще раз)
- 16 хочу испытать материнство
- 17 человек должен иметь столько детей, сколько Бог хочет
- 18 ребенок/дети придают значение жизни, есть кто-то, ради кого надо жить и работать
- 19 дети приносят в жизнь разнообразие
- 20 иная причина (пожалуйста, уточните) _____
- 21 не знаю

89. Если Вы выбрали несколько вариантов ответа, то какая из этих причин является самой важной?

- 1 вариант номер _____
- 2 не знаю

Вопросы 90–93 для тех, кто сомневается или не собирается иметь (больше) детей.
Остальные → переходите к вопросу 94

90. Если Вы решили не иметь (больше) детей или сомневаетесь, иметь ли ребенка, то укажите по какой причине? (Можно выбрать несколько вариантов ответа)

- 1 я не нахожусь в браке/гражданском браке и не знаю подходящего для ребенка отца
- 2 мой супруг не хочет иметь (больше) детей
- 3 мой супруг не участвует в уходе за детьми и не занимается хозяйством настолько, насколько бы мне хотелось
- 4 из-за проблем в браке/ гражданском браке
- 5 я хочу, чтобы у меня осталось время, чтобы провести его вместе со своим супругом
- 6 я, вероятно, не могу иметь собственных детей
- 7 я не могла бы работать или учиться (столько, сколько сейчас)
- 8 боюсь, что у меня не останется достаточно времени и внимания для тех детей, которые у меня уже есть
- 9 боюсь, что моя жизнь станет слишком тяжелой
- 10 я не хочу (больше) связывать себя с маленькими детьми
- 11 я не хочу (больше) пережить беременность и/или роды

- 12 я уже не такая молодая, чтобы иметь ребенка
- 13 я хотел бы посвятить себя другим делам
- 14 у меня/у нас нет средств, чтобы иметь детей
- 15 моя квартира слишком маленькая/ неподходящая для большой семьи, и я не в состоянии приобрести другую квартиру
- 16 у меня/у моего супруга нет уверенности в постоянной работе
- 17 неуверенность в уходе за ребенком в дневное время
- 18 общество недостаточно поддерживает семьи с детьми
- 19 я озабочена перенаселением земного шара
- 20 я болен, или в семье есть наследуемая болезнь
- 21 иная причина (*пожалуйста, уточните*) _____
- 22 не знаю

91. Если Вы выбрали несколько вариантов ответа, то какая из этих причин является самой важной?

- 1 вариант номер _____
- 2 не знаю

92. Могли бы какие-нибудь изменения в обществе или в Вашей личной жизни изменить Ваше решение не иметь детей или прекратить сомневаться и родить? (*можно выбрать несколько вариантов ответа*)

- 1 выше и стабильнее собственная материальная обеспеченность
- 2 возможность иметь большую квартиру
- 3 достаточные пособия по уходу за ребенком или детьми дома
- 4 устраивающие нас достаточные пособия по уходу за ребенком
- 5 получение семьями с детьми больших пособий, чем сейчас
- 6 обеспечение детей хорошим и надежным дневным уходом (близко к дому)
- 7 более равноправное распределение домашних обязанностей между мужчинами и женщинами
- 8 уверенность в сохранение моего рабочего места после родов
- 9 более короткое и гибкое рабочее время
- 10 Эстония станет более безопасным местом для жизни
- 11 вызывающее тревогу уменьшение населения Эстонии
- 12 более доброжелательное отношение людей к детям
- 13 уменьшение проблем, угрожающих будущему земного шара (экологические проблемы, войны и т.п.)
- 14 я не могу иметь детей
- 15 иная причина (*пожалуйста, уточните*) _____

93. Если Вы выбрали несколько вариантов ответа, то какая из этих причин является самой важной?

- 1 вариант номер _____
- 2 не знаю

7. ЗДОРОВЬЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ УСЛУГ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

94. Насколько Вы удовлетворены состоянием своего здоровья?

- 1 полностью удовлетворена
- 2 скорее удовлетворена
- 3 ни то, ни се
- 4 скорее не удовлетворена
- 5 совсем не удовлетворена

95. Как Вы оцениваете качество своей жизни?

- 1 очень хорошее
- 2 хорошее
- 3 среднее
- 4 плохое
- 5 очень плохое
- 6 не могу сказать

96. Есть ли у Вас какое-нибудь хроническое или долговременное заболевание, или какой-нибудь физический недостаток, боль или травма, который снижает Вашу общую работоспособность?

- 1 нет
  - 2 да. Каким или какого характера является это заболевание или травма?
-

97. Какой у Вас рост? _____ см

98. Какой у Вас вес (будучи не беременной)? _____ кг

99. Посещали ли Вы в течение последних 12 месяцев врача из-за какой-либо своей болезни (или беременности, или родов)? (За исключением тех случаев, когда Вы находились на лечении в больнице)

- 1 нет
- 2 да, сколько раз _____

100. Находились ли Вы в течение последних 12 месяцев на лечении в больнице из-за какой-либо своей болезни (или беременности, или родов)?

- 1 нет
- 2 да, сколько раз всего? _____ раз
- 3 не помню

101. В каком возрасте Вы первый раз посетили гинеколога?

- 1 _____ лет
- 2 никогда не посещала

101а. Как Вы оцениваете свое первое посещение женского врача? Это был:

- 1 очень позитивный опыт
- 2 достаточно позитивный опыт
- 3 достаточно негативный опыт
- 4 очень негативный опыт
- 5 не могу сказать

При желании можете добавить Ваши комментарии _____

---

102. Проходили ли Вы следующие осмотры (дайте ответ на каждый вариант, обведите номер правильного ответа):

	<i>в течение последних 5 лет</i>	<i>когда- нибудь раньше</i>	<i>никогда</i>	<i>не знаю/ не помню</i>
1 маммография (рентгенологическое исследование молочной железы)	1	2	3	4
2 пальпация молочной железы (врачебный осмотр)	1	2	3	4
3 ультразвуковое исследование молочной железы	1	2	3	4
4 мазок на цитологию (исследование клеток с поверхности шейки матки на онкологию)	1	2	3	4
5 гинекологический контроль	1	2	3	4

104. Курили ли Вы когда-нибудь регулярно, то есть, курили хотя бы одну сигарету (сигару или трубку) в день в течение одного года?

- 1 никогда не курила
- 2 раньше курила, но теперь уже нет
- 3 курю ежедневно
- 4 курю иногда

105. Как часто Вы употребляете алкоголь, доходя до состояния алкогольного опьянения (до состояния, когда Вы начинаете терять контроль над собой)?

- 1 ежедневно
- 2 несколько раз в неделю
- 3 раз в неделю
- 4 несколько раз в месяц
- 5 приблизительно один раз в месяц
- 6 приблизительно один раз в два месяца
- 7 3–4 раза в год
- 8 один раз в год или реже
- 9 никогда

106. Употребляли ли Вы когда-нибудь в течение жизни какие-либо наркотики или дурманящие вещества (можно выбрать несколько вариантов ответа)?

- 1 нет
- 2 да, внутривенно
- 3 да, каким-нибудь другим способом

107. Во время последних 12 месяцев, кто-нибудь: (можете выбирать больше одного варианта, введите номер правильного ответа)

	партнер	супруг (в браке или в гражданском браке)	кто-то другой
1 угрожал Вам, что побьет или иным способом навредит Вам	1	2	3
2 толкнул или тряхнул Вас, или бросил в Вас чем-нибудь	1	2	3
3 бил Вас чем-нибудь, что повредило/могло бы повредить Вам	1	2	3
4 угрожал Вам ножом, оружием или иным инструментом	1	2	3
5 физически заставил Вас вступить в половое сношение против Вашего желания	1	2	3
6 угрожал или пугал Вас, чтобы Вы согласились на половое сношение	1	2	3
7 вынудил Вас на какое-либо сексуальное действие против Вашего желания	1	2	3
8 никто	0		

108. Если Вы были в ссоре с партнером за последний год, то, как часто Вы были: (Укажите подходящий ответ крестом)

	ни разу	1–2	3–5	6–10	11–20	больше 20
1 с синяками или болью						
2 ранами или переломом костей						
3 нуждались во врачебной помощи						
4 мы не ссорились						

109. Вы когда-либо рассказывали об этом кому-нибудь?

- 1 нет
- 2 да, кому? _____
- 3 у меня не было опыта в таких вещах

Благодарим Вас, что Вы нашли время для заполнения вопросника.

Если у Вас есть комментарии, то добавьте их здесь:

LISA 3. KÜSIMUSTIK INGLISE KEELES

Appendix 3. Questionnaire in English

1. BACKGROUND INFORMATION

Date of completing the questionnaire: _____

1. When were you born? 19__

2. Are you currently (*you can choose several alternatives*):

- 1 married
- 2 cohabiting
- 3 divorced
- 4 separated
- 5 widow
- 6 single

3. How many times you have been married/cohabiting (cohabiting that later continued as marriage is counted as one event)? _____ (*times*)

4. Your citizenship: _____

5. Your native language: _____

6. How many persons are living with you (*choose one from each row*)?

	<i>yes</i>	<i>no</i>
1 I live alone	1	2
2 spouse	1	2
3 co-habiting partner	1	2
4 children under the age of 18	1 ..... persons	2
5 children over the age of 18	1 ..... persons	2
6 daughter's/son's spouse, grandchildren	1 ..... persons	2
7 my/my co-habiting partner's parents	1 ..... persons	2
8 my/my co-habiting partner's brothers/sisters	1 ..... persons	2
9 my/my co-habiting partner's other relatives	1 ..... persons	2
10 friends, acquaintances	1 ..... persons	2
11 lodgers	1 ..... persons	2
12 others	1 ..... persons	2

7. How many persons are living together at your home (count yourself also)?
_____ persons

7a. Where do you live?

- 1 Tallinn, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve or Narva
- 2 smaller town/urban settlement
- 3 rural area

8. How many years of education have you had (count school and later education years)?
_____ years

9. What is the highest level of education you have completed?

- 1 basic/less
- 2 secondary
- 3 vocational secondary
- 4 vocational higher
- 5 university
- 6 postgraduate degree

10. Are you currently:

- 1 employed
- 2 unemployed
- 3 at home
- 4 pupil/student
- 5 retired, not employed. At what age did you retire? _____ years
- 6 other, what _____

11. What is your current/most recent occupation?

_____

12. In what occupation have you been employed the longest?

_____

14. What is your monthly average income (monthly salary after deductions and other allowances)?

_____ EEK

15a. What is your household's average monthly income (monthly salary after deductions and other allowances)?

- 1 _____ EEK
- 2 don't know

15b. How many persons live on this income (yourself included)? _____ persons

16. Do you have difficulties paying your bills (for housing, electricity, heating etc)?

- 1 all the time
- 2 often
- 3 sometimes
- 4 rarely
- 5 never

18a. How many rooms does your family have (not counting utility rooms and bathrooms)?

_____ rooms

17. Below is a list of various items, which of the following do you have in your household?
(choose one from each row)

	<i>yes</i>	<i>no</i>
1 microwave	1	2
2 video recorder	1	2
3 television (colour)	1	2
4 washing machine	1	2
5 dishwasher	1	2
6 car	1	2
7 fridge	1	2
8 holiday cottage	1	2
9 video camera	1	2
10 satellite/cable TV	1	2
11 telephone	1	2
12 mobile phone	1	2

2. INTIMATE RELATIONSHIPS AND SEXUALITY

19. At what age did you have your first serious relationship (dating, boyfriend/girlfriend – the relationship may/may not have included sexual intercourse)?

- 1 I was _____ years old
- 2 I haven't had such a relationship

21b. Have you ever had the following sexual experiences? At what age for the first time?
(choose one from each row)

	<i>yes, first time at the age of</i>	<i>yes, but I don't remember the age</i>	<i>no</i>
1 masturbation	1 ..... years	2	3
2 kissing	1 ..... years	2	3
3 petting (touching each other)	1 ..... years	2	3
4 oral sex	1 ..... years	2	3
5 anal sexual intercourse	1 ..... years	2	3
6 vaginal sexual intercourse	1 ..... years	2	3

21c. Have you masturbated during the last month?

- 1 yes
- 2 no

20. At what age did you have your first sexual intercourse (vaginal and/or anal)?

- 1 _____ years old
- 2 I haven't experienced intercourse

The following questions are for those who have had sexual intercourse. If you haven't had sexual intercourse, go to question 25.

21. How old was the partner of your first sexual intercourse?

- 1 _____ years old
- 2 don't know

21a. Which of the following statements best describes your first sexual partner?

- 1 I had just met him
- 2 we knew each other earlier, but were not dating
- 3 we had a steady relationship

22. Which contraceptive method did you use in your first sexual intercourse (*you can choose several alternatives*)?

- 1 nothing
- 2 withdrawal (a man does not get the sperm into the vagina)
- 3 condom
- 4 contraceptive pills
- 4a contraceptive patch
- 5 emergency contraception (SOS-pills, Postinor)
- 6 rhythm method (calculating "risky" days)
- 7 spermicide (vaginal ovules, creams)
- 8 some other method, what (for example vaginal douche etc)? .....
- 9 don't remember

23. How many sexual intercourse partners have you **ever** had? _____ partners

24. How many sexual intercourse partners have you had **during the last year**? _____ partners

30. When did you have the latest sexual intercourse?

- 1 during the last 24 hours
- 2 1–2 days ago
- 3 3–4 days ago
- 4 5–7 days ago
- 5 1–2 weeks ago
- 6 3–4 weeks ago
- 7 1–3 months ago
- 8 4–12 months ago
- 9 1–2 years ago
- 10 3–10 years ago
- 11 more than 10 years ago
- 12 I haven't had sexual intercourse

30a. How often have you had sexual intercourse **during the last 30 days**?

- 1 I haven't had sexual intercourse during the last 30 days
- 2 once
- 3 2–3 times
- 4 once a week
- 5 2–3 times a week
- 6 3–4 times a week
- 7 5–6 times a week
- 8 every day/more often

30b. How often have you experienced pain/discomfort during/after sexual intercourse in your genitals (vaginal entry, vagina, abdomen)?

- 1 never
- 2 very rarely/few times
- 3 less than half of all occasions
- 4 about half of all occasions
- 5 more than half all occasions
- 6 almost always/always
- 7 I haven't been able to experience sexual intercourse because of pain/fear of pain
- 8 I haven't experienced sexual intercourse

30c. A release of sexual tension at its peak and the ensuing feeling of pleasure and relaxation is called orgasm. How often have you experienced orgasms in your present relationship during sexual intercourse, oral sex, petting and other activities?

- 1 always/almost always
- 2 on more than half of all occasions
- 3 on about half of all occasions
- 4 on less than half of all occasions
- 5 vary rarely/few times
- 6 I haven't experienced orgasms
- 7 I don't have a sexual relationship at the moment

30d. Are you satisfied with the frequency of sex (sexual intercourse, oral sex, petting etc) in your present steady/couple relationship?

- 1 I wish to have sex considerably more often
- 2 I wish to have sex a bit more often
- 3 I am satisfied with the present frequency
- 4 I wish to have sex a bit less often
- 5 I wish to have sex considerably less often
- 6 I don't have a steady/couple relationship at the moment

31. Did you consume alcohol before your last sexual intercourse?

- 1 no
- 2 yes, a little
- 3 yes, moderately
- 4 yes, a lot
- 5 I don't remember

All the respondents, please continue from here.

25. Do you have a steady heterosexual relationship (that includes sexual intercourse, oral sex/petting) at the moment (*you can choose several alternatives*)?

- 1 yes, with my spouse
- 2 yes, with my co-habiting partner
- 3 yes, with somebody else
- 4 no, I don't have a sexual relationship at the moment

27. How are you satisfied with your present sexual relationship?

- 1 very happy
- 2 fairly happy
- 3 not happy, not unhappy

- 4 fairly unhappy
- 5 very unhappy
- 6 I don't have a sexual relationship at the moment

27a. During the last year have you experienced:

	<i>very often</i>	<i>fairly often</i>	<i>fairly rarely</i>	<i>never</i>
1 lack of sexual desire	1	2	3	4
2 your partner's lack of sexual desire	1	2	3	4

26. If you are married/cohabiting, then for how long have you been living together? (please count also cohabiting before marriage)

- 1 _____ years and _____ months
- 2 I am not living with anybody at the moment

80. Do you think that a woman may refuse sexual intercourse, in the following situations (choose one from each row):

	<i>yes</i>	<i>no</i>
1 the woman has recently given birth	1	0
2 the woman knows/thinks that her partner/spouse is HIV-positive/has STDs	1	0
3 her partner/husband is physically violent	1	0
4 her partner/husband is drunk	1	0
5 her partner/husband has a parallel sexual relationship	1	0
6 the woman is tired	1	0
7 the woman does not want to have sexual intercourse	1	0

28. Talking about sexual life and contraception with your current partner is:

- 1 very difficult/even impossible
- 2 fairly difficult/complicated
- 3 not very difficult, especially when we have started talking
- 4 very easy
- 5 I have no sexual partner at the moment

29. Have you had parallel sexual relationships during the present marriage/cohabitation?

- 1 no
- 2 yes, casual
- 3 yes, permanent
- 4 yes, casual and permanent
- 5 I have no marriage/cohabitation at the moment

32. Sometimes people feel sexual attraction towards the same gender. At the moment your sexual attraction is directed:

- 1 only to men
- 2 mostly to men
- 3 equally to men and women
- 4 mostly to women
- 5 only to women

33. Have you had sexual experiences (sexual intercourse, oral sex, petting) with someone of the same gender?

- 1 no
- 2 yes, once
- 3 yes, several times

34. Has anyone tried to induce you to have sexual intercourse with them for money or other economic gain?

- 1 no
- 2 yes, but I have refused
- 3 yes, I have agreed once
- 4 yes, I have agreed several times

35. Did your parents discuss sexuality related topics with their children?

- 1 yes, even too much
- 2 yes, sufficiently
- 3 yes, too little
- 4 no, but I would have wished it
- 5 no, but I wouldn't have wished it

36. Were sexuality related topics discussed at school?

- 1 yes, even too much
- 2 yes, sufficiently
- 3 yes, too little
- 4 no, but I would have wished it
- 5 no, but I wouldn't have wished it

3. PREGNANCIES AND CHILDREN

37. Are you pregnant at the moment?

- 1 no
- 2 yes
- 3 don't know

38. Are you breastfeeding at the moment?

- 1 no
- 2 yes, exclusively breastfeeding
- 3 yes, the child gets additional food too

39. How old is the child you are breastfeeding? _____ months (*write 0, if you have no child whom you are breastfeeding at the moment*)

40. How many times have you been pregnant? (*write 0, if you have not been pregnant*)?

_____

41. How did these pregnancies end?

- 1 miscarriage _____ (how many) in _____ (years)
- 2 ectopic pregnancy _____ (how many) in _____ (years)
- 3 induced abortion _____ (how many) in _____ (years)
- 4 childbirth _____ (how many) in _____ (years)

The following questions are for those respondents who have given birth. Those who have not, go to question 52a.

Children born (children from multiple pregnancies are to be noted separately)

	1. child	2. child	3. child	4. child	5. child	6. child	7. child	8. child
42. Year of birth								
43. The child was born (choose one)								
3 alive	1	1	1	1	1	1	1	1
4 dead	2	2	2	2	2	2	2	2
44. The child was								
3 a girl	1	1	1	1	1	1	1	1
4 a boy	2	2	2	2	2	2	2	2
45. Does the child live with you at the moment?								
3 yes	1	1	1	1	1	1	1	1
4 no	2	2	2	2	2	2	2	2
46. If the child is not living with you at the moment, then when did she/he leave home? (year?)								
47. Did you live with the child's father when the child was born?								
3 yes	1	1	1	1	1	1	1	1
4 no	2	2	2	2	2	2	2	2
48. Did you live with some other grown-up (a friend, acquaintant, relative) when the child was born?								
1 yes	1	1	1	1	1	1	1	1
2 no	2	2	2	2	2	2	2	2

49. How long did you breastfeed your last child (count also non-exclusive breastfeeding)?

- 1 not at all
- 2 less than 1 month
- 3 _____ months
- 4 I am breastfeeding at the moment

50. Who looked/looks after your last pre-school aged child, when you were/are working? (you can choose several alternatives)

- 1 I am not working at the moment, I am/was at home with the child
- 2 the father is/was at home with the child
- 3 grandparents
- 4 other relatives
- 5 the child goes/went to a state nursery
- 6 the child goes/went to a private nursery
- 7 other, what? _____
- 8 I have no children

51. In case you have employed a nanny, how did you find him/her? (you can choose several alternatives)

- 1 through acquaintances
- 2 through neighbours
- 3 through relatives
- 4 through nanny finding agency
- 5 through an advertisement
- 6 I have not employed a nanny

52. Who looked after you when you were of pre-school age? (*you can choose several alternatives*)

- 1 mother and/or father
- 2 grandparents
- 3 other relatives
- 4 I was at the nursery
- 5 other, *what?* _____

4. USE OF PREGNANCY AND DELIVERY RELATED HEALTH CARE SERVICES

All continue from here.

52a. If you were pregnant now and **you would like to continue** the pregnancy, which health care provider would you contact first (*choose only one answer*)?

- 1 women's out-patient clinic
- 2 family doctor
- 3 private gynaecologist
- 4 youth-friendly clinic
- 5 somewhere else, *where?* _____
- 6 I wouldn't go to a doctor
- 7 I don't know

52b. If you were pregnant now, **and you would not like to continue** the pregnancy, which health care provider would you contact first (*choose only one answer*)?

- 1 women's out-patient clinic
- 2 family doctor
- 3 private gynaecologist
- 4 youth-friendly clinic
- 5 somewhere else, *where?* _____
- 6 I wouldn't go to a doctor
- 7 I don't know

If you have had no pregnancies, go to question 64.

53. Which health care providers did you use in connection with your last/current pregnancy (*you can choose several alternatives*)?

- 1 women's out-patient clinic
- 2 family doctor
- 3 private gynaecologist
- 3a youth-friendly clinic
- 4 other, *what?* _____
- 5 I didn't use any doctor
- 5a I don't remember

The following questions are about abortion. If you have had abortions, then please answer regarding your last abortion. If you have had no abortions, go to question 64.

57a. What contraceptive method were you using when you became pregnant and consequently decided to have an abortion? (you can choose several alternatives)

- 1 nothing
- 2 contraceptive pills
- 2a contraceptive patches
- 3 intrauterine device (“spiral”)
- 4 condom
- 5 spermicide (vaginal ovules, cream)
- 6 diaphragm
- 7 contraceptive implants
- 8 sterilisation: own, partner (*please underline*)
- 9 rhythm method (calculating “risky” days)
- 10 withdrawal (a man does not let the sperm into the vagina)
- 11 vaginal douche (*with what agent?*) .....
- 12 emergency contraception (SOS-pills, Postinor)
- 13 some other method, *what?* .....
- 14 don't remember

58. Where was the abortion induced?

- 2 hospital gynaecology ward/day care
- 4 private clinic/practice
- 5 somewhere else, *where?* _____

59. Did you pay for the abortion?

- 1 yes, the official sum
- 2 yes, non-officially, how much? (*please specify the amount*) _____
- 3 yes, the official sum and also non-officially, how much? (*please clarify the amount of money*) _____
- 4 I payed with other means, please specify _____
- 5 no, I didn't pay

59a. Indicate your satisfaction with the amount of information you received from the doctor/nurse **before the abortion** about the following topics (*choose one from each row*):

	<i>very satisfied</i>	<i>fairly satisfied</i>	<i>fairly unsatisfied</i>	<i>very unsatisfied</i>
1 abortion procedure	1	2	3	4
2 possible psychological influences	1	2	3	4
3 possible medical risks/complications related to abortion	1	2	3	4

60a. Did you receive counselling about contraception before/after the abortion?

- 1 yes
- 2 no
- 3 don't remember

61. Were you satisfied with the way you were treated in the hospital/clinic during the abortion?

- 1 very satisfied
- 2 fairly satisfied
- 3 fairly dissatisfied
- 4 very dissatisfied
- 5 cannot say

I wish to comment: _____

---

62. What were the reasons in your decision to have an abortion? (*you can choose several alternatives*)

- 1 I was not ready to take the responsibility for raising a child
- 2 I didn't want to raise a child alone
- 3 I didn't want to jeopardise my relationship/family unity with the birth of another child
- 4 my couple relationship was unstable/problematic
- 5 I didn't want to have a child with this particular partner
- 6 I gave up this pregnancy because of pressure from my partner/parents (*underline*)
- 7 for economic reasons
- 8 my living space (flat) was too small and I was not able to improve my living conditions
- 9 I was in the middle of my studies
- 10 work didn't allow it
- 11 I was not mature enough to be a mother
- 12 I was too young
- 13 I had nobody who would have helped me to take care of the child
- 14 I didn't have time for the child
- 15 other, *please specify* _____

63. Did you discuss the abortion beforehand with your partner?

- 1 no
- 2 yes

63a. Where did you go for a follow-up visit **during one month** after the abortion? (*you can choose several alternatives*)

- 1 I didn't go for the follow-up visit, why? _____
- 2 hospital, where the abortion was induced
- 3 polyclinic, women's outpatient clinic
- 4 private clinic
- 5 somewhere else, where? _____
- 6 don't remember

All continue from here.

64. Have you ever had difficulties in getting pregnant, although you were having regular sexual intercourse during one year?

- 1 yes
- 2 no (*go to question 66b*)

65. Have you been investigated and/or treated for possible infertility?

- 1 yes, most recently in _____ (year)
- 2 no (go to question 66)

65a. What treatments have you received for infertility? (*choose one from each row*)

	<i>yes</i>	<i>no</i>
1 hormonal treatment	1	2
2 insemination (IUI) = sperm is placed in the uterus	1	2
3 in vitro fertilization (IVF)	1	2
4 IVF with microinjection (ICSI) = sperm is placed into the egg cell during IVF	1	2
5 IVF with cryopreserved embryos (FET)	1	2
6 other treatment (incl all alternative treatments), <i>what?</i> _____	1	2

66. If you haven't sought medical help for your infertility or you have discontinued investigations, what is the reason for this? (*you can choose several alternatives*)

- 1 I still want to wait and try to become pregnant naturally
- 2 I don't want medical interference
- 3 I haven't been aware what treatments for infertility are available
- 4 I am too old to get treatment
- 5 investigations are too expensive
- 6 hospital and infertility clinics are too far away
- 8 it is difficult to get an appointment to the specialist
- 9 my partner does not want to come for the investigations
- 10 my relationship came to an end
- 11 I was ashamed to approach a specialist with that problem
- 7 other reason, *what?* _____

66a. Have you been satisfied with the information you received during infertility investigations and treatment about the following topics? (*choose one from each row*)

	<i>satisfied</i>	<i>fairly satisfied</i>	<i>fairly unsatisfied</i>	<i>unsatisfied</i>
1 infertility investigations and treatment	1	2	3	4
2 psychological effects of infertility	1	2	3	4
3 possible medical risks related to investigations and treatment	1	2	3	4

All continue from here.

66b. If you became pregnant now, what would be your most probable decision?

- 1 I would have a baby
- 2 I would have an abortion
- 3 don't know

67. At what age did you have your first menstruation? _____ years

68. Have you had the following sexually transmitted diseases? (choose one from each row)

	yes	no	don't know
1 genital herpes	1	3	2
2 papillomavirus/condylomas	1	3	2
3 chlamydia	1	3	2
5 gonorrhoea	1	3	2
6 syphilis	1	3	2
7 HIV/AIDS	1	3	2
8 trichomoniasis	1	3	2
10 other genital tract infection (bacterial vaginosis, thrush)	1	3	2

5. CONTRACEPTION

If you have not experienced sexual intercourse, go to question 78.

70. Which contraceptive method did you use during **your last sexual intercourse**? (you can choose several alternatives)

- 1a we did not use any contraceptive method as we are trying to conceive
- 1b we don't need/use any contraceptive method as we are not able to conceive
- 2 contraceptive pills
- 2a contraceptive patch
- 3 intrauterine device ("spiral")
- 4 condom
- 5 spermicide (vaginal ovules, creams)
- 6 diaphragm
- 7 contraceptive implants
- 8 sterilisation: own, partner (*please underline*)
- 9 rhythm method (calculating "risky" days)
- 10 withdrawal (a man does not let the sperm into the vagina)
- 11 vaginal douche (*with what agent?*) .....
- 12 emergency contraception (SOS-pills, Postinor)
- 13 some other method, *what?* .....

71. Who decided on using contraception in your last sexual intercourse?

- 1 I
- 2 my partner
- 3 we both
- 4 someone else, *who?* _____
- 5 don't know, don't remember we didn't use contraception during our last sexual intercourse

If you used a contraceptive method during your last sexual intercourse, go to question 73.

72. If you did not use a contraceptive method during your last sexual intercourse, what was the reason? (choose a maximum of three answers)

- 1 I was not aware of available contraceptive methods
- 2 I didn't want to use contraception
- 3 my partner didn't want/didn't allow me to use contraception
- 4 we do not need contraception as we are planning a pregnancy
- 5 we do not use contraception for religious reasons

- 6 we do not need contraception as I am pregnant at the moment
- 7 we do not need contraception as I / my partner is infertile
- 8 other reason, *what?* _____

72a. If you did not use a contraceptive method during your last sexual intercourse, where there any additional reasons? (*choose one from each row*)

	<i>yes</i>	<i>no</i>
1 I am afraid of the side effects of contraceptive methods	1	2
2 contraceptive methods are too expensive	1	2
3 it is difficult to obtain contraceptive methods	1	2

73. If you use/have used condoms, then why? (*choose only one answer*)

- 1 mainly for avoiding pregnancy
- 2 mainly for avoiding sexually transmitted diseases
- 3 equally for avoiding pregnancy and sexually transmitted diseases
- 4 other, *please specify* _____
- 5 we haven't used condoms

74. Have you ever used contraceptive pills?

- 1 yes
- 2 no

74a. If you have formerly used pills, but stopped, then why? (*you can choose several alternatives*)

- 1 I didn't need contraception any more
- 2 I was afraid of possible side effects, *please specify?* _____
- 3 I experienced side effects and/or contraindications, *please specify?* _____
- 4 for economic reasons
- 5 a doctor/nurse recommended me to stop/have a break
- 6 other, *please specify* _____

76. Are you satisfied with your current contraceptive method?

- 1 very satisfied
- 2 fairly satisfied
- 3 fairly dissatisfied
- 4 extremely dissatisfied
- 5 I don't use contraception at the moment

77. Have the costs affected your decisions concerning the use of contraception during the last year? (*Choose all that apply*)

- 1 no
- 2 because of the cost, I haven't used the method I would have liked to
- 3 I have not been able to visit a doctor as often as I consider necessary
- 4 I have not been able to have all the necessary laboratory tests
- 5 I don't know
- 6 other, *what?* _____
- 7 I haven't needed contraception during last year

All continue from here.

78. When did you last visit a health care service for contraceptive counselling/prescription?

- 1 less than 6 months ago
- 2 6–12 months ago
- 3 more than one year but less than 2 years ago
- 4 2–5 years ago
- 5 more than 5 years ago
- 6 I haven't visited a health care institution for that purpose
- 7 don't remember

78a. Which health care service did you last visit in order to receive contraceptive counselling/prescription?

- 1 women's outpatient clinic
- 2 family doctor
- 3 private gynaecology clinic
- 4 youth-friendly clinic
- 5 elsewhere, *where?* _____
- 6 I haven't visited a health care service for that purpose
- 7 don't remember

79. Evaluate how well the following aspects of care were carried out during your last visit for contraception? (*choose one from each row*)

	<i>very dissatisfied</i>	<i>fairly dissatisfied</i>	<i>fairly satisfied</i>	<i>very satisfied</i>	<i>don't remember</i>
1 friendliness	1	2	3	4	5
2 competence	1	2	3	4	5
3 reliability	1	2	3	4	5
4 length of the visit	1	2	3	4	5

79a. Have some of the following impeded you in visiting a doctor for contraception **during the last year** (*you can choose several alternatives*)?

- 1 it was difficult to get an appointment
- 2 doctor is far away/bad transportation connections
- 3 it is not easy to get an appointment to a gynaecologist (specialist)
- 4 I didn't know where to find a good gynecologist
- 5 I would like to visit someone else than my own doctor
- 6 previous negative experiences
- 7 I was ashamed to visit a gynaecologist
- 8 I was afraid of the gynecological examination
- 9 other reasons, *what?* _____
- 10 I have not had any problems with such visits
- 11 I haven't needed any physician services regarding contraception

103. Where would you prefer to go for a contraceptive visit/prescription? (*choose only one from each part*)

A.

- 1 the same doctor whom I visit for other health reasons
- 2 some other doctor
- 3 doesn't matter if I know the doctor or not
- 4 I cannot say

B

- 1 gynaecologist
- 2 family doctor
- 3 doesn't matter
- 4 cannot say

C

- 1 male doctor
- 2 female doctor
- 3 doesn't matter
- 4 cannot say

D

- 1 private doctor
- 2 family doctor centre
- 3 women's outpatient clinic
- 3a youth friendly clinic doesn't matter
- 4 cannot say

75. Have you heard about morning-after pills (Postinor) before completing this questionnaire?

- 1 yes
- 2 no

75a. Have you ever used morning-after pills?

- 1 no
- 2 yes, _____ times

81. It has been said that men participate too little in making contraceptive choices and during childbirth. In your opinion, should men's role/involvement be changed in regard to: (choose one alternative from each line)

	<i>increased a lot</i>	<i>somewhat increased</i>	<i>no change necessary</i>	<i>decreased</i>	<i>cannot say</i>
1 Responsibility for contraception?	1	2	3	4	5
2 Responsibility for costs of contraception?	1	2	3	4	5
3 Visiting maternity services during pregnancy?	1	2	3	4	5
4 Participation in childbirth?	1	2	3	4	5
5 Responsibility in deciding about induced abortion?	1	2	3	4	5

6. REPRODUCTIVE PLANS

82. If you think in general terms, not from your personal point of view, then:

- 1 What is the ideal number of children in a family nowadays? _____ child/ children
- 2 How long is the ideal spacing between children? _____ years
- 3 What is the ideal age for having a first baby?
  - a) for a woman _____ years
  - b) for a man _____ years

83. How many children would you yourself like to have? _____ child/children

If you have a child/children, go to question 86.

84. If you do not have a child, then why haven't you had one? (*you can choose several alternatives*)

- 1 I haven't met such partner with whom I would like/ would have liked to have a child
- 2 we have tried to conceive, but have not been successful so far
- 3 I wish to finish my studies first
- 4 my partner wishes to finish his studies first
- 5 I wish to get stable work first
- 6 my partner wishes to get stable work first
- 7 I wish to go on with my career
- 8 I feel that I am not mature enough to take responsibility for a child
- 9 I feel that my partner is not mature enough to take responsibility for a child
- 10 for economic reasons
- 11 I would like to have stable living conditions first
- 12 there are problems in our relationship
- 13 other, *what?* _____
- 14 don't know

85. If you chose more than two answers to the previous question, please specify which answer is the most important for you?

- 1 answer number _____
- 2 don't know

From here all continue.

86. Are you planning to have a child/children in the future?

- 1 no (*go to question 90*)
- 2 don't know, I haven't decided (*go to question 90*)
- 3 yes, I wish to have ..... (number) children
- 4 I am pregnant at the moment, in the future I wish to have another ....(number) children

87. When do you wish to have your first/next child?
after _____ years

88. Why do you wish to have one more child/more children? (*you can choose several alternatives*)

- 1 the child/children we have need a brother/sister
- 2 I wish to have a daughter
- 3 I wish to have a son
- 4 I enjoy watching a child's development

- 5 life continues only through children
- 6 my partner wishes to have more children
- 7 I wish to have a child with my current/new partner
- 8 a common child is a sign of mutual love
- 9 I desire a little baby/have "baby fever"
- 10 more children are needed to preserve the Estonian nation
- 11 I do not want to be alone when I am old
- 12 children are of help doing domestic work
- 13 I wish to take care of a child and love him/her
- 14 I want to have a big family
- 15 I want (once more) to experience a delivery
- 16 I wish to experience motherhood
- 17 a human being has to have as many children as God gives
- 18 a child gives you a goal in life, to live and work
- 19 children bring variety to one's life
- 20 other, *what?* _____
- 21 don't know

89. If you chose more than two answers to the previous question, please specify which answer is the most important for you?

- 1 answer number _____
- 2 don't know

Questions 90–93 are for those who do not want to have more children / have not decided yet.

90. If you do not want to have (more) children/are unsure, then why? (*you can choose several alternatives*)

- 1 I am not married/cohabiting with anyone, there is no suitable father for a child
- 2 my partner does not want (more) children
- 3 my partner does not take part in domestic work and looking after children as much as I would expect
- 4 there are problems in our relationship
- 5 I wish to spend more time with my partner and shared hobbies
- 6 I am not able to have children probably
- 7 if I have a child I cannot continue working/studying (as much as I do now)
- 8 I am afraid that in case of a new child I will lack time and attention for my older child/children
- 9 I am afraid that life would be too hard
- 10 I do not want to be engaged with little children (any more)
- 11 I do not want to be pregnant and/or give birth (any more)
- 12 I think I am too old for having babies
- 13 I want to dedicate myself to other things I am interested in
- 14 I/we do not have enough money for children
- 15 our living conditions are not suitable for a bigger family and we are not able to improve them
- 16 I/my partner do not have stable employment
- 17 the possibilities of help in looking after the child are unstable
- 18 society does not support families with children
- 19 the world is overpopulated
- 20 my/my family's health problem prevents me having a child
- 21 other, *what?* _____
- 22 don't know

91. If you chose more than two answers to the previous question, please specify which answer is the most important for you?

- 1 answer number _____
- 2 don't know

92. Are there any possible changes in society/in your private life that can affect your decision about having (more) children? (*you can choose several alternatives*)

- 1 improvement/stabilisation of personal economic conditions
- 2 moving to a larger home
- 3 sufficient possibilities to be at home with a child/children
- 4 sufficient opportunities for acceptable babysitting arrangements
- 5 an increase in financial assistance to families with children
- 6 the availability of a good and trustworthy babysitter (e.g. near home)
- 7 women's and men's equal participation in domestic work
- 8 certainty that your job will still be there after you have given birth
- 9 working hours are shorter and more flexible
- 10 Estonia becomes a safer place to live
- 11 Estonia's population decreases to a critical level
- 12 people are more friendly towards children
- 13 solution of global problems (pollution, nuclear weapons etc)
- 14 I am not able to have children
- 15 other, what? _____

93. If you chose more than two answers to the previous question, please specify which answer is the most important for you?

- 1 answer number _____
- 2 don't know

7. HEALTH AND USE OF HEALTH CARE SERVICES

94. How do you rate your current level of health?

- 1 very good
- 2 good
- 3 neither good nor bad
- 4 bad
- 5 very bad

95. How do you rate your quality of life?

- 1 very good
- 2 good
- 3 average
- 4 bad
- 5 very bad
- 6 don't know

96. Do you have some long-term illness, physical disability or handicap, injury or pain, that affects your functioning or ability to work?

- 1 no
- 2 yes, *what?* _____

97. How tall are you? _____ cm

98. How much do you weigh (not being pregnant)? _____ kg

99. Have you visited a doctor during the last 12 months because of a disease (and also pregnancy and delivery)? Do not count hospitalisations.

- 1 no
- 2 yes, _____ times

100. Have you been hospitalised during the last 12 months because of a disease (and also pregnancy and delivery)?

- 1 no
- 2 yes, _____ times

101. At what age did you first visit a gynaecologist?

- 1 _____ years
- 2 I haven't visited a gynaecologist
- 3 don't remember

101a. How do you rate your first visit to a gynaecologist?

- 1 very positive experience
- 2 fairly positive experience
- 3 fairly negative experience
- 4 very negative experience
- 5 don't know

I wish to comment: _____

---

102. Have you undergone any of the following examinations? (please answer all the questions by choosing the most appropriate number on each row):

	<i>During last 5 years</i>	<i>Earlier</i>	<i>Never</i>	<i>Don't know, remember</i>
1 mammography (breast X-ray examination)	1	2	3	4
2 breast examination (doctor)	1	2	3	4
3 breast ultrasound examination	1	2	3	4
4 PAP-smear (oncology)	1	2	3	4
5 gynaecological examination	1	2	3	4

104. Have you been smoking at least one, cigar or pipe per day during one year?

- 1 no
- 2 yes formerly, but not now
- 3 I smoke daily
- 4 I smoke periodically

105. How often do you drink sufficient alcohol to get drunk?

- 1 daily
- 2 few times a week
- 3 once a week
- 4 twice a month
- 5 once a month
- 6 once every two months
- 7 3-4 times a year

- 8 once a year/less
- 9 never

106. Have you ever used drugs?

- 1 no
- 2 yes, intravenous
- 3 yes, other

107. Have you experienced the following situations during the last year (*you can choose several alternatives*)?

	<i>by partner</i>	<i>by husband (marriage or cohabiting)</i>	<i>by someone else</i>
1 threatened with violence	1	2	3
2 pushed, shaken, had something thrown at you	1	2	3
3 hit with something that caused/could have caused physical injury	1	2	3
4 threatened with a knife/other object	1	2	3
5 physically forced to have sexual intercourse	1	2	3
6 threatened/frightened into having sexual intercourse	1	2	3
7 forced against your will to participate in other sexual acts	1	2	3
8 no	0		

108. If you have been quarreling with your partner during the last year, how often did you have... (mark x)

	no	1-2	3-5	6-10	11-20	> 20
1 bruises/pain						
2 wounds/broken bones						
3 injuries that needed medical attention						
4 we have not quarreled						

109. Have you talked to anyone about the violence?

- 1 no
- 2 yes, who? _____
- 3 I haven't experienced violence

Thank you!

If you wish to comment:
